

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felfős szerkesztő: Kiadja:
VÉSEI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Egy támadás.

Budapest, március 15.

(v.) Furcsa visszhangja kél a *Pester Lloyd* hasábjain gróf Apponyi Albert tegnapi beszédének. Ez a beszéd megokolása, — s tegyük hozzá — igen okos és kifogástalanul lojális megokolása volt a nemzeti párt feloszlatásának s a szabadelvű párthoz csatlakozásának. El volt benne mondva, hogy a jelenlegi kormány programja tökéletes összhangban áll a volt nemzeti párt politikai törekvéseivel s hogy ezt az elvi követelést még erősebbé teszi az a feltétlen bizalom, amely a volt nemzeti pártot Széll Kálmán személyéhez fűzi. Ildomosabban s tapintatosabban már csakugyan nem lehetett megokolni a fuziót; az őszinteség előkelő gyöngédséggel párosult benne s a gondos kiméletesség köntösében lépett föl. S a *Pester Lloyd* mégis azt mondja, hogy kellemetlen csalódással fogadta ezt a beszédet. Hát mi elhiszszük tisztelt laptársunknak, hogy csalódott. Csakhogy nem *tegnap* csalódott, hanem néhány héttel ezelőtt; és nem Apponyi beszédében csalódott, hanem egyéb dolgokban és egyéb személyekben.

S vajjon mivel szolgált rá gróf Apponyi Albert tisztelt laptársunk haragjára? Hát azzal a beszédében nyíltan ugyan ki nem fejezett, de belőle világosan kitetsző gondolattal, hogy nem a szabadelvű pártnak tulajdonságai és törekvései, hanem az új miniszterelnök egyénisége és kormányzati elvei alkották a fuzió előfeltételét. S ezen méltóztatik ennyire felbőszülni? Hiszen aki nem aludta át az utóbbi hónapok eseményeit, annak tudnia kell, hogy igenis van bizonyos antagonizmus a volt kabinet politikája és az új miniszterelnök kormányzati elvei közt. A Bánffy-kabinet nem akarta törvénybe iktatni az önálló vámtérület jogi állapotát; Széll Kálmán ellenben becikkelyezte azt. Bánffy a vámközösséget, amely a közjogi kiegyezés szerint csakis időről-időre állapítható meg, a hirhedt klauzulában határozatlan időre

akarta állandósítani; Széll Kálmán ellenben félredobta ezt a klauzulát s időhatárt szabott a vámközösségeknek. A volt kormány a nemzetközi szerződések tekintetében nem akarta érvényesíteni az országnak az önálló vámtérület jogi állapotából folyó külön vámpolitikai egyéniségét; ellenben az új miniszterelnöknek szerencsés formulája nemcsak elismeri azt, hanem egyszermind jogilag érvényre is emeli. A Bánffy-kabinet a választási visszaéléseket még a klotúr behozatalával akarta tetézni; ellenben Széll Kálmán elejtette a klotúrt s intézményesen kívánja biztosítani a választások tisztaságát és szabadságát. A régi kormány a parlamentben hatalmi monopóliumot tartott fenn a többség számára, az országban pedig a párturalmat pártmuralomná fokozta; ellenben Széll Kálmán megnyitotta a szabadelvű pártklub ajtaját a rokontörekvésű elemek számára, kifelé pedig proklamálta a törvény, jog és igazság uralmát.

A *Pester Lloyd* be fogja ismerni, hogy igen lényeges különbségek vannak a *nemrég* és a *most* között. S ha Apponyi sulyt vetett arra, hogy a *mostot* szívesen követi, holott *nemrég* még ragaszkodnia kellett ellenzéki pártállásához: mi jogon veti ezt szemére tisztelt laptársunk? Hát igenis, a közt, amit a *Lloyd* a szabadelvű párt tulajdonságainak és törekvéseinek nevez, és az új kormány programja közt van lényeges eltérés. Csakhogy a közelmúlt krónikájának sötét pontjai nem fakadtak a szabadelvű párt tulajdonságából és törekvéseiből, hanem egy bukásra méltó rendszer hibáiból, amelyekből a szabadelvű párton némelyek nem tudták magukat elég korán kicsatolni. A szabadelvű párt nagy zöme valósággal megváltként üdvözölte az új kormányzatot, amely tudással és lelkiismerettel lát hozzá feladataihoz s restaurálja nem csupán a törvények tekintélyét s a jogrendbe vetett bizalmat, hanem magát a többségnek eddig oly szörnyen elhanyagolt önértékét is. S Apponyit nem gáncs, hanem elismerés illeti

azért, hogy köteles őszinteséggel Széll Kálmánnak egyéni értékével és kormányzati elveivel okolta meg a fuziót. Hipokrizis lett volna egyebet állítania. Valamint merő áltatás az, ha a *Pester Lloyd* az új kormányzat erkölcspolitikai és közjogi alapelveit egyszerűen az elbukott rendszer folytatásának mondja.

Ha *Komjádi* Béla ingerli egymás ellen a többségnek új és régi elemeit, ez érthető dolog; hiszen a függetlenségi politikának csakugyan nem érdeke, hogy a fuzió révén egyívű került elemek egymáshoz forradjanak. De már a szabadelvű párt sajtója részéről vagy megfoghatatlan az ilyen eljárás, vagy ha érthető, hát akkor elítélendő is, mivel nem fér össze a többség és a pártvezér iránt tartozó lojálissal. Ha a dolgok nem úgy alakultak, amint némelyek gondolták vagy remélték, akkor a csalódottak kétfelét tehetnek: vagy hátat fordítanak az új alakulásnak, amely nincs inyükre, vagy pedig beletörődnek az új helyzetbe s akceptálják azt minden következményével együtt, de akkor aztán leszerelik rossz kedvüket és régi ellenszenvüket s nem piszkálgatják fel a tárgyalanná vált bizalmatlanságnak immár elhamvadó zsarátnokát.

Kötelességünknek tartjuk kimondani, hogy a *Pester Lloyd*nak Apponyi ellen intézett támadása határozott méltatlankodást okozott a szabadelvűpártnak. A többség örömmel fogadta a koncentráció politikáját, amelyet Széll Kálmán olyan szerencsés kézzel kezdeményezett; a párt régi elemei rokonszenvesen üdvözlik táborukban a jövővenyeket és buzgón szövik ezeket magukhoz a barátságuk és a bizalomnak száláival. Az asszimiláció munkája örvedetesen halad s konstátalhatjuk, hogy a párt régi tagjai közül még azok is, akiknek eleinte aggodalmaik voltak a fuzió tekintetében, ma már megbarátkoztak az új helyzettel, sőt lojális igyekvéssel mozdítják előre az egymáshoz simulás művét. Az egész szabadelvű párt elismeréssel és bizalommal fogadta gróf Apponyi Albertnek teg-

T Á R C A.

Március tizenötödikén. *)

— 1899. —

Írta: *Ábrányi Emil*.

Mért vetjük meg a halátlan fiút?
Mert nincs szívében hűség, kegyelet.
Mert ott, ahol más csak szeretni tud,
Ő ridegen néz s fagyosan feled.
De fájóbb képe nincsen a halálnak,
Zordabb az éjnél, melyben nincs sugár:
Ha milliók halátlanokká válnak,
Ha egy nemzetnek nincs emléke már!

Nem élénk többé, — életet hazudnánk
Színelve csak, mint holmi cifra kép,
Ha téged egyszer elfeledni tudnánk
Legszébb emlékünkt!... Téged, csodaszép
Határidő, nagy tettek hajnala,
Mely ránk megváltó sugarat vetett,
Mikor kitört a költő szent dala,
S félholt rabokból hős nép született!

Nyíló tavasznak első langy heve
Ez az ibolyát költi erdők mély ölében.

Úgy nyílt ki akkor nemzetünk szíve,
S jött a szabadság, szinte észrevétlen.
És mint az illat, mely lelkünkbe csap,
Az ibolyák dúz rejtekére rávall:
Te is, te szép, áldott emlékü nap,
Tele vagy a szabadság illatával.

Ó felséges nap! Ó napok királya!
Hiába zúg az évek tengere:
Te fön lebegsz, mint fejedelmi gálya.
Határtalan gazdagsággal tele!
Eltűnsz, de aztán visszatérsz megint,
S hozod magaddal roppant kincseinket!
A míg szemünk rajongva rád tekint,
A nagyság álma ringat újra minket!

Földregés nem volt ehhez fogható!
Elpusztul minden, hogya reng a föld.
Ez nemcsak rombolt — épített is! Ó
Remek földregés! Minden összedőlt,
Ami silány volt, néhány perc alatt:
Rang, gőg, jobbagylanc, zsarnok támasza...
De a romok közt ott állott falad
Új Magyarország, új, szabad haza!

Dicső emlékek legmagasztosabbja!
Ha elfelednék ünneplő napod:
Emlékeznék rád Tháliának papja,
Mert ő volt mindig leghívebb papod!

Apostolod volt, sokszor egymagában,
És ő hirdette a jövő időt,
A gúny, nyomor, közöny sivatagában,
Mint egykor János az Üdvözítőt!

Egerekre szállt a győzedelmi akkord,
De teljessé itt vált a diadal:
E gyöngé deszkán, mely világokat hord,
Mikor fölhangzott a *Talpra magyar!*
Itt egyesült, mint két király a sajkán,
Míg tapsoktól rengett a ház fala:
A legnagyobb magyar színésznek ajkán
A legnagyobb magyar költő dala!

Egy óriás színpaddá vált az ország!
De nem hiú, ál-hazaszeretet,
Nem! Tiszta jellem, ragyogó bátorság
Játszottak ott hatalmas szerepet.
S mikor megjött a nagy, tragikus óra:
Végig játszották híven, igazán!
Fölléptek és meghaltak mind — végsőóra,
S végső szavuk volt: Áldás a hazán!

Á te műved volt, ó szabadság napja,
E sok nemes szív és csodás erény!
Tied a nemzet vérrel írt darabja,
Végőig játszva hős csaták terén.
Miattad lett fenséges a bukásunk,
S világraszóló részvét a hatás.

*) Szavaltá Gál Gyula a Vigaszínház színpadán, 1899. március 15-én.

napi felszólalását; helyesli annak minden szavát s magáévá teszi fejtegetéseinek egész szellemét. Határozottan állíthatjuk, hogy maga Széll Kálmán miniszterelnök is rokonszenvesen üdvözölte e beszédnek úgy hangját, mint tartalmát s nemcsak hogy nem ért egyet az alaptalan gáncsolással, hanem a pártegyesség összhangzatos kialakulásának biztos zálogát látja benne. Ki kellett ezt mondanunk, nehogy a *Pester Lloyd* cikke bárkit is félrevezessen. A közvéleménynek meg kell tudnia, hogy azok, akik egyedül illetékesek a szabadelvű párt felfogásának tolmácsolására, teljesen távol állanak ettől az alaptalan támadástól. A mi szerény nézetünk pedig az, hogy tisztelt lapársunk mindjárt nem csalódott volna annyira Apponyin, ha saját magával jobban lehetne megelégedve.

Kiegyezési kérdések.

Budapest, március 15.

Most, hogy az Ausztriával kötendő gazdasági kiegyezés ügye napirenden van s annak megújítása biztosítottak látszik, idején van, hogy a nyilvánosság foglalkozzék egy-némely részletkérdéssel, amelynek rendezése sűrűs és fontos, mielőtt a kiegyezési okmány végelegesen aláíratnék. Ezeknek egyik legelsője: azoknak a módozatoknak a megállapítása, amelyek szerint az új osztrák járadékadó magyar értékpapirokra alkalmaztassék. Ismeretes dolog, hogy Ausztriában a múlt év óta fennáll az úgynevezett járadékadó, amelynek értelmében a legtöbb értékpapír szelvényei után, kivéve egynéhányat, mint például az osztrák állampapirokat, amelyek adómenteseknek nyilvánítottak, bizonyos adó fizetendő. Tehát fizetendő a magyar állampapírok szelvényei után is és fizetendő az Ausztriában forgalomban levő magyar záloglevelek és egyéb kötvények szelvényei után. Ez az új adó nagy mértékben van ártalmára az Ausztriában forgalomban levő magyar papiroknak, mert a közönség nem annyira az adóra való tekintettel, mint inkább azért, hogy az adóbevallással és a pénzügyi közegekkel dolga ne legyen, mindenképpen szabadulni igyekszik tőlük. Ezért tehát szükséges egyrészt, hogy a magyar állampapírok a reciprocitás elvének alapján Ausztriában is adómenteseknek nyilvánítottassanak és hogy másrészt a magyar záloglevélkibocsátó intézeteknek megadassék ugyanaz a jog, mint az osztrák intézeteknek, hogy tudniillik az adót egy összegben és egyenesen az osztrák pénzügyminisztériumnál fizethessék be.

Miattad zsendült új öröme gyászunk.
S fogant a sírban új föltámadás!

Az, ami bennünk jóság és erő,
Az, ami bennünk szép s valódi nagy,
Eszmében fenkölt, tettben vakmerő,
Erény, igazság, törvény —: mind te vagy!
És végre a szabadságot te adtad
Kora tavasznak évadán nekünk,
Mikor a kedves ibolyák fakadnak:
Ezért maradsz te legszebb ünnepünk!

S míg a hazához rendületlenül
Hú a magyar: fog emlékezni rád!
Nagy napodon testvér-csoportba gyűl,
S egymást szeretve, hűvel fogja át.
Amíg mi téged ünneplni bírunk,
Érezzük mélyen, hogy e drága hely,
Ez a mi bölcsönk és ez a mi sírunk!
S itt nagy munkában élni, halni kell!

Amíg e népek van szent mómora,
Amíg hisz benned és téged megért:
Jutalma lesz víg esztendők sora,
Megtűnhődött jövőért s multakért!
Becsülve téged, békét köt az éggel,
S a védő Isten nyújt feleje kart.
Megáldja kedvvel, viruló bőséggel
És élteni örökké a magyart!

Annál nagyobb joggal kívánhatjuk ezt az osztrák kormánytól, mert hiszen ha ebben a tekintetben nem akarna engedményeket tenni, bő alkalmunk nyílik represszállakra. Az osztrákok azt hiszik ugyan, hogy ez nem áll módunkban, mert osztrák papírok Magyarországon csak igen csekély mértékben vannak elterjedve. Ez a vélemény azonban nem egészen alapos, mert igaz, hogy kevés osztrák papír van magyar kezekben, a represszállaknak ez a módja tehát nem lehetséges, de ne feledjék el az osztrákok, hogy példának okáért az osztrák jelzálogintézetek igen jelentékeny üzleteket kötnek Magyarországon. Rámutatunk például az *Osztrák-Magyar Bankon* kívül az *Oesterreichische Boden-Creditanstalt*ra és a *Central-Boden-Creditbankra*, amelyek évről-évre sok millióra menő üzletet csinálnak Magyarországon és a nyereségek után járó adót tisztán az osztrák kincstárba szolgáltatják be, nem szólva arról, hogy sok esetben még az ez üzletek után járó illetékek is az osztrák kincstárba folynak. Nincs-e bizonyos anomália abban, hogy az osztrákok a magyar zálogleveleket, amelyek legalább is olyan törvényes és objektív biztosítékokkal rendelkeznek, és amelyek a legtöbb esetben magasabb kamatozásúak, vonakodnak megvenni, holott az osztrák zálogleveleket, amelyek gyakran ugyanazon az alapon magyar kölcsönvevők birtokára adattak, illetve bocsáttattak ki, kisebb kamatozás mellett is magasabb áron szívesen veszik? És nem kívánható-e joggal, hogy a magyar záloglevelek Ausztriában ugyanabban az elbánásban részesüljenek, mint az osztrákok, amikor az osztrák intézetek minálunk ugyanazokat a jogokat élvezik, mint a mieink? Mi azt hiszszük, hogy abban az esetben, ha az osztrákok vonakodnának a mi zálogleveleinket bocsáttani, illetőleg továbbra is folytatnák azt a rendszert, hogy a járadékadó útján megnehezítik zálogleveleink elhelyezését, akkor csak méltányos és igazságos volna, ha mi viszont az osztrák jelzálogintézeteknek működését nehezítjük meg minálunk. És ez nagyon könnyű és egyszerű olyképpen, ha a magyar jelzálogadó, aki osztrák intézetnél vesz kölcsönt, kötelezzük a tőke-kamatadó fizetésére annál az elvnel fogva, hogy az illető kölcsönadó intézet adója nem a magyar kincstárba folyt be.

Egy másik differencia, amely közgazdasági téren köztünk és Ausztria között fennforog, az az elbánás, amelyben Ausztria tőlünk egészen eltérőleg a magyar biztosító társaságokat részesíti. Az osztrák társaságok minálunk hosszú évek óta, senkitől nem háborítva nagy és virágzó üzletet folytatnak, holott a mi társaságaink összehasonlíthatatlanul csekélyebb és jelentéktlenebb lülete osztrák szomszédainknak már is szemet szurt. Az osztrák kormány a mi társaságainkat alávetette az osztrák biztosítási hivatalnak és az osztrák *Assecuranzregulativnak*; kötelezi őket, hogy minden üzletükről, még a magyar üzletekről is számot adjanak az osztrák kormánynak és hogy osztrák üzleteik díjtartalékát kizárólag osztrák papírokban helyezték el. Ezzel szemben ismételjük, hogy az osztrák biztosító társulatok Magyarországon semmiféle korlátozásnak, semmiféle háborításnak nincsenek alávetve.

Nézetünk szerint kötelessége a magyar kormánynak a kiegyezés megújítása alkalmával ezt a dolgot is szemügyre venni és vagy rábírnai az osztrák kormányt, hogy rosszindulatú, sőt ellenséges magatartását a magyar biztosító társulatokkal szemben módosítsa, de mindenesetre mondjon le arról, hogy az illető társulatoknak magyarországi üzletéhez bármintemű köze legyen és ne ragaszkodjék olyan kizárólagosan az osztrák papírokhoz, hanem fogadja el, tekintettel a vám- és kereskedelmi szerződésnek az állampapírokat parifikáló intézkedéseire, a magyar papírokat is olyanoknak, mint amelyek a díjtartalékok befektetésére alkalmasak. Vagy ha ez elérhető nem volna, akkor intézkedjék a

magyar kormány, hogy az osztrák társulatok is analog intézkedéseknek legyenek alávetve magyar részről, mint a milyeneknek az osztrák kormány aláveti a mi társaságainkat. Mert igaz ugyan, hogy az osztrák biztosító társulatok eddig is sok magyar papírt vásároltak, tekintettel különösen azoknak magasabb kamatozására, azonban nézetünk szerint semmi esetre sem annyit, a mennyi magyarországi üzleteik díjtartalékának befektetésére szükséges volna.

És ha már szólunk egyes közgazdasági különbségekről, amelyek Ausztria és Magyarország között fennforognak, lehetetlen szóvá nem tennünk a nálunk fennálló tíz százalékos betét-kamatadót, melyet az osztrák takarékpénztárak tudvalevőleg nem fizetnek. Ez nem tartozik ugyan a kiegyezési kérdések nagy komplexumához, azonban lehetetlen e helyütt ezt is figyelmébe nem ajánlani a magyar kormánynak, amelynek tagjai között ez idő szerint a magyar közgazdaságnak több kitünő vezértényezőjét tisztelhetjük. Ez a betét-kamatadó okozza nagy részben, hogy Ausztriában a pénz állandóan olcsóbb, mint nálunk. Az osztrák intézetek betétei, amelyekért például négy százalékot fizetnek, 0.4 százalékkal olcsóbbak, mint a mi pénzügyintézetek ugyanolyan kamatozású betétei; tehát már ennél a körülménynél fogva fél százalékkal olcsóbbak lehetnek, azaz olyan hányaddal, amely miatt már sok üzlet, amely különben nálunk volna megköthető, Ausztriába vándorol és az osztrák kincstárnak jut ennél fogva az ez üzletekből származó nyereség adója is. Bármely szempontból nézzük, tisztán áll előttünk, hogy ez az adó kizárólag fiskális természetű és egy oly kornak a maradványa, amely kénytelen volt az állam bevételeit minden áron, még a legvitálisabb közgazdasági érdekek árán is fokozni. Idején volna, hogy a magyar kormány szemügyre vegye ennek az adónak az eltörlését, vagy mással való pótlását, hogy ezzel is hozzájáruljon a magyar pénzügyi önállósításához és ahhoz, hogy mindazok a magyar állami jövedelmek, amelyek a mi kincstárunkat illetik, tényleg ide folyanak be, nem pedig az osztrák kincstárba.

BELFÖLD.

Minisztertanács. A Széll-kormány is szerdán szokta tartani tanácskozásait. A mai minisztertanács azonban elmaradt, helyette holnap lesz az e heti miniszteri tanácskozás.

Szilágyi Dezső verseci díszpolgársága. Szilágyi Dezsőt Versec városa tudvalevőleg díszpolgárává megválasztotta. Holnap a verseciek küldöttsége járul Szilágyi Dezső elé, hogy neki a díszpolgári oklevelet átadja. Ugyanez a küldöttség Széll Kálmán miniszterelnöknel is tisztelegni fog.

Apponyi cáfolata. Gróf Apponyi Albertől az utóbbi időben sűrűn kerül forgalomba az a hír, hogy vissza akar vonulni a politikai élettől s a diplomáciai pályára lép. Ez a minden komolyság nélkül való híresztelés most is felbukkant. A *Politikai Értesítő* felhatalmazást kapott annak kijelentésére, hogy ezek a hírek semmi alappal sem bíró, nevetéses kombinációk.

Biharmegyei közgyűlése. Nagyváradról jelenti a táviró, hogy Biharmegye ma tartotta meg közgyűlését Beöthy László főispán elnöklése alatt. A közgyűlésre a Tiszák, bár eleinte beszéltek róla, nem mentek el, de azért a tanácskozás így is elég mozgalmas volt.

Az állandó választmány azt javasolta, hogy a megye üdvözölje az új kormányt. *Hegyesi Márton* azt indítványozta, hogy a vármegye Széll Kálmánt ne csak üdvözölje, hanem odaadó támogatásáról is biztosítsa, mert Széll Kálmán közpályáján bebizonyította, hogy hűve a szabadelvűségnek és annak a pártján is bajnoka volt, melynek vezére Tisza Kálmán volt. Indítványozta ezenkívül, hogy Bánffy is üdvözölje a megye, mert egész politikájának iránya a nemzeti állam megerősítése volt. *Fidócs György* ellenozta, hogy Bánffy is üdvözölje a megye. Más miniszterelnök rendben hagyta az országot lemondásakor, Széll Kálmánnak azonban a legnagyobb zavarból kell hazánkát megmenteni. Nagy zaj és ellenmondás közt kifórástól azután a szónok Bánffy szilágy-

somlyói levelének tendenciáját s azt vitatta, hogy ha Bánffy údvözi a megye, az úgy tünik fel, mintha őt tartaná a kormányzásra alkalmasabbnak.

A közgyűlés végül mégis elfogadta Hegyesi indítványát s aztán elhatározta, hogy údvözi Hegedűs Sándor kereskedelmi minisztert is.

A zirci mandátum. Az O. É. jelenti: Dr. Kemény Pál, a zirci kerület országgyűlési képviselője, ki tudvaleg pártoktól állásából a szabadelvű pártba lépett be, a jövő hónapban volt választóit értekezletre hívja, melyen mandátumát rendelkezésükre bocsátja.

Tisztelegés Láng Lajosnál. A nagybányai választókerület küldöttsége tiszteltet meg Láng Lajosnál, a kerület országgyűlési képviselőjénél. A küldöttséget Bálint Imre városi tanácsos vezette, tagjai voltak: Vincze Sándor, Révész János, Molnár Mihály, Beregszászi Samu, Aebly Gyula, Kupás Mihály, Jancsovics József, Glaviczky Károly, Szűcs Károly és Szász József. A küldöttség szónoka Bálint Imre esetele az egész kerület osztatlan bizalmát, melylyel Láng Lajos személye és politikai magatartása iránt viseltetik s egyben felkérte a képviselőt, hogy látogassa meg kerületét. Láng Lajos válaszában meghatva mondott köszönetet a kitüntető bizalomért, melylyel személye iránt viseltetik s megígérte, hogy legközelebb Nagybányára utazik s választói kívánságára beszámolót tart. A küldöttség tiszteletére Láng nagy ebédet adott.

Ábrányi Kornél beszámolója. A lengyelotti kerület választói — mint egy könyvomat tudósító jelenti — ma délután 2 órakerentekezletre gyűltek, melyen Ábrányi Kornél, a kerület képviselője, ismertette a megváltozott politikai helyzetet és a saját követendő magatartását, melynek értelmében pártoktól állását továbbra is fenntartani szándékozik. Az értekezlet elnöke, dr. Ritzinger János, a jelen voltak helyeslése mellett jelentette ki, hogy az értekezlet Ábrányi Kornél jelentését tudomásul veszi s őt további bizalmával megajándékozza. Este banket volt a kaszinó helyiségében, melyen dr. Berzsényi Gerő először is a királyért emelt poharat, utána Ábrányi Kornél hosszabb beszédet, amely a március 15-ki nemzeti ünneppel és a politikai helyzettel foglalkozott.

A helyzettel Ábrányi ninosen megelégedve. A legnagyobb bajt abban látja, hogy nincs a helyzetben őszinteség. Őszinteség — ugymond — csak akkor lehetne úgy a szabadelvű pártban, mint az általános politikai helyzetben, ha az előzmények után abban a pillanatban, a mikor a díszidések és a nemzeti párt bevonulata a Lloyd-klubba, — a Tiszák és hivatkozottak volna abból. Csodálta, hogy ez meg nem történt. Holott ennek kellett volna történnie és pedig nemcsak a politikai következetesség, hanem maguknak a Tiszák érdekeiknek és jövőjüknek szempontjából is.

Elismeri Tisza István nagy képességeit, tudását, készségét és kormányférfiúi hivatottságát. De meggyőződése szerint önala mindez a házára nézve csak akkor válhatna igazán áldásossá, ha Tisza István a kormányhatalmat csak egy ellenzéki periódus után nyerhetné el. Tisza István jó fia hazájának, de még jobb fia apjának. Erénye ez, amit a jellem és az erkölcsi szempontjából csak becsülni lehet, — de lélektani szempontból oly hátrány is az ő helyzetében, amire őt figyelmeztetni kell. E hátrány abból áll, hogy képtelenné teszi őt az elfogulatlan-ságra. S fűli szeretetből gyűlölvén mindent és mindenkit, aki Tisza Kálmán rendszerre ellen harcolt, — szükségképp disharmonizálta két támasztani benne annak, ha kezet fog azokkal, akiknek lelkéből nem tud megbocsátani. Holott Tisza István nemcsak hazájának, hanem még apjának is jobb fia lenne, ha megcélolná azt, hogy a Tiszák csak elveiket tudják feloldozni a hatalomért és bebizonyítaná, hogy ők a hatalmat is fel tudják oldozni elveikért. Am vesse meg Tisza István azt a népszerűséget, melyet csak hipokrizsiával, csalással és hazugsággal lehet megszerezni s ebben mindenki tisztelni fogja őt: de ne vesse meg és ne dobja el magát oly a népszerűséget, mely csak azoknak juthat, akikben a lángész és hazaszeretet a nemzetet vezető tüzoszloppá válik.

Nem lépett be Ábrányi a szabadelvű pártba azért sem, mert annak az irányának híve, mely nyíltan a gazdasági önállóság, tehát a külön vámtörvényt megvalósítására törekszik; nem közjogi harc alakjában, sem pedig véletlenül beálló kényszerhelyzetek rabulizmus kihasználásával, hanem az idegagyi szociális reformok, kereskedelmi és iparfejlesztés, de főként a közoktatás útján, a szükséges anyagi és értelmi előfeltételek megteremtése és szervezése által. Beszédét így fejezte be:

Abból a márciusi 12 pontból, melyet 1848. március 15-ikén magává tett a magyar nemzet, még csak két pont van, mely nem vált még teljes valósággá. Az egyik az önálló magyar nemzeti bank. A másik az, hogy az összes katonai erő a magyar alkotmányra tegye le az esküt.

Ez a két pont az, melyet a most elmúló század

bizományként átad a jövő századnak — s a jövő század márciusaira bizza, hogy felfakaszsa és meglássa e két gyökérnek virágait.

Meg vagyok győződve, hogy a jövő századnak is meglesznek a maga márciusai és hogy a jövő századnak is meglesznek a maga 12 márciusi pontjai. — S ezek meg fogják teremteni a hidakat a nemzetet egymástól elválasztó árkok felett és meg fogják teremteni az intézményeket, hogy a jogok a papírról átmenjenek a való életbe és a közszabadságok megszüljék a szabad polgárok egyéni függetlenségét is.

Ezek közt az új márciusi pontok közt látom a legizgább magyar nemzeti agrár-politikát: a szabad földet; az egyedül igazságos adóreformot; az arányos teherviselést; a választói jog kiterjesztését a legszegényebb határig; a szegényeknek az ingyen iskolát; a népek, minden közigazgatási bajban, az ingyen jogszegélyt; a közigazgatási reformot a demokratikus állam elveinek alapján; az intelligencia jobbágyosságának eltörlését, a hivatalnok pragmatikát, az iparos és munkás érdekek felkarolását; és a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméit és utánozt virágai helyett, azoknak valódi és természetes virágfakadását.

Bárhol és bármilyen helyzetben, mindig ezeknek a virágoknak kertésze leszek én, barcolva a kapzi férgökkel, a csuszó-mászó hernyókkal és az ellenséges időjárással; s imádkozva, hogy ezeket a virágokat ne kelljen a jövő században is annyi vérnek és annyi könnynek locsolnia, mint ebben az elmúló században kellett.

Szell Kálmán és választói.

Budapest, március 15.

Szell Kálmán miniszterelnök ma délután 4 óraker a miniszterelnöki palotában fogadta a szentgotthárdi választókerületnek ötven tagból álló küldöttségét, amely eljött, hogy a miniszterelnöknek újból felajánlja a kerület képviselőjelöltséget. A küldöttség, amelyben a kerület valamennyi társadalmi osztálya és hitfelekezete képviselve volt, a következőkből állott: Hambeck Alajos pártelnök, Varga Gábor dr. ügyvéd, Lipp Ferenc dr., Lipp Károly, Molnár Endre, Usz Gábor, Weidlich Lajos dr., Erdélyi Jenő dr., Schlezinger Ármán, Tyber Károly dohánygyári igazgató, Hahn Károly és Rigó Zsigmond eszerek, Losky Békén, Berg Máté dr., Gaspary Antal és Waldner Alajos plébánosok, Biró Mór a cisztercióták jóság-kormányzója, Mayer Károly, Lukács Béla, Hambeck Gyula és József, Wagner Antal, Friedrich Jakob Neubauer Máté, Thomas Ferenc, König Mihály, Weinberger Sámuel, Ebdenspanger Rezső és Gusztáv, Kolossa Imre, Gergler János, Beil Ferenc stb.

(A szentgotthárdi mandátum.)

A küldöttség a miniszterelnöki palota nagyszobájában félkörben állva lelkes éljenzéssel fogadta a belépő miniszterelnököt, akihez dr. Varga Gábor intézett lelkes beszédet.

Tölmácsolta a szentgotthárdi választók örömet Szell Kálmán kinevezése fölött s így folytatta: A legmagasabb királyi kitüntetés folytán nagyméltóságod azon mandátumról, melyet a szentgotthárdi választókerület alig két évnek előtte osztatlan örömmel, határtalan lelkesedéssel és férfias büszkeséggel nyújtott át nagyméltóságodnak, a fennálló parlamenti gyakorlat folytán lemondani volt kénytelen, miert is folyó hó 18-ikán tartott választói értekezletünkön újból egyhangú lelkesedéssel kiáltottuk ki nagyméltóságodat a szentgotthárdi választókerület képviselőjelöltjévé és ma eljöttünk ide, az ország szívébe, nagyméltóságod kegyes színe elé, hogy felkérjük: kegyeskedjék a jelöltséget elfogadni, biztosítván előre is nagyméltóságodat, hogy a folyó hó 23-ikára kitűzött választás napján az eddigienél — ha ugyan lehet még fokozni azon tantoríthatatlan ragaszkodást, melylyel nagyméltóságod iránt úgy a multban viseltetünk és a jelenben viseltetünk — mondand, az eddigienél még hatványozottabb örömmel és lelkesedéssel fogjuk nagyméltóságodat képviselőnké megválasztani. És midőn erről Nagyméltóságodat választópolgártársaink nevében és megbízásából biztosítjuk, kérjük egyváltan, hogy eddig tapasztalt atyai kegyes jóindulatát kerületünk részére jövőben is megtartani kegyeskedjék.

(A miniszterelnök válasza.)

Szell Kálmán miniszterelnök erre a következőleg válaszolt:

Igen tisztelt küldöttség! Igen tisztelt barátaim! Ó felsége kegyes bizalma és parancsa által és a politikai helyzet alakulása folytán ezen állásra szólítottván, parlamenti szokás szerint kötelességem volt az önök kezébe visszaadni azt a mandátumot, amelyet az önök kezéből két évvel ezelőtt tizenegyedjében oly meleg hálával átvettem. Nekem kellett volna önökhez mennem, hogy számot adjak arról, miképp kezeltem azon megbízást, amelylyel engem megtiszteltek, és e helyett önök jönnek hozzám és hozzák nekem ismét azt, ami nekem mindig kitüntetés,

mindig megtiszteltetés és ami engem mindig hálával tölt el, az önök politikai bizalmát.

Igen nagy és nehéz válság tartott, amint önök jól tudják, közel fél éven át a parlamentben. Törvénytelen és alkotmányon kívüli állapot állott elő; a parlamenti béke, a parlamenti munkásság, a parlament egyensúlya teljesen megzavarodott és fennakadt; nehéz, szenvedélyteljes, ádáz harcok dultak a parlamentben, megakasztottak mindent, veszélybe és válságba sodorták legnagyobb, legbecesebb, a legmagasabban álló javainkat. Ebben a nagy küzdelemben, midőn a szenvedélyek árja oly nagy hullámcsapással sodort mindent, hogy alig lebetett számot adni arról, hova visz ez az áradat, nem vesse-e el minden, ami ennek az országnak szent és becses, ebben a nagy harcban végre az igazság felhőjéből kitört egy napugár és az a köztudat, amit eleinte nem mindenki látott, nem mindenki érzett, de voltak, akik felismerték, hogy abból a nagy veszedelemből, abból a nagy válságból, amelybe belejutottunk, csak egy út vezet ki és minden egyéb út csak tetézi még a veszélyeket és ez: a békés kibontakozás útja. Nehéz volt ez uton elindulni, nehéz volt azoknak, akik e feladatra vállalkoztak és akik ebben közreműködtek; nehéz volt az ez uton jelentkező nagy akadályokat elhárítani.

Végre is természetes, hogy ahol nagy ellentétek csapnak össze, ahol oly nagy eltérések vannak és oly élesen domborodnak ki, ahol a szenvedélyek harca pusztít, ahol sebek ejtetnek jobbra és balra, ahol a keserűség és a harag közben már alig megvalógható eszközökkel küzdenek s ahol a megvívott küzdelem a lelkekben fájdalmas érzékenységet hagyott hátra, ott nem oly könnyű az ellentéteket kiegyenlíteni. Végre minden tényezőnek hosszas, önzetlen és önfelelőző közreműködése lehetővé tette a békés kibontakozást.

Engem elejtől fogva az az erős meggyőződés vezetett és vitt oda, hogy akaratom egész erejével és elszánt kitartással, ennek a meggyőződésnek engedve, a küzdőtérre léptem én is; de léptem nem azért, hogy a haragot szítem, hanem azért, hogy a békét létesíteni megkísérlelem és léptem abban a tudatban, hogy erefőhöz, tehetségéhez, helyzetéhez képest kötelessége mindenkinek közreműködni arra, hogy a békés uton a kibontakozás elérjék.

Egész sziklakat kellett az utból elhárítani, örvényeket kellett elkerülni és — ami nem utolsó dolog — az emberek érzelmeivel, sok keserűséggel, visszavonással, sajtó sebekkel kellett számolni.

Végre sikerült a munka. Közreműködött ebben sok irányban minden tényező és ha nekem részem jutott a munkából, meg voltak elkerülhetetlen következményei.

Oda kellett állanom akaratom ellenére is, ó felsége parancsából, a rés elé, ami még nagy veszélyeket rejtett magában, mert ez a rés könnyen fatorgó örvénynyő válhatott volna.

Oda állottam, félretéve mindent, kötelességéretből. Ismerem, nagyon is ismerem azokat a feladatokat, azoknak a feladatoknak a nagyságát, azokat az óriási nehézségeket, amelyek az én missziómmal és az én állásommal össze vannak kötve; nem is ringatom magamat egy cseppet sem abban az illúzióban, hogy mindannak, ami ma oly rózsásnak mutatkozik, majd tövisei is felszínre ne kerüljenek. De legyen ez bármiként, bármit hozzon a sors emelő vagy sújtó keze, egyet tudok és vallok, és ez az, hogy azzal az erős akaratallal álltam ide: politikám elveit érvényesítve, tölem telhetőleg, gyenge erőmből és tehetségemhez képest a legjobb intenciókkal teljesíteni azt, amit kötelességérettem, meggyőződésemmel teljesíteni parancsol.

Oda állottam a rés elé, meglehet, hogy Curtius-ugrási volt; de jutalmazni fog az öntudat, hogy ennek eredménye már ma is van. Célon az volt, hogy ne csak pillanatnyi béke létesüljön, ne csak épen egy lehetetlen helyzetből szabaduljon a parlament és szűnjék meg a parlamenti válság, de hogy a pacifikáció, amely a siker reményével kezdődött meg, bemenjen az országba is és szelidüljenek az állapotok és mérséklődjenek az ellentétek és az elveknek nyugodt és tárgyilagos harca váltsa fel a szenvedélyek összecsapását. Hiszen ez törvévké a volt az, amely a parlamenti helyzetet szanálta az által, hogy egyesítette mindazokat, akik közös alapon az általam kifejlesztett program megvalósítására együtt akarnak működni.

Hogy mit hoz a jövő, nem tudom; de egyet tudok, hogy én hű maradok azon politikai irányhoz

Maager Vilmos **májolaj**

gyári raktárban: MAAGER VILMOS-nál Bécs III.3. Heumarkt 3. és minden gyógyszerárban.

Asz élel orvosi táblánál által megvizsgáltatott és könyv emésztőességét fogra gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendelhetik mindama esetekben, melyeknél az orvos megérteit szervezést, különösen a mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nyelvi javulást, valamint a táplálék a vér tisztítását el akarja érni. — Egy üveg ára 1 forint és kapható a

és elvekhez, amelyeket vallottam, amióta csak a politikai pályára léptem; hű maradok meggyőződéssemhez és ahhoz, hogy soha engem más vezetni nem fog, mint az ország érdeke. (Élénk tetszés és éljenzés.)

Remélem, hogy önk előtt, mint legbensőbb politikai híveim előtt, programomat nem kell fejtegetnem. Kifejtettem azt részletesen, világosan, határozottan az ország színe előtt; ezzel a politikával a maga egészében, az 1867: XII. törvényeik alapján nyugvó határozott és hamisítatlan szabadelvű politikával, úgy ahogy kifejtettem, állok vagy bukom. (Tetszés.)

Önöknek ezt még jobban kell ismerniük, mint másoknak. Hisz önk látták, nem most, látták már 31 éve a politikát bennem sarjadan. Ott állottam, midőn még mint kezdő politikus hitvallásomként hirdetem ennek tanait. Látták, hogy hű voltam mindig megmondoltnak s meggyőződésből, látták bennem fejlődni, megizmosodni s önk tudják, hogy aki ma vagyok, az voltam akkor is zseuge ifjú koromban.

Nem régiben a véletlen kezembe jutott egy elszárgult irást, alig hogy ráismertem, hogy mi csoda. Egy régi jegyzet volt: az én első beszédem jegyzete, melyet Szent Gotthárd választóhoz intéztem, a midőn — 31 éve mult — először választattam meg képviselővé. És abban az volt, — gondolom szóról-szóra emlékszem: Az én politikám és politikai hitvallásom abból áll, hogy az imént megalkotott nagy kiegyezési művet, az 1867: XII. törvényeket tekintem azon alpnak, amelyen Magyarország fejlődhetik, boldogulhat, amely, mert megoldotta századok viszályát és helyesen formulázta az egy fejedelem alatt élő két állam változatlan közösségéből s kapcsolatából folyó közös kérdéseket, megadja Magyarországának a szabad fejlődés, a boldogulás, a felvirágzás lehetőségét. Ezen alpnak hű megőrzése politikai hitvallásom. Ezen az alpn — így folytattam — rekonstruálni kell a magyar államot; háromszáz éves mulasztást kell helyre hozni; Magyarországot, amely annyira hátra maradt, ahol annyi a hiány, a fogyatékosság és kezdetlegesség állami intézményekkel és alkotással ellátni és Magyarországot szellemi és anyagi téren szunnyadó forrásainak felébresztésével és fejlesztésével minden téren, még pedig folytonos haladás és pedig a szabadelvű politika útján való haladás által a kulturálmok sorába emelni. (Élénk tetszés és éljenzés.)

És kérem, más szavakkal ugyan, talán részletesebben, talán szabatosabban, de ugyanazt mondtam-e március 1-én az országházában, amit ezelőtt 30 (s néhány évvel mondtam Szent-Gotthárdban, mint kezdő politikus? (Élénk tetszés és éljenzés.) Önk tehetnek arról leginkább tanúságot (Élénk tetszés és éljenzés.) — — és ez nekem jól esik, — hogy azok az elvek, amelyek bennem mint kezdő politikusban sarjadtak, az enyéim nagyjában ma is és ennél fogva, gondolom, tisztában lehet mindenki azzal, hogy ezekhez hű maradok ezután is, (Leles éljenzés.) és azért kétszeresen köszönöm azt a bizalmat, amelyet Önkök hoznak. (Élénk tetszés és éljenzés.) Fogadják őszinte halámat érte. Hiszen nemcsak politikailag, de költőben is az én érzéseimet illetőleg becses, értékes dolgot hoznak; megörizték nekem azt a viszonyt, aminek megőrzésére kértem önöket, amire, tudják oly nagy súlyt helyeztem, azon nagyszámú évek hosszú során keresztül, amely köztünk fejlődött és megizmosodott, és ez sértetlenül áll fenn és adja Isten, álljon fenn a jövőben is. Fogadják ezért a tényért, amely engem örömmel és igen nagy hálával tölt el, őszintén érzett meleg köszönetemet és hozzáteszem még azt, hogy kétszeresen köszönöm idejüvetelüket, azt, hogy engem itt kerestek fel, hogy éreztessék velem a közvetlen melegítő hatását és fokozták bennem azt az örömet, amelyet érzek, midőn Önkökkel érintkezésbe jövök, amiért — ismétlem önöknek hálás vagyok, voltam és maradok. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Azután Lóshay Békén a szentgotthárdiak nevében üdvözölte a miniszterelnököt poétikus beszédben adva kifejezést szeretetüknek. A lenyugvó nap bággyat sugarainak, ugymond, a fiatal korunk ábrándképei elpárolognak, de a sokat szedvedett hazának, midőn áldozatot hoztál, ugyszólván második megváltója lettél. (Élénk tetszés és éljenzés.) És te igen jól tudod, hogy a megváltónak ama Kálvária egész útját meg kell járni s igen gyakran a félreértés töviskoszoruját is kell homlokán viselnie. És te mégis vállalkoztál e nagy munkára. Azért örömlünk és hálánk határtalan. Egy Széllnek, erős Széllnek kellett jönni, hogy a politikai mező talaját áldásossá és gyümölcsözővé tegye. A nagyoknál kiváltságos az, hogy a szenvedésekből is nagy osztályrészt jut nekik. Azonban e nagy szenvedések és fájdalomokból születik azon áldás, amely a hazát megmenti. A tenger fenekén lakó kegyelót meg kell szelni egy bozárnak,

hogy benne az igaz gyöngyöt megteremje. Mi kegyellettel fogjuk kísérni Nagyméltóságodat. Ha örömlök érik ezen az uton, mi ezt teljesen számláira írjuk és átengedjük; a fájdalomokból azonban osztályrészüket követeljük. Isten éltesse Nagyméltóságodat! (Hosszantartó zajos éljenzés.)

A miniszterelnök melegen megköszönte Lóshay beszédét, kezét szorított a küldöttség minden tagjával és aztán visszavonult dolgozószobájába.

(A banket.)

Félórával később az Országos Kaszinó díszterme egyesítette a miniszterelnököt szt.-gotthárdi választóinak küldöttségével, melynek tiszteletére a miniszterelnök ebédet adott. Ezen az ebéden jelen voltak a Bécében időző gróf Széchenyi Manó a király személye körüli miniszter kivételével a kormány összes tagjai. Széll Kálmán miniszterelnök báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter és Lukács László pénzügyminiszter közt foglalt helyet. Jelen voltak továbbá: Széll Ignác államtitkár és mint vasmegeyei képviselők Radó Kálmán, Rosenberg Gyula és Széjvály Gyula.

Elsőnek Széll Kálmán miniszterelnök emelt szót és a királyt éltette. A beszédet a jelen voltak állva hallgatták végig.

Ezután dr. Varga Gábor lendületes szavakkal poharát Széll Kálmán miniszterelnökre emelte.

Széll Kálmán miniszterelnök erre a következő felkötőt mondotta:

Mélyen tisztelt uraim! (Halljuk! Halljuk!) Messze földről, az ország határszéléről, az örökzöld Stájer tővéből, ahol a magyar nyelv zengzeng zeneje határt leli, jöttök önkök.

És idejöttök. Hozták nekem, ami nekem becsesebb és értékesebb, mint a myrrha, igazibb, jutalmozóbb és lélekelőbb mint a tömjén, drágább és kedvesebb mint a szinarany, hozták hozzám azt a bizalmat, amelyet ez a kerület 31 évvel ezelőtt megajándékozott és a melyet ma is épségben megörizve ajánlottál nekem; messze földről, az ország határszéléről és mégis közelről; nagyon közelről, mert hisz önkök közel állnak hozzám, mert közel állnak szívemhez. (Tetszés.)

Avval a nagy misszióval, amelyet ő felsége kegyes parancsa és a sors keze az én gyenge vállamra s az én fogyatékos kezeimbe tett, avval a misszióval, amelynek feladataival alig fogok tudni megmunkálni, egy jegygyűrűt telt kezemre a sors; ennek a jegygyűrűnek a legbensőbb körzetét az önkök bizalma képezi, amely engem 31 évvel ezelőtt mint kezdő fiatal embert a közpályára szólított. Vasmegeye közönsége és önkök kegyesek irányomban ragaszkodásukat, szives bizalmukat és szeretetüket kifejezést juttatni. Vasmegeye és a szent-gotthárdi kerület megnyilatkozásának a ténye olyan előttem és ezt én úgy fogadom, mint fia az apától az elismerést.

Nem tudtam önöknek igérni semmit, csak fogadtam tettem megtiszteltetésem büszke érzetében arra, hogy igyekeznék fogok kötelességemet teljesíteni legjobb tudásom és legjobb tehetségem szerint. Ezt igyekeztem és igyekszem teljesíteni. És akármit hozzon a sors, törjek bár össze a vállaimra nehezded feladat nagysága alatt, azt a bizalmat, amelylyel önkök felruháltak és azokat a jó és becsületes intenciókat, amelyek bennem élnek, sértetlenül hozom vissza a küzdelemből, amely roám vár; visszahozom pajzsom, vagy engem hoznak vissza — azokkal együtt — a pajzsom, de a pajzsot ott nem hagyom. (Élénk tetszés és éljenzés.)

Mindezt, amivel elhalmozottak, én nem viszonzhatom egyébbel, mint azzal, amiről biztosíthatom önöket, hogy önkök hálás lesznek önöknek és az önkök egészségére emelem poharamat. (Leles éljenzés.)

Lóshay Béken a miniszterelnök családjára ürti poharát.

Schmidt Győző a kormány és annak jelenlévő tagjait köszöntötte fel. (Leles éljenzés.)

Erre dr. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter válaszolt: Megcáfolva látja azt a mondatot, hogy senki sem prófétá a maga hazájában. Büszkék lehetnek a szentgotthárdiak, hogy mindenkor megértették Széll nagy államférfi elméjének törekvéseit, mindenkor átérték az ő nemese szívének dobzanását. Büszkék vagyunk ugyanis mi is, akit kelet e munkatársaiul választott, mert az ő bölcs vezetése alatt a haza felvirágztatásán egész biztosan sikerrel fogunk dolgozni. Viszonszaul azon szép szavaknak, amelyeket tisztelt barátom hoztunk, a kormány tagjainhoz intézett, e választókerületre emelem poharamat, melynek magas értelmi színvonaláról tesz tanúságot, hogy Széll Kálmánban már politikai pályájának kezdetén képes volt felismerni azt a kiváló államférfi, ki oly nagy szerep betöltésére hivatott politikai életünkben. (Tetszés.)

Széll Ignác államtitkár a magyar kormány egyik kiváló tagjáról emlékezik meg, akinek köztiszteletben álló családjá ma kegyetes családi ünnepet ül, és aki ennek dacára idejött, hogy kártársaiul együtt a mai ünnepély fényét emelje. Ez a férfiú báró Fejérváry Géza, a katoná mintaképe, akit születésének mai évfordulójá alkalmából szívóbb üdvözölés. Poharát a honvédelmi miniszterre, a parlamenti küzdőternek pártkülönbség nélkül elismert gáncs és felelem nélküli lovagjára és annak családjára ürti. (Zajos éljenzés.)

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter családi ünnepélye dacára a legszívesebben jelent meg e körben nemcsak azért, hogy ezzel bebizonyítsa, mily tisztelettel és szeretettel viseltetik a miniszterelnök személye iránt már évtizedek óta, de azért is, hogy tanúsítsa lezeng annak megnyire tisztelt és szeretik a

miniszterelnököt régi választó kerületében. Múltán megérdemli a miniszterelnök e szeretetet, melyet a haza érdekében kifejtett rendkívüli tevékenysége az egész országban biztosított számára. Alig képzelhető hogy lehessen valaki az országban, aki a legfényesebb sikert ne kívánja működésének. Erre a sikerre emeli poharát. (Zajos éljenzés.)

Radó Kálmán, mint koronatanu bizonyítja, hogy a szent-gotthárdiaknak a miniszterelnök iránt tanusított ragaszkodása és nagybecsülése nem új keletű. A miniszterelnök programjának vezérelveit e három szóba foglalta: törvény, jog és igazság. Szólok azon reménynek, sőt biztos tudatának ad kifejezést, hogy a miniszterelnök kormányzatának oly sikerei lesznek, amelyet e három szóban lehet összefoglalni: szabadság, béke és jólét. (Élénk tetszés.) Meg van róla győződve, hogy a szabadelvűség, a józan és mérsékelt szabadelvűség Széll Kálmán kormányzása alatt stagnálni nem fog, sőt fejlődni fog, még pedig a nemzeti ideálok és a nemzeti szükségleteknek megfelelőleg. A miniszterelnök ürti poharát. (Élénk éljenzés.)

Végül újra Széll Kálmán miniszterelnök kért szót — amit tréfásan megjegyző — mint képviselő-jelölt, akinek többször is illik beszélni. Szól pedig azért, mert mások mondták el helyette azt, amit magának akart fenntartani, tudniillik, hogy poharát emeljen annak a férfinak egészségére, akihez szíve egész melegevel és baráti érzelmeivel ragaszkodik. Ez a férfiú, aki ma születés napját is ünnepli, báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter, akit mindama ékes tulajdonságokon felül, amelyeket benne múltán magasztaltak ma is, oly nemes fenkölt gondolkodás és jellem tüntet ki, amelyet igaz érdeme szerint megbecsülni csak az lehet képes, aki — mint szólok — válságos pillanatokban vele benső összekötöttségben volt. E fényes jellemre emeli poharát. (Élénk tetszés és éljenzés.)

Ezután a kaszinó szomszédos, díszes társalgó termeibe vonult a miniszterelnök vendégeivel együtt, ahol fekete kavó mellett még jó ideig a legjobb kedvben együtt maradtak.

Horvát szenzáció.

— A trónörökös és a magyar zászló. —

Budapest, március 15.

Valami obskurus horvát újságnak egy híre belekerült a mai esti lapokba és igen különös kommentárnak lett az objektuma. A kommentár, amely sokkal szenzációsabb, mint maga a hír, nem kevesebbről szól, mint arról, hogy a magyar trónörökös megértette a magyar zászlót. Az esetet a *Hrvatska Sloga* című horvát lap így beszéli el:

A Pelikan hadihajó fekete-sárga lobogóival érkezett Fiumába Ferenc Ferdinánd főherceggel, mely alkalommal gróf Szapáry László, Fiume kormányzója és dr. Gadi Tibor miniszteri tanácsos, egy, a magyar nemzeti lobogóval ellátott hajón tiszteletét akarta tenni a főhercegnek. Az Adria szellőjétől lengedező magyar trikolor láttára, úgy látszik, megijedtek a Pelikanon, mely azonnal hatalmas sip- és zászlójelezéssel tudtára adta gróf Szapáry László hajójának, hogy ő felsége Ferenc Ferdinánd nem hajlandó a magyar zászlós hajót elfogadni. Fiume kormányzója és kísérete kénytelen volt tehát a fumei kikötőbe visszatérni.

Hasonló eibánásban részesült az ugyancsak hatalmas magyar lobogóval ellátott László nevű hajó, melyen a fumei pénzügyigazgatóság szándékozott Ferenc Ferdinánd főhercegnek tiszteletét tenni. A László kezdetben nem vette észre a látogatást viszszautasító jelzést és már közel volt a Pelikanhoz, amikor is rakétajelzéssel tették figyelmessé, hogy forduljon vissza. A fumei tengerészeti hatóság a mult hónapban rendelte el, hogy a magyar tegerpart és a magyar és horvát társaságok hajói ezután, a nemzetközi hajózási lobogón kívül, magyar nemzeti zászlóval lássák el a kikötőket és hajókat. Úgy látszik, ez nem tetszett Ferenc Ferdinánd főhercegnek, aki első sorban a magyar zászlót utasította vissza és csak másodsorban ignorálta Fiume kormányzóját.

Erről a szenzációsnak látszó esetről egyelőre kevés a mondani valónk. Hogy megtörtént-e, azt sem tudhatjuk egész biztosan, mert az a forrás, amelyből a hír ered, meglehetősen zavaros; zavaros nemcsak azért, mert a *Hrvatska Sloga* holmi apró zuglat, hanem azért is, mert a laposka erősen magyarfaló és így természetesen örömmel hoz forgalomba mindent, ami Fiumében a magyarság pozícióját gyengítheti. Hivatalos értesítés a dologról eddig nem jött. Ma este a szabadelvűpártkörben is beszéltek róla és sokan kérdezték a kormány tagjait, hogy igaz-e az eset; a miniszterek közül azonban senki sem tudott róla. Valószínű pedig, hogy ha ilyesmi megesköt a fumei kormányzóval, első dolga volna jelentést tenni róla a kormánynak. De még ha megtörtént volna is az egész dolog, úgy, amint el van mondva, még akkor sem tudjuk benne meglátni a zászlósértést. Hiszen abból, hogy egy magyar lobogós hajó utasait nem fogadta a főherceg, nem következik az, hogy a magyar zászló volt az oka a tiszteletgess visszautasításának. Ezer más oka lehetett a főhercegnek arra, hogy ne

fogadjon aznap látogatást. Mirevaló tehát éppen a legvalószínűlenebb föltevést felkutatni az ezer valószínű ok ellenére? Mert abban egy csepp valószínűség sincs, hogy a magyar trón örököse meg akarja sérteni az a zászlót, amely egykor az 5 zászlajra is lesz s amelynek a tiszteleke első sorban az ő érdeke. Éppen ezért, még akkor sem hiszünk a zászlósértésben, ha az esetet el kellene is hinnünk. De egyelőre ezt sem hiszszük.

Az esetről a *Budapesti Napló* egyik belső dolgozója, aki éppen akkor Fiumében időzött, a következőket jelenti:

Február 26-án reggel nagy néptömeget láttam összegyűlekezni az Adamié-mólón. Egész Fiumében el volt terjedve a hír, hogy *Ferenc Ferdinánd* főherceg, a Pelikán-hadihajón, mely már napok óta Abbázia előtt, a nyílt tengeren horgonyozott, meglátogatja Fiumét. Az előkelő vendég látogatása nem volt hivatalosan bejelentve, mindazáltal gróf Szápáry László fiúmei kormányzó, dr. Gál Tibor miniszteri tanácsos, Valencsics miniszteri tanácsos és városi podesta valamint *Milchenich* helyettes polgármester fényes magyar díszben jelentek meg, hogy a főherceget méltóképpen fogadhassák. A kormányzó és Gál miniszteri tanácsos egyszerű kormányzósági bárkában, az öreg podesta és helyettese pedig az *Előre* kormányzósági gőzösön sietett a főherceg üdvözlésére. Mind a két hajóra, mint minden ilyen alkalommal, ezúttal is fel volt vonva a magyar zászló. A kormányzó és kísérete hatalmas borbán indultak el a molóról. A hullámok, melyeket erősen felkorbácsolt a dühöngő északi szél, szinte pehelyként vetették ide-oda a kormányzó könnyű kis bárkáját. Jó félóra telt bele, míg az előkelő társaság fényes díszmagyarja eltűnt a moló szemhatáráról.

A kormányzó és kísérete később visszaértek a molóhoz. Átfázva, nedvesen — a főherceg nélkül. Nem volt alkalom a kormányzóval beszélni, hogy megtudakolhattam volna tőle visszaérkezésük okát. De azzal tisztában vagyok, hogy ennek csak két oka lehetett. Vagy az, hogy a kormányzó bárkája a dühöngő bóra miatt nem volt képes megközelíteni a főhercegi hajót, ami északi szélben még nagyobb szerkezetű gőzösöknek is veszedelmes vállalkozás lett volna, vagy pedig a *Pelikán*, amelynek az volt a legfőbb rendeltetése, hogy Dalmáciába menjen, időközben felszedte horgonyát s a hatalmas hadihajó tisztjei visszaintették a tisztelgőket, nehogy belekerüljenek a hadihajó gépe által fölvert hullámokba, melyek a könnyű bárkát ökvetlenül belesodorták volna a tengerbe.

KÜLFÖLD.

A pápa a Dreyfus-ügyről.

Budapest, március 15.

Hiába akarják a reakcionáriusok jelentéktelen semmiségnek feltüntetni a Dreyfus-ügyet: az immár hatalmasra dagadt és kénytelen kelletlen foglalkozniuk kell vele mindazoknak, akik a század morálját tanulmányozzák. A Dreyfus-ügy lelkiismeretbeli ügye Franciaországnak, nem csoda, ha vele a pápa, mint a keresztény morál legfőbb őre is aggodalmasan foglalkozott.

Hogyan gondolkozik felőle a pápa? Egy francia tudós publicista számot ad róla. *Boyer d'Agén* nemrég beszélgetett XIII. Leóval s most számot ad róla a párisi *Figaro* mai számában.

A pápa a Dreyfus-ügyre vonatkozólag a következőket mondotta:

— Milyen nagy bajt hoz Franciaország valamennyi többi országra azzal, hogy a rendben és a mérsékletben nem ad nekik jó példát! Nem-e Franciaország a világ szíve, amelynek verése után indul valamennyi többi nemzet? Nem pusztítja-e el Franciaország a jelen pillanatban összes nemzeti erejét a nagyság nélkül, a szenvedő emberiség haszna nélkül való küzdelemben? Hol látjuk ebben a vad pártusában a nagylelkűség egyetlen vonását, amelynek a francia nemzet sohasem volt híján? Hol vannak az új Jeanne d'Arc-ok? Hol van a régi Franciaország sugalmazásának magasztos hangja?

A pápa azután azon való sajnálatát fejezte ki, hogy még a Dreyfus-ügynek a semmitőszék egyesült tanácsaihoz való utatitása sem tudta a szenvedelmeket lecsillapítani.

XIII. Leo igaz szavaival egyetért az egész világ. Nem új dolgok, amikről beszélt: minden

beesületes ember lelkiismeretében rég megteremtett az a gondolat, amelynek a pápa kifejezést adott.

Csak az volna kívánatos, hogy ez az intő szózat elérkezék azok fülébe, akikhez a pápa intézte. A francia és külföldi klerikálisok megérthetnék XIII. Leo szavaiból, hogy lelkiismeretlen és aljas munka volt az, amelyet oly szívós kitartással folytattak az igazság kiderítői ellen. A francia vezérkar pápista vitézai megszívlelhetnék XIII. Leo szavait: ők a béke zavarói, az ő aknamunkájuk veszélyezteti a közbékét. A klerikális és katonapárt (s o kettő egy) rendezte azt a tömérdek csufondáros utcai zenebontát, a zsidó-boltok kifosztogatását, a Dreyfust védő írók és publicisták rendszeres üldözését, amely oly gyászos képet adott a századvégi Franciaországról.

Nos, a címzett urak olvassák el a pápa szavait.

A Dreyfus ügyről s az azzal kapcsolatos eseményekről még a következő távirati tudósításokat kaptuk:

Páris, március 15.

Ma volt az Urbain Gohier és Natanson kiadó ellen támasztott pör végtárgyalása. Az esküdtségi mind a két vádlottat 10 szóval 2 ellenében felmentette. A felmentő verdiktet óriás örömrivalommal fogadta az egész hallgatóság. Az összes lapok dicsérik az esküdteket liberális felfogásukért.

HIREK.

Budapest, március 15.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Március 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **József Ágost főherceg köszönete.** Most, hogy *József Ágost* főherceg feleségének, *Augusta* főhercegnőnek leánya született, az alosuthi előjáróság legott összeült s jókívánatokkal teljes üdvözlést intézett a fiatal főhercegre és feleségére. A főherceget nagyon meghatotta szülőföldje népének megemlékezése s ma a következő táviratban köszönte azt meg:

Kedves, szeretett szülőföldem közönségének üdvözléte mélyen meghatott. Fogadják érte hálás szívűből erőd legbensőbb köszönetemet! Az Isten áldja meg önöket sok bőséges esztendővel és jóléttel!

József Ágost főherceg.

— **Új kamarás.** A király e hó 3-ról kelt rendeletével tomesányi Tomcsányi Árpád a vezérkarhoz beosztott vadászőrhadnagyot a kamarási méltóságra emelte. A kitüntetett Tomcsányi Mórnek, a királyi tábla köztisztelőben álló tanácselnökének fia. A kitüntetést a hivatalos lap egyik legközelebbi száma hozza.

— **Beteg főherceg.** Ernő főherceg állapota — mint *Arcból* jelentik — tegnap nagyon rosszabbodott. A főherceg hétfőn éjjel nagyon rosszul volt s bágyadsága nem szűnt még ma sem. Dr. Grausse tüzsorvos Grácból tegnap este Arcba érkezett. A beteg főherceg tegnap este meggyónt és ma reggel hét órakor megáldozott. Állapota késő délutáni távirataink szerint *felelte aggasztó*. Az éjjelt álmatlanul töltötte. *Általános gyöngesége nagyon csökkent a reményt, amelyet folyógyulladásához fűznek.*

— **A pápáról.** A pápa betegsége — úgy látszik — még sem olyan sima lefolyású, mint ezt a hivatalos jelentések mondják. *Rómából* jelentik, hogy a pápa április 13-iki nevenapján nagy ünnepséget szándékozik rendezni a Szt.-Péter-templomban. Az orvosok egyetértéssel abban, hogy a pápának esetleges örömteljes izgatottsága üdvös befolyással lehet egészségére. Bár a seb már teljesen meggyógyult, a pápa állapota még sem teljesen kielégítő, vérinfekcióról beszélnek, amelynek előbb-utóbb veszedelmes következményei lehetnének.

— **György herceg eljegyzése.** Berlini diplomáciai körökben beszélik, hogy *György* herceg, Kréta főhercegnője, legközelebb el fogja jegyezni a walesi herceg másodszületett leányát, *Viktória* hercegnőt. A walesi hercegné és leányának aténi utazása állítólag ezzel a házassági tervvel van összefüggésben.

— **Henrik herceg balesete.** Londonból táviratozzák a berlini *Lokalanzeiger*nek, hogy *Henrik* herceget a hajón szerencsétlenség érte. Egy gerenda a fejére zuhant és súlyos sebet ejtett rajta, de a koponyacsontja sértetlen maradt. A berlini újság egyelőre fenntartással közli ezt a hírt.

— **A fridricharhi temetés.** Holnap viszik át a mauzoleumba *Bismarck* herceg és hercegné koporsóját. A császár is jelen lesz a gyászszertartáson. A sarkofág kétszáz kőkököt is mezerkezett *Fridrichs-*

ruhba, de csak a koporsók elhelyezése után fognak hozzá a remek művi márványlapok összeállításához. A *Bismarck*-család teljes számban együtt van a kastélyban.

— **Keresztelő a királyi családban.** Mint nekünk *Abbázia*ból jelentik, tegnap este odaérkezett *Gizella* bajor hercegnő fiával, *György* herceggel, hogy újszülött unokájának keresztelőjén jelen legyen. Az újszülött főhercegnő, akit ma délelőtti kereszteltek meg, a keresztelésben a *Szofia* nevet kapta.

— **Üdvözlét.** *Hegedűs* Sándor kereskedelmiügyi miniszter tegnap délelőtti 1 órakor fogadta a Kassai-oderbergi vasutársaság küldöttségét, amelyben részt vettek: a társulat elnöke dr. *Falk Miksa*, *Loisch* Ede alelnök, *Ráth Péter* vezérigazgató, *Hollán Ernő* és *Steiger Gyula* igazgatósági tagok.

A küldöttség nevében *Falk Miksa* elnök intézett rövid beszédet a miniszterhez. Rámutatott arra a nagy szerepre, amely a vasutnak jutott, valamint azokra a fontos érdekekre is, amelyeknek szolgálataiban a vasút áll. A vasut eddig prosperált és eleget tett hivatásának, ezért szóló arra kéri a minisztert, hogy a vasutat jövőre is kegyes támogatásában részesítse.

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy örömmel és megelégedéssel konstataálta eddig is, mily szépen halad és fejlődik a Kassai-oderbergi vasut. Ez annál inkább öröme szolgál, mert nem barátja a merev államosításnak, hanem ellenkezőleg szükségesnek tartja, hogy társulati vasutak is létezzenek. A miniszter annál készségebben fogja támogatni ezt a vasutat, mivel ez a hivatása az egész országra nagy fontossággal bír.

A miniszter ezután élénk beszélgetésbe bocsátkozott a küldöttség egyes tagjaival és legszívesebben bucsuzott el tőlük.

— **Bischitz Dávidné emlékezete.** *Heresi* *Bischitz* Dávidnének, a jótékonyágáról ismert asszonynak halálnapjának évfordulója alkalmából ma megható gyászünnepeket rendezett a pesti izraelita nőegyesület, amelynek a boldogult elnöke volt. A közönség a nőegylet leányarházában díszteremben gyülekezett össze, amely gyászlepellet volt bevonva. Ott voltak *Bischitz Lajos* és *Arthur*, a boldogult urnó fia is. A gyászünnepegy az orgona-preludiummal kezdődött, mire az árvalányok kórusa egy halotti imát énekelt. Erre dr. *Lazarus* főoktató magyar nyelven halotti éneket énekelt, végül pedig dr. *Kohn Sámuel* főrabbi halotti beszéde következett, amelyben kegyeltes szavakkal méltatta az elhunyt érdemeit. Az árva gyermekek imájával a gyászünnepe beveződött.

— **Az öreg honvédek a miniszterelnöknél.** A 48-as honvédek központi választmánya ma délelőtti tisztelettel Széll Kálmán miniszterelnöknél. A választmány elnöke, báró *Podmaniczky* Frigyes vezette; körülötte sorakoztak: *Balogh* Sándor és *Csatlary* Lajos másodelnökök, *Mikár* Zsigmond főjegyző, *Batizfalvy*, *Darvay*, *Tóth*, *Bató*, *Spur*, *Szentimrey* stb.

Báró *Podmaniczky* emelkedett hangon üdvözölte a miniszterelnököt, felelített, hogy a 48-as honvédek bár testben törődöttek, de szellemük friss és ép és a felszabad leteltével is, midőn a megújult generációk már talán más színben látják az eseményeket, lángoló hazaszeretet tüze ég keblükben; üdvözli a miniszterelnököt, ki a törvényt, jogot és igazságot irta zászlajára, ebből ők is merítik a reményt, hogy a miniszterelnök az öreg honvédeknek később írásban előadandó bajait orvosolni és méltányos kivánságaikat teljesíteni fogja. Legjobb erőt, egészséget kíván a miniszterelnöknek magas hivatalához és magasztos hivatásának teljesítésére. (Lelekcs éljenek.)

Széll Kálmán miniszterelnök láthatólag meghatva válaszolt. Megtiszteltetésnek veszi a központi választmány és érdeműs elnökének megjelenését; valamint minden magyar embor, úgy ő is kegyelittel viseltetik a 48-as honvédek iránt és lovagias királyunk ő felségének nemes lelki példáját követve, méltánylattal lesz az agg harcosok iránt, kiknek ügyeit, mint az kötelessége, legnagyobb figyelemmel fogja kíséreti és kivánságaikat, amennyire hatalmában áll, teljesíteni. (Hosszantartó lelkes éljenek.)

Ezután báró *Podmaniczky* a választmány minden tagját bemutatva a miniszterelnöknek, aki barátságosan elbámulta velük.

— **Házasság.** *Hornák* Géza Miskolcra eljegyezte *Kriszán* Margit kisasszonyt Keoskemétről. — *Bálint* Gyula vállalkozó eljegyezte *Szénner* Elza kisasszonyt Budapesten. — *Strasser* Miklós, a Hazai bank vállalkozásának főnöke, eljegyezte *Graf* Lenke kisasszonyt, *Graf* Zsigmond fővárosi ügyvéd leányát.

— **Letartóztatott katonatiszt.** *Norbert* (Nathanson) Oszkár volt osztrák-magyar katonatiszt, aki Amerikából Berlinbe érkezett, hogy nagybátyját, *Herzl* von *Herzberg* magánzórt megszarolja, ma elfogták a porosz fővárosban. A kalandor ugyanis azzal fenyegette a nagybátyját, kinek azelőtt szintén Nathanson volt a neve, hogy mint névbitorlót meg fogja bélyegezni egy rúpiratban, ha neki négyezer forintot nem ad. A nagybátyja erről értesítette a rendőrséget, aki *Norbert*et nyomban elfogta. *Norbert* egy osztrák-magyar százados fia.

— **Saját ház.** Végre a magas és nem is nagyon magas politika helyet adott a törvényhozásban a szegény ember érdekeinek. Azokat szolgálja becsülettel jóakarattal és áldozatkészséggel az a törvény, amelyet ma szavaztak meg a parlamentben. Az a veleje, hogy legyen mindenkinek saját háza. Ne fizessen a szegény ember élete fogytáig magas házbért idegennek, hanem a sok pénzzel esztendőnkint, kis részletekben törlessze azt a kölcsönt, amit az állampénztár nyújt a szegény embernek azért, hogy házat vegyen rajta. A saját ház nem lesz már ezután az elérhetetlen vágyak összessége, maga a lehetetlenség, hanem természetesen megoldása egy fontos nagy szociális kérdésnek. A munkás, a szegény hivatalnok, az iparos a maga javára vonja el a sajátját a falatot, hogy fizesse a maga házat s néhány évtized múlva minden külön áldozat nélkül, csupán a földhalmozott házbérei árán tehermentes házat hagy a gyermekeire, fidelet, ami által meghuzhatják magukat, otthont, amiből nem dobják ki, ha fertálykor nincs házbérré való pénze. A szegény embernek éppen csak a ház árának egy ötödörészét kell összekuporgatni, a többi kölcsönadja a vásárhoz az állam. Nem spekulációra, hanem barátságból, tisztos kamatra. Persze nem is bérházakról van szó, hanem kis családi házakról, ami az új gazda lakásul szolgál. Össze se lehet vásárolni a házakból százát, ezret, hogy nyereszkedjék vele a nagy tőke. A törvény szelleme félreérthetetlen. Otthont, tűzhelyet teremtenek a szegény embernek a saját házában ezek a paragrafusok...

... Angliában tudniillik, ahol ma szavazta meg az alsóház a hásszerzési törvényt, amely körülbelül azt tartalmazza a szegény háznélküliek javára, amit itt elmondunk. Számunkra mindenesetre kellemesebb lenne az, ha az új törvény híret egy budapesti telegramm vitte volna el Londonba s nem a londoni telegramm hozta volna Budapestre.

— **Egy boldog asszony halála.** Nagyváradon ma délelőtt egy istentől megáldott öreg asszony halt meg: özvegy Feld Józsefné. Kilencvenöt esztendőskor adatott érnie s legszűkebb családjá: maga egy kis község. Legalább száz unokáját, dédunokáját és szépuncokát láthatta még testi szemeivel s ez mind ugyazandokolt hozzá minden esztendőben, mint valami szentelt helyre. Egész hosszu életében hü maradt hozzá a boldogság s csüdes örömmel közszólt mind minden nap. Az első igazi fájdalmat kilenc évvel ezelőtt ismerte meg, mikor a férje — maga is galambösz aggyastyan — meghalt. S az utolsó éveinek örömein is csak ennek az egyetlen fájdalomnak emléke tudott néha pillanatra áttörni. Máskülönbön jókedvű és boldog volt fölöttébb, gond pedig soha nem bántotta, mert minden kényelméről gondoskodott az ő egyetlen fia, aki a Gresham magyarországi fiókjának vezérigazgatója: Feld Sámuel. De bálványozó szeretettel környezte az az egész kis község, az ő sok gyermeke, unokája s az unokájának unokája. A boldog öreg asszony pedig még az utolsó hetekben is szívesen mesélgette, milyen bájosan tudott vele élelvődni az ő férje. Egy alkalommal például meglátogatta őket Nagyváradon az egyik unokájuk férje: pesti íróember. Ezt nyilván nagyon érdekelte a két fehérfejű ember mindennapos szórakozása s azt kérdezte az öreg úrtól:

— Ugyan kedves nagypapa, miről is beszélgetnek ketten a nagymamával, ha úgy egyedül maradnak?

Akkor az öreg ur ravaszul hunyorított a felesége felé s így felelt:

— Hadd el fiam, furcsa asszony ez a te nagyanyád. Ha leteszi a kulcsokat s elfordul, már nem emlékszik, hogy hová is tette a kulcsait. De ha egyedül vagyunk, eszébe jut, hogy hatvan évvel ezelőtt ránéztem egy szép asszonyra s ezt — szememre veti.

A boldog asszony mosolyogva mesélgette az ura tréfás ületeit s boldogabb volt, hogy legalább emlékeiben tovább élt a férjével. Néhány nappal ezelőtt pedig meghült s a kilencvenöt esztendőskor asszony szervezete már nem tudott diadalmaskodni. Március tizenötödikének reggelén csüdesen elszunnyadt.

— **A borhizistás ellen.** Veszprém vármegye közigazgatási bizottsága március 10-én Fenyesy Ferenc főispán elnöklése alatt tartott ülésében Otváry Ferenc országgyűlési képviselő és gazdasági egyesületi alelnök indítványára egyhangúlag elhatározta, hogy Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternek a borhizistás ellen tett intézkedéseiről közönetét nyilvanítja és a minisztert a maga részéről is támogatja törekvésében.

— **A kínai császár passziója.** A trónjától megfosztott kínai császár még most is teljesen elzárkózva él a császári palota kerületébe eső szigeten. Kecskék és majmok betanításával fűzi el unalmát s mondják, hogy szép eredményeket ért el az állatszeliítés terén. Egy mesterfogás, amelyre növendékeit megtanította, például a következő: a majmok és kecskék a Kínában általában használatos papirosablakon átugorok. Az anyacsászárné állítólag keservesen panaszkodott, hogy milyen drága a fiának ez a sportja, mert az ablakokat minden ugrás után friss papírral kell bevonni.

— **Vigasztalás.** Kétféle vízmű van. Végleges és nem végleges. A mi végleges fővárosi észjárásunk azonban nem tudta elképzelni a boldog idők, amikor bacillus-mentes viz folyik a vízvezeték csöveiben s ezért álomnak, mesének tartottuk azt, hogy nálunk valaha olyan vízmű legyen, amelyet véglegesnek tartanak a hivatalos körök. És ime, ma így szól a könyvatos híre:

— **A Worthington-gép kiállítása.** A belügyminiszter jóváhagyta a közgyűlésnek azt a határozatát, amely szerint a balparti végleges vízművekhez szükséges és 78.798 forintba kerülő Worthington-féle szivattyú-gépet a főváros a párisi kiállításra elszállíttassa.

Isten veled hát újra végleges vízmű. Utazzál boldogan.

— **Loubet elnök felesége.** A franciák most egyre az új elnökkel és családjával foglalkoznak. Attól félnek ugyanis a jó franciák, hogy Loubetné asszony nem tudja majd betölteni azt a helyet, ahova férje megválasztása folytán jutott. Loubetné asszony ugyanis kitűnő háziasszony és jó anya, de polgári környezetben nevelkedett. Azért még sem lehetetlen, hogy az új elnök felesége sokkal jobban beleillessze magát új méltóságába, mintsem gondolkán. Erre vonatkozólag sokat beszélnek most Párisban egy érdekes epizódról, mely közvetlenül Loubet megválasztása után történt. A miniszteri tanácsban ugyanis nagyon tanakodtak, hogy részt vegyen-e Loubet Faure temetésén vagy pedig csak képviselőjét küldje. Attól tartottak ugyanis, hogy merényletet terveznek az új elnök ellen. A rendőrfelügyelő is azt mondta, hogy bár megtettek minden szükséges intézkedést, még sem állhat jól semmiről olyan óriási emberáradatban. Egyszerre azonban váratlan dolog történt. Az elnök felesége kijelentette, hogy férjének éppen most kell önkéntelenül tanujelét adnia vátorságának és éppen ezért föltétlenül szükséges, hogy gyalog kövesse Faure halottas kocsiját. Ez a nagy bátorságra való kijelentés igen jó hatást tett a miniszterekre és mikor az eset híre kiszivárgott, egész Párisban nagy megelégedéssel vették tudomásul. Mert reméli, hogy oly bátor és önfeláldozó asszony, mint Loubetné, annak tőlején meg fogja állni helyét az Elysée ragyogó termében is.

— **Megszökött sikkasztók.** A brüsszeli rendőrség táviratilag értesítette a főkapitányságot, hogy Aubry Alfonz Viktor, az ottani lóvasutársaság hivatalnokja február 18-ikán 41.000 frank elikkasztása után megszökött. A sikkasztott összeg ötven és husz frankos belga bankjegyekből áll. A sikkasztó magas, negyven éves ember, szürkülő fekete hajjal. Ismeretű jele, hogy feltűnően sokat dohányzik. Kitiűnően beszél franciául, de egy kissé idogenszerű kiejtéssel. Szenvedélyes vadász és kerékpározó. — A nagybeszereki rendőrség táviratot kapott a titeli rendőrségtől, hogy az ottani rétkelőző bizottság főpénztárosa, Stepanov Milivoj 8000 forint elikkasztása után megszökött. Azt hiszik, hogy Beeskerék felé vette útját.

— **A nevelő halála.** Bécsben tegnap délután halva találtak egy fiatal embert a freudenau parkban. Az életunt neve Kohn Ottó, a bécsi egyetem filozófiai fakultásának negyedéves hallgatója. Becsületes és szorgalmas fiu volt és több mint egy év óta báró Popper fiainak nevelője. Tegnapelőtt valami csekélységért szóváltás keletkezett a báró és a nevelő között, és a vége az lett, hogy báró Popper elboacsátotta a szegény fiatal embert. Ezen keseredett el Kohn Ottó anyira, hogy halántékon lötte magát.

— **Párbaj.** Kolozsvárról táviratozzák: Sándor József országos képviselő és Ir. Váradi Aurél ügyvéd, az Ellenzék munkatársa között ma délbén a katonai gyakorlatotéren pisztolypárbaj volt. A párbaj oka az, hogy dr. Váradi a saját útján azt tervezte, hogy Sándor a szabadalvúpartból kilépet. A közleményhez kocsolt sértő következtetések Sándort arra bírták, hogy Váraditól elégtételt kérjen. Segédek voltak: Sándor részéről Szabó Gyula és Fekete-Nagy Béla városi tanácsosok; Váradi részéről pedig Majai Béla tüzérszázados és dr. Tutsek Sándor ügyvéd. Feltételek: 25 lépés, egy golyóváltás a puskaműves által

töltött pisztolyokkal, 5 másodpernyi célzással. Sándor fegyverét nem használta. Váradi lött, de golyója Sándortól messze elrűpült. A felek nem békültek ki.

— **Szakaly község pusztulása.** Borzasztó tűz pusztított tegnap déljárt Szakaly, abaujmegeyi községben. Alkalmasint egy szikra kipattant a kovácsműhelyből és attól a szomszédos szin hirtelen lángba borult. Mire a falu népe összefutott, a szélről széthordott tüzes pernye több házat kigyújtott. Az emberek kétségbeesetten szaladgáltak egyik helyről a másikra, mert a több helyütt égő falut megmenteni nem lehetett. Mikor az emberek ezt látták, a templom körül csoportosultak, hogy az enyészettől megmentsék; de a hihetetlen gyorsasággal terjedő veszedelem lecsapott a templomba is, honnan a harangozó, ki a harangokat félreverte, a nagy hőség következtében már távozni volt kénytelen. Alig, hogy a harangok elnémultak, pár perc múlva iszonyu robajjal zuhantak le a toronyból. A jajveszékű nép a menydörgésszerű zaj halatára, mintha elveszítette volna beszéző képességét. A nagy esendben csak a továbbterjedő tűz ropogása hallatszott. A templom, iskola és más középületek porig égtek. A kivonult enyieketi túlzottság csak a falu szélén levő pár kunyhót tudta megmenteni. A lakosság vagyonában nagy kár esett, mert a házi állatok legnagyobb része is odaveszett. A nagy zűrzavarban eddig nem lehetett megtudni, vajjon emberélet esett-e áldozatul. A lakosság legnagyobb része, főleg asszonyok és gyermekek a szomszéd falvakba menekültek. A nyomor leirhatatlan, a lakosok közül háromszázan teljesen hajléktalanná váltak.

Az abaujmegeyi Szentjakabon, valamint a zemplénymegeyi Tucska községben szintén tűzvész pusztított. Amott 10, emitt 7 ház esett a lángok martalékává.

— **Koronázási jubileumdíjak.** Budapest székesfőváros tanácsa a király megkoronázásának negyedszázados évfordulójára emlékére Ferenc József koronázási jubileumdíj címén alapítványt létesített, amelyből most három díjra hirdet nyilvános pályázatot, az első a zenészi, a második a kereskedelmi, a harmadik az ipari szakra van kitűzve.

A zenészi szak 800 forintos díjára, amelyet a pályanyertes két egymásután következő éven át élvez, ez országban lakó minden 30 éven aluli korban levő magyar honos zeneművész pályázhatik, aki a zenészerzési vagy az előadó művészi téren már kiváló tehetséget és jelentékenyebb fokú művészi érettséget tanusított s akiről alaposan vélelmezhető, hogy külföldön szerzendő tapasztalatainak és ismereteinek tükéletesítése folytán szakmájának elsőrangú művelőjévé válék.

A kereskedelmi szakot illető 1500 forintnyi alapítványi díjból egy vagy több ösztöndíj, illetőleg utazási segélydíj adományoztatik olyképpen, hogy a díj 500 forint minimumtól 1500 forint maximumig terjedhet. Pályázhatnak 30 évesnél nem idősebb oly kereskedők, akik középiskoláik sikeres elvégzése után legalább két évig kereskedelmi gyakorlatot folytattak s az üzleti viszonyok vagy a speciális üzletágak tanulmányozása céljából az ország vagy a külföld valamely vidékét vagy városát óhajtták felkeresni.

Az ipari szak 1500 forintnyi alapítványi díjból az 1899. évre öt, egyenkint 300 forintos ösztöndíjat fognak adományozni. Ez ösztöndíjakra oly fiatal iparossegédek, előmunkások és munkavezetők pályázhatnak, akik valamely hazai vagy külföldi szaktanodát sikerrel végeztek, vagy pedig a műhelyi munkában kiváló képzettséggel bírnak és magukat e téren különösen kitűntették.

A pályázni szándékozók kellőleg felszerelt kérvényeiket április hó 8-ik napjának déli 12 órájáig adják be a tanási iktató-hivatalba (Ujvárosbáz, földszint 3). A díjakat a székesfővárosi közgyűlésa ítéli oda.

— **Igazgatói neheztelés.** Zay Adólfól, a közlekedési tanfolyam igazgatójától hallgatói ezelőtt egy héttel elkértek az intézet dísztermét, hogy ott március 15-iki ünnepet rendezzenek. Zay Adolf tegnap egy heti buza-vona után a következő kijelentést tette hallgatói előtt:

Önök nem jogászok és nem egyetem hallgatók, önök részben állami hivatalnokok, részben azok akarnak lenni. Önöknek nem áll hivatalosban a tüntetés, hagyják ezt másokra. És ha meghallom, hogy valaki az intézet falain kívül valami ünneplésben részvesz, az igazgatói neheztelésemet fogja magára vonni.

Az igazgató ur szavai nemcsak a hallgatók, de a tanári kar körében is határozott rosszallást keltettek.

— **Gyilkos anya.** Drezdában, mint egy odavaló lap jelenti, az éjjel egy Böder nevű volt vasuti kaulaz felesége férje távollétében megölte három gyermekét, akik közül az egyik 11 éves, a másik 5 éves, a harmadik négy hetes volt. A tett elkövetése után az asszony az Elbába vetette magát. Az asszony negyvenhárom éves volt; tettének indító oka valószínűleg az volt, hogy férjének nem volt munkája.

ELSŐ MAGYAR VARRÓGÉP- és KERÉKPÁRGYÁR RÉSZV. TÁRS.
ADRIA KERÉKPÁROK városi raktára, a legelőkelőbb és legnagyobb zárt kerékpáriskolája, ANDRÁSSY-Ut: 59. a Piasztikonban.

— **Egy miniszterelnök, aki se olvasni, se írni nem tud.** Hogy mindjárt tisztában legyünk a dologgal, Pelloux olasz miniszterelnökről van szó. Pelloux föl akarta magát vétetni szülőfalujának, Brugnano-Cremacionak válaszlólistájára. A község nagyfejjé azonban visszautasították kérését azzal az indoklással, hogy a miniszterelnök ur nem bizonyította be hivatalos okmányokkal, hogy huszonegy éves elmult és hogy írni meg olvasni tud. Így történt, hogy az olasz miniszterelnök kimaradt a listából azon a címen, hogy *analfabéta*.

— **Te leszel a dékán!** A párisi egyetemen dékánválasztás van, s ezt a diákok kitűnő alkalomnak találják zavarok előidézésére. Nekik megvan az ő saját külön jelöltjük, az öreg *Glasson* tanár. Azért szeretik oly nagyon az ifjak, mert nagyon rövidlátó, és egy kicsit süket. Mostanában, ahányszor csak a tanterembe lép, óriási zaj támad, majd a diákok egy ismert utcai nótá dallamára ezt harsogják feléje:

— Te leszel a dékán! Te leszel a dékán!

A kompetens körök *Lyon-Caen* professzort jelölték, mire a derék diákok kijelentették, hogy ha ő lesz a dékán, táncol egybekötött macskazenét adnak neki. Ez aztán a kedélyes egyetem!..

— **Elfogott zsebmetsző.** Veszedelmes zsebtolvajról került ma a rendőrség kezei közé. Sokszor volt már büntetve, de azért mindig visszaesett a bűnébe. Eddig hat ízben volt elítélve s legutóbb megboldogult királynéknak temetésén tüntette ki magát zsebvagytól tudományával. *Pifko* Márton államvasúti kalauznak a felesége a megrögzött asszony, aki még akkor is zsebtolvajlason dolgozott, amikor a férjének lábait nemrégiben a vonat elvágta. Az elvetemült asszonyt már régóta keresi a rendőrség, míg végre ismét a kezei közé került.

— **Gyilkosság féltékenységből.** Szép és fiatal varróleány volt a szeretője *Grimmi* Gyula kőfaragó-ségének, aki csak nemrégiben származott ide Olaszországból. A csinos olasz fiú szenvedélyes szerelmmel ragaszkodott a leányhoz *Loid* Eszterhez. Még csak azt sem tette, hogy mára mosolygjon, mint ő reá. Egyszer észrevette, hogy a leány egy másik fiatal ember köszönését is barátságos viszonzozza. Azóta üldözte a féltékenységgel s azzal fenyegette, hogy leszúrja, ha hitlen lesz hozzá. Ma hazakísérte a leányt s éppen a kapuban beszélgettek, mikor ugyanaz a fiatal ember hirtelen befordult a házba. *Grimmi* azt hitte, hogy a kedvesének találkája van a fiatal emberrel, tört rántott elő s azt teljes erejével a leány mellébe döfte. Az áldozat most a kórházban haladoklik. Gyilkosát elfogták.

— **Rejtélyes eset.** *Dobes* Ferenc, a Wörner-féle vasgyár raktárosának esete, úgy látszik, valamelyes büntenyre vezethető vissza. Dobest ugyanis, mint azt meg is írtuk, vasárnap hajnalban véresen, eszméletlenül találták Rákospalotán egy vasúti hid alatt, ott, ahol a villamos vasut az államvasutak sínjeit áthidalja. Feje négy helyen volt bezúzva. A súlyos betegtet lakására szállították, ahol azonban, mielőtt a rendőrség kiküldött tisztviselője kihallgathatta volna, kiszendvedt. Mikor kikutatták a ruháit, felesége állítása szerint, hiányzott mintegy százötven forint készpénze, amelyet az előző nap estején magával vitt, azonkívül az arany órája és láncja is. A rendőrség eleinte azt hitte, hogy *Dobes* mámoros állapotban került a hid alá s ott elesett, attól származnak súlyos fejsébe. Később nagyobb figyelemmel vizsgálták meg a halottat s akkor vették észre, hogy a sebek a koponya különböző részein vannak s így eséstől nem származhatnak. A pénz és aranyértékek hiánya még inkább megerősítette a *rablógyilkosság* gyanúját. A rendőrség most ez irányban is nyomoz. Az eddigi adatok szerint, *Dobes* vasárnap este mámorosan tért haza és vacsorát kért. Míg felesége a konyhában foglalatosskodott, *Dobes* ledől a diványra pihenni, később azonban felugrott s haragosan eltávozott. Hová ment, nem tudja. Minden valószínűség szerint Rákospalotán betért egy vendéglőbe s ott mámoros állapotban boldog-boldogtalant megvendéglét. Ott vehették észre gyilkosait, *Dobes* sok pénz van nála, meglesték, kirabolták és meggyilkolták. Az sem lehetetlen, hogy *Dobes* ittasan elvezetesse az utat, úgy került a hid alá, ahol eszméletlenül összeesett s halálosan megérthette magát. Arra járó csavargók így találhatták meg és kirabolták. A törvényszéki boncolás hivatasa most kideríteni, hogy a két eset közül melyik a valószínűbb. *Dobes* különben jó anyagi viszonyok közt élt. Kétezer forint fizetése volt a Wörner-féle gépgyárban s feleségével is tekintélyes hozományt kapott. Apósa *Hochbaum* Jakab, az újpesti törvénybíró volt, annak a házában is lakott. Az érdekes bűneset a rendőrség bünyői osztályának összes detektívtjeit foglalkoztatja, akik kíváncsian várják a boncolást, melyet holnap ejtenek meg.

— **Egy színművész öngyilkossága.** Berlinben a *Grünwaldt* közepén cserlő Kőnigsece partján borzalmas módon vált meg az életét *Müller* Hermann.

aki azelőtt a bécsi Burgszínháznak volt a tagja s most ismét visszazserződött oda. A szerencsétlen művészt gyógyihatlan szenvedélye kergette a halálba. Évek előtti betegsége miatt a büntető törvényszék elé került, s most ismét ez a sors fenyegette. Félelmében szánta el magát az öngyilkosságra. Ma reggel a tó partján egy vízzel töltött revolverrel föbe lölte magát. A fejét egészen elszakította a víztöltés és a holttestét most találták meg a tóban.

— **Elégtétel.** A milánói zavargások idején elítélt *Chiesi* nevű újságíró *Forlban* képviselővé választották. Az új képviselő céljait tüzte ki, hogy a vele együtt elítélteknek kiküzdje a kegyelmet.

— **Hívesgyilkosság három forint miatt.** Borzasztó kegyetlenségről ad hírt *kassai* tudósítónk következő távirata: *Kiss* Jánosné a sepsői vásáron három forintot elveszített és ezt, hazaérkezve, elbeszélte az urának. Ez rettenetes dübbe jött és fejszével rohant feleségére, aki azonban kimenekült a házból. A dühöngő férfi megvárta, míg az asszony ismét bejött és akkor hosszas dulakodás után kötelekkel lekötözte a ládához úgy, hogy az asszony mozgani se tudott. Azután a balta fokával ütölte a feleségét. A szegény asszony elájult, de az ur csak tovább mérte a fejszeapásokat. A szomszédok feltörték az ajtót és a vadállatias férjét nagynehézsen lefogták. A haldokló asszonyt beszállították a *kassai* kórházba, ahol eddig még nem nyerte vissza eszméletét. Kisst a csendőrök letartóztatták.

— **Az osztályorszájték husasa.** Az osztályorszájték mai husásán negyven ezer koronát nyert 395, tízezer koronát 24695 45360 53368 99133, ötezer koronát 28096 92424 40145, kétezer koronát 15605 43368 6803 17308 34172 88662 82628 9679 14685 79854 45249 15675 32353 76639 23455 26737 34445 28825, ezer koronát 63686 77022 12780 61316 97647 169 48655 89287 93101 82463 24952 86803 62401 78501 57193 82370 80640 83790 56319 44812 97226 68477 50149 24325 68484 20015 7594 63498 56785 51692 77021 82416 39439 16257 46517 67759 20270 17693 14703 62543 76005 22750 22848 44874 18199, ötszáz koronát: 71219 79328 2159 98518 47203 25257 95420 34290 84892 62024 62444 22608 75226 55150 97947 75993 61476 72998 37632 26601 91966 76600 11595 57647 6554 85564 10988 33964 9252 46037 65087 74978 42998 66875 69391 85739 38593 14125 38147 91066 23442 7787 48257 1150 6438 64134 47015 65052 76181 52436 44760 569 92248 45977 12422 78623 90369 85894 45635 98780 19226 87646 19816 97829 31691 555 12613 41100 5765 27833.

— **Somossy Mulató.** A *Somossy Mulató* fényes márciusi műsorát állandóan nagy közönség nézi végig. A mulató több újdonságra készül, amelyeknek legközelebb lesz a bemutatója.

Március 15.

Budapest, március 15.

Széles ez országban mindenütt, ahol honfi-érzelem hevíti a kebleket, örömtől tularadt szívvel ünnepelték ma március idusát, azt a nagy napot, amely a nemzeti újjáébredés első sugarait hintette a háromszázados álomból felriadt nemzetre. Itt az ország szívében ezer meg ezer ember ajkáról hangzottak föl a magyar nép lelkesítő dalai és kegyeltes érzelmmel tolongott a nép a szabadság lánglélekű költőjének szobra előtt, szent áhitattal csatlakozva az ifjúság hődelátá-hoz. De a vidék minden városában, minden zugában lelkes öröm szállta meg a szíveket és hazafias imádságba foglalták azoknak emlékeit, akik megalkották és hősi csatákban vérükkel védelmezték a magyar nemzet legszentebb jogait, azt a sziklaszilárd alapot, amelyen ismét régi fényében ragyog Szent István koronája.

A fővárosban.

Gyönyörű tavaszi napfényben köszöntött be március 15-ike. Mintha kevesebb lett volna a nemzeti színű zászló, mint tavaly a félé százados évfordulón, de azért a főváros külső képén is meglátszott a nemzeti ünnep. Ünnepi ruhában jártak az emberek, kardonas, diszmagyarban az egyetemi ifjúság vezérei és lelkes hangulat fogott el mindenkit, amint látta a tavaszi verőfényben tündöklő utcák ünnepi pompáját.

(Az egyetemi ifjúság ünnepe.)

Március tizenötödikét ezuttal is az egyetemi ifjúság ünnepele meg legfényesebben. Ünnepeleinek sorozatát az új városháza dísztermében tartott díszülvénnyitotta meg. A terem és a karzatok zsufolásig megteltek előkelő közönséggel, amelynek sorában sok szép hölgy volt. Ott voltak a közönség között *Madarász* József országgyűlési képviselő, *Herman* Ottó, *Ábrányi* Emil stb.

A díszülvén *Bibó* István, az egyetemi kör elnöke nyitotta meg. Jól esik — úgy mond — felidézni a multat és legendas alakjait. Fényes, magasos korban élni nekünk nem adatott, csupán az emlékezés maradt fel számunkra. A magyar ifjúság megörzsi szívében a márciusi ifjúság nagy eszméit és igyekszik azokhoz mindig méltó maradni. Nagy éljenzés követte a szép beszédet, amely után *Melzer* Elemér

elszavalt nagy lelkesedéssel *Petőfi* Sándor *Nemzeti dalt*, amelynek ma van ötvenegyedik születésnapja.

Ezután *Herman* Ottó lépett az emelvényre s a következőket mondotta:

Ha én ünnepek tartom ezt a nagy napot, azt hiszem annak tartják önként. Amikor az ifjúság küldöttéi felszóllítottak engem e beszéd elmondására, önkéntelen az jutott eszembe, hogy nem szabad megtagadni e kérést. Mert valamit a római Cincinátus, amikor a haza hitta, otthagya földjét és házát, úgy én is, aki visszavonultam életem, visszatértem ide, hogy együtt ünnepelem az ifjúsággal ezt a nagy napot, mert a hazafias érzés tette ezt kötele-ségemmé. Ötvenegy év telt el a nagy idők óta s ünnepeleünk kell ezt a dicső korszakot, mert ha 1848 nincs, akkor ma nem ünnepelejük a szabadság napját, mint magyarok, mert elvesztettük volna ideál-jainkat, melyek lelkesítettek. Egyes és egész közt nagy a különbség. Az ember kitűzi célját, azt elérni vagy elbukni. Így a nemzet is, de a nemzetnek magasabbra kell törekednie. A nemzetnek világitó torony-nak kell lennie önmaga előtt. Erdékhajbászát, becsúgy nem lehet ez a világitó torony, csak a történelmi függetlenség, mely kell, hogy a nemzet szeme előtt ragyogjon. (Éljenzés és taps.) De kell, hogy ezt nagy időkben mindenki ne frázisként emlegesse, hanem érezze is. *Petőfi* a nagy időkben lángszavával lelkesítette a nemzetet, azt a *Petőfi* meg most ünnepelel a nemzet, most, a visszavonás és vizsályok korszakában, amikor a jövőben forradalmi eszmék lengeken s szocialisták zárandokolnak *Petőfi* szobrához, mint a nemzetközi eszmék bajnokához. Mert hisz soha költő nem volt, aki szavában és tetteiben nagyobb lett volna *Petőfinél*. De feke-zük az indulatokat. Schiller ugyan egy isteni köte-ményben homlokos szeretné csokolni az egész ember-séget s azután meghalni, de ő a világszabadsággért is képes lett volna meghalni s minket ezredéves mult emlékezet, hogy nemzetiek legyünk. Az ember vég-célja pedig az, ami a nemzeté; a nemzeté pedig a szabadság!

A zajos taps lecsillapulta után *Ábrányi* Emil szavalt a *Miért vetjük meg e hádtalan idót* című romek költeményét, amely frenetikus hatást keltett.

Most *Madarász* József lépett az emelvényre. A nagy idők emlékeit akarja — ugymond — néhány szóval az ifjúság szívébe vézni, ő, aki már élete férjkorában élte át a nagy idők eseményeit. A mai napon szeretetteljesen óhajt egyet-mást tanácsolni az ifjaknak és elhalgatja keservét. Gyújtó tüzzel ismer-tette ifjúságát, az akkori idöket és a függetlenség eszméit. Ő a szabad gondolat, szabad szó, szabad egyesülés és szabad népgyűlésekben látja a haza jövőjét. A magyar haza történelmi függetlenségére kell törekedni, mert csak így van élni joga a magyarnak. Az ifjúsággal együtt még ő is nem akarja érní ezt és int az ifjakat, hogy törekedjenek ezt elérni az által, hogy szellemileg és anyagilag legyenek értelmesek. Végrendeletét a következő kis versben mondta el:

Magyarhon és népe, hazám és nemzetem,
Törhetlen és örök hozzád szeretetem,
Miként én életem teneked szentelem,
Utódról utódra szentelje gyermekem.

Örök népszabadság életem világa,
Magyar hon szerelme keblom vérvirága;
Viruljon melőbb szabadságod fája.
Áldásom rád, honom, magyarok hazája.

Zugó tapsvihar közt fejezte be lelkes beszédét az ősz *Madarász*, mely után ifj. *Chorin* Ferenc az Egyetemi Kör alelnöke ígértet tett, hogy mindig hí lesz ez az ifjúság a függetlenségi eszmékhez, és megfogadják *Herman* és *Madarász* tanításait. Ezután *Madarász*, *Herman* és *Ábrányi* Emilét vállaira véve, a Kossuth-nóta éneklése közben elhagya a termet, melyből a közönség is eltávozott.

A délelőtti félbeszakított ünnepele délután az Egyetem-téren folytatva az ifjúság s vele ünnepelel a főváros polgársága is. Az Egyetemi-Kör részéről *Fehérdy* Miklós elszavalt a *Talpra magyart*, majd *Szé-kely* Aladár beszélt az 1848-iki március 15-ének jelentőségéről, végül *Madarász* József országgyűlési képviselő programmon kívül intezett szót az egyetemi ifjúsághoz. Mint a régmult idők egy bajnoka, elismé-rését fejezte ki az egyetem ifjúsága előtt, hogy még ma is annyira tud lelkesülni *Petőfi* emlékére, mely csak hazaszeretetre buzdíthatja a mai ifjúságot. Ő, aki jóbárátja volt *Petőfinék*, átérzi ezt és buzdítja az ifju nemzedéket, hogy igyekezzék méltó lenni nagy elődeikhez.

Az egyetem-térről az ifjúság s a polgárság a Keeskenéti-utcán, Múzeum-körúton, Kossuth Lajos- és Kötő-utcán keresztül, hazafias dalokat énekelve, kivonult a *Petőfi*-térre. A szónokok *Petőfi* szobra talap-zatánál állottak föl, míg a menetközben ezreke nö-vekedett nép körülözlönlötte a térséget.

Az első szónok *Hay* Sándor volt. Röviden, lel-kesen beszélt, méltatva a nap jelentőségét.

Szigeti Endre a *Talpra magyart* szavalt el, mire az ünnepi szónok, ifj. *Hets* Odón lendületes beszédben *Petőfi*ről beszélt. Folytonos éljenzéssel kísért beszédét így fejezte be:

S most, midőn a magyar ifjúság nevében elhe-lyezem e koszorút a magyar szabadságharc dicső bajnokának s a legnagyobb nemzeti költő-nök emlékének, szálljon abból egy babérag Erdé-ly bérci közé, Segesvár vidékére, keressse fel a nyomtalan sirt, és szuttogja el ott, hogy a nemzet megértette a félszázaddal ezelőtti el-hangzott ígéret. Legyen egyuttal e babérag záloga annak, hogyha elkövetkeznek ismét egy olyan idö, amely megkívánja, hogy az ő nagy példáját köve-sük, nem fog habozni egy magyar sem s kezébe ra-gadva a kardot, meg fogja védelmezni hazája szabad-ságát s uti szöszöma lesz ismét a *Talpra magyart*!

Most Székely György szavalta el *Március idusán* című szép költeményét. A fiatal poétát lelkesen megénezték. Az ünnep befejezésül *Benárd Ágoston* szavalta el újabb *Talpra magyart* s még néhány munkásegylet és asztaltársaság kiküldöttjei tették le a szobor talapzatára kegyeletük jeléül koszorúkat.

A tömeg ezután minden zavarág nélkül szétoszlott. A rendre *Splényi Odön* rendőrtanácsos és *Boda Dezső* kerületi kapitány vezetése alatt egy csomó lovasrendőr ügyelt, de közbeleépésükre nem volt ok.

(Az iskolák ünnepe.)

A fővárosi tanács rendelete értelmében az összes községi, polgári, kereskedelmi, felsőbb leány- és reáliskolák hivatalos ünnepet tartottak ma, amelyeken maguk az iskolaigazgatók és egy-egy hivatalos szónok magyarázta a nagy nap jelentőségét. Az elemi iskolákban nem volt hivatalos ünnep, de a tanítók találtak rá módot, hogy ünneppé tegyék a napot.

A középiskolákban csaknem mindenütt lelkesen megünnepelték a tanuló ifjúság a szabadság nagy napját. Az igazgató, vagy tanár méltatta a nap jelentőségét és az ifjúság érettebb osztályainak több növendéke beszédet mondott, vagy verset szavalat. Némely iskolából a tanári kar elvezette az ifjúságot *Petőfi* szobrához, ahol hazafias beszédek kíséretében koszorút helyeztek az emléktalapzatra. A főváros által fenntartott középiskolákban mindenütt volt ünnepély, de az állami középiskolákban, mint az igazgatók értekezlete elhatározta, március 15-ikének megünnepése házi ügygyé tételtt s azért két-három középiskolában csak szünetelt adtak az ifjúságnak, de ünnepély nem volt.

Az *V. Markó-utcai főgimnázium* VII. osztályu tanulóit, március 15-ike alkalmából az intézet dísztermében ünnepélyt tartottak, mely után tanárunk vezetése mellett *Petőfi* szobrához vonultak, hol *Varga Ernő* tanuló lelkes beszéd kíséretében koszorút tett a szoborra, *Trebis Lajos* tanuló pedig elszavalta a „*Talpra magyart*”-t.

A *bánatéri polgári leányiskolában* is szokatlan fényvel ülték meg a sajtószabadság ünnepét. Az intézet egyik feloldozott termében folyt le a lélekemelő ünnepség, amelynek kimagasló pontja *Sófi Elvira*, az intézet fiatal tanárnőjének alkalmi szónoklata volt. Valóságos apotheozist mondott ez a lelkes, fiatal leány március tizenötödikéről. Ódai szárnyalású szép beszédének végső szavait ide iktatjuk: ... „Várunk, várunk mi most is. És valahányszor a tavaszi szellő így fuvalma rálehel a mezei csókját az édes anyaföldre és kifakadnak a mezei virágok, a mi lelünknek is megbolygatja a hazaszeretnek balzsamos levegője. Jöjj, jöjj el mindig rügybontó március és fakessz virágokat mindenütt, ott is valahol messze a segegyári síkon, ahol a mi elmúlt dalsóknak lelke bolyong, — ott is, ahová messze idegenből tért meg pihenni a mi lánglelkű, nagy apostolunk... Hozz, hozz nekünk napsugarat; ragyogót, meleget, hogy soha, de soha ki ne adjon szívünkéből a hazához való imádságos szeretetünk! Légy áldott, ezerszer áldott!...” Volt ezenkívül ének és szavalat s a halgatóság lelkes hangulatban távozott az ünnepélyről.

A vidéken.

Brassó. A „brassói magyarság intéző bizottsága” által rendezett ünnepély impozáns módon folyt le. A Vigadó nagy termében tartott ünnepélyen a zenekar játéka után *Móor Gyula* főesperes, a bizottság elnöke megnyitó beszédet tartott. A magyar dalárda énekel, dr. *Kovács János* tanár szép beszédben méltatta a nap jelentőségét, mire ismét a dalárda énekelte el a *Talpra magyart*. Erre dr. *Kovács Béla* szavalata következett s végül a zenekar a *Rákóczi* indulóval zárta be az ünnepélyt. Este közbátorra gyűltek össze az ünneplők, amely emelkedett hangulatban folyt le.

Ceglédről jelentik, hogy ott ma nagy lelkesedéssel ünnepelték meg március 15-ikét. Az ünnepre *Kossuth Ferenc* is leutazott. Az ünnep a városháza előtt lévő téren ment végbe, ahol *Székely István* a *Talpra magyart* szavalta. Ezután az ünnepi beszédet *Kossuth Ferenc* tartotta. Beszédét így fejezte be:

Emlékezzünk meg e napra, mig csak él nemzet e hazán. Emlékezzünk, mert ebben az emlékből van összeforva a haza múltja, jelene és jövője. Atyáink nagy példája buzdítson arra, hogy kötelességünket teljesítsük a haza iránt; és a magyar nép, amely e napon polgári jogokat nyert, ne legyen soha méltatlan e jogokra és ne legyen soha győge arra, amire a magyar nemesség elég erős volt, hogy jöjjön bár a veszélyek órája, elszántságával, hazafiságával, akaraterejével, kitartásával megmentsse, fenntartsa a kedves hazát! A folytonos éljenzéssel megszakított beszéd óriási hatást tett s a végén szünni nem akaró, lelkes éljenzéssel üdvözölték a szónokot.

A szünni nem akaró ováció után *B. Molnár Elemér* földbirtokos nagy lendülettel elszavalta *Ábrányi Emil* Március 15-ike című költeményét. A magasztos ünnep végével a közönség a polgári körbe vonult, hol nagy ebédet adtak *Kossuth* tiszteletére. Az ebéd alatt hazafias érzéstől áthatott beszédeket mondtak a nagy nap emlékére s *Kossuth Ferenc* ünneplésére.

Debrecen város közönsége hazafias lelkesedéssel ünnepelte meg március 15-ikét. A város lobogódiestől ült. Az összes tanintézetekben ünnepségek voltak, ahol a program hazafias dalokból, szavaltokból és a nap jelentőségét ismertető felolvasásokból

állott. Délután a főiskola udvarán több ezer ember előtt tartotta meg az ifjúság ünnepélyét. Innen a nép a városháza elé vonult, ahol a tűzoltó zenekar nyitánya után a főiskolai és városi énekkar adtak elő hazafias dalokat. Este az agg honvédek bált tartottak és a színházban díszelőadás volt.

Déva. Lelekesen ünnepeltük meg március idusát. Az ipartestület előbb a róm.-kat. templomba vonult, majd a Vigadóban óriási közönség jelenlétében folyt le az ünnepély. Különös tetszést keltett az iparosifjak női és férfi énekkara. Éppoly szép ünnepélyt rendezett az állami főreáliskola önképzőkörre *Schuber Mátyás* tanár vezetése alatt.

Erszobotfalván a község hazafias ünnepet rendezett, amelynek élén *Nagy-György István* jegyző állott. Ő mondta az ünnepi beszédét is, lelkes szavakban méltatta a szabadság napjának nagy jelentőségét. Elszavalták a *Talpra Magyart* is, a dalárda pedig a *Szózatot* és *Hymnust* énekelte. Este felé nagy körmenet volt a faluban, nemzeti zászlók alatt, a pációnen pedig fölálva piros, fehér és zöld görög-tüzek gyulladtak ki.

Győr. Városunk lakossága a hagyományos lelkesedéssel ünnepelte március 15-ikét. A polgárok házukat fellobogózták. Este rendkívül nagy számban jelent meg a polgárság a győri polgári körben és még több helyen tartott hazafias ünnepélyeket.

Esztergom. *Frey Ferenc* országgyűlési képviselő kezdeményezésére a városi kör rendezett nemzeti ünnepélyt. Az alkalmi beszédet *Wimmer Imre* ügyvéd tartotta. Erre megkoszorúzták a honvéd-emléket és *Schulcz generális* és *Palkovics Károly* 48-as kormánybiztos obeliszkjét. Nemzeti zászlók alatt ezreke menő közönség vonult ki a honvéd temetőbe, ahol a szabadságharcban elesett hősök sírját megkoszorúzták.

Kolozsvár. Március 15-ikét fényesen ünnepelték meg. Dél előtt az egyetemi ifjúság rendezett a Fő-téren felvonulást, délután pedig a 28 év óta működő állandó bizottság rendezte az ünnepélyt, melyen óriási közönség vett részt. *Dedky Albert* megnyitja után hazafias énekeket és zenedarabokat adtak elő. Az alkalmi beszédet dr. *Ferenczi Zoltán*, az egyetemi könyvtár igazgatója mondta, mely *Petőfiről* szólt. Azután *Kovács Gyula*, a kolozsvári nemzeti színház tagja, költeményt *Fay Szeréna* és *Székely Irén* szavaltak. Este 309 terítékű bankett volt.

Nagyvárad. Az utóak zászlódiestől ültök. Az iskolákban délelőtt tartották az ünnepélyeket, melyek közül különösen kivált a jogakadémiaé. Este társasvacsora volt, melyen megjelent dr. *Bulyovszky* polgármester a városi tisztikarral. A szabadelvű párt és a függetlenségi párt kiküldött bizottságai közös vacsorát rendeztek, melyen dr. *Várady Zsigmond* szép beszédben az általános békéről és az együttműködésről beszélt.

Nagy-Kőrös város lakossága hazafias kegyelettel ült meg március 15-ikét. Reggel 8 órakor a református templomban volt ünnepies isteni tisztelet, melyben résztvettek a 48-as honvédek, a városi előjáróság, a főgimnázium és képezdei tanuló ifjúság a tanári testület tagjaival. Az alkalmi imát, mely rendkívül megalotta a nagyszámu templomi közönséget, *Kovács Lajos* református lelkész, 48/49-es honvéddá nagy tartotta. A középületek és sok magánház fel van lobogóva. Az isteni tisztelet után a főgimnáziumban és képezdeben hazafias iskolai ünnepségek voltak. Este a különböző egyesületek és körök saját helyiségeikben ülték meg a nagy nap emlékezetét.

Kassa. Március idusát intézetek, egyesületek fényesen megünnepelték, a templomokban hálaadó istentiszteletet rendeztek.

Szeged. Városunk közönsége március 15-ét nagy kegyelettel ünnepelte meg. Dél előtt a belvárosi templomban ünnepies istentisztelet volt, amelyen a városi hatóság, a 48-as honvédek egyesülete és a népkörök zászlók alatt testületileg megjelentek. Valamennyi iskola és kör hazafias ünnepségeket rendezett.

Temesvár. Minden egyesület, társaskör, tanintézet nagyszámu ünnepségeket rendezett. A Nemzeti Szövetség a Vigadó nagytermében rendezett ünnepet a munkásoknak, ahol *Szabolcska Mihály* szavalta el alkalmi versét.

A férfi büne.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, március 15.

Elbukik egy leány és a férfi, aki részese volt a bukásnak, a halálba üzi, kergeti — önmagát. Ha novellában olvassuk ezt, azt mondjuk, hogy hazug és mesterkelt novella. A rendőri hírek fejezeteiben is ritkaság. Afféle kisebbrendű esoda. Hát nem dicsőség megélni a leányban az ifjúságot, a tisztá lelket? És nem dicsőség esábitónak lenni? Oh, olyan nagyon ritka kivétel a szabályban, hogy kevés cinizmussal a pszichológusok majd találják mentségét a férfi számára: — érzélgőség, szentimentális hajlandósága volt szegény... Ki merné megmondani, hogy ő a férfi...?

Két nap óta keresték szerle a fővárosban *Adler* Lászlót, egy budapesti előkelő cég magánhivatalnokát. Hétfőn reggel elment hazulról. Király-utca

67-ik szám alatt lévő lakásáról és csak ma délelőtt vánszorgott haza. A jobb halántékában két revolvergolyó volt, a szíve táján is egy celt lévestett dom. A huszonöt éves fiatalembert háziasszonya rögön ágyba fektette és ápolja azóta odaadással. A három golyót még nem távolították el a testéből, mert gyöngesége miatt az orvosok attól tartanak, hogy az operáció végzetessé lehet a fiatal emberre.

Az öngyilkossági kísérlet története valóságos regény. Három hónapja *Adler* László valami családi mulatságon megismerkedett a színiakadémia egy első éves növendékével. A gyönyörű szép, tizenöt éves leány megszerette a fess fiatalembert és azóta csaknem minden nap találkoztak. Vasárnap voltak utoljára együtt és hétfőre közös találkát tűztek ki. Hétfőn reggel *Adler* minden csomag nélkül beállított a Kereposi-uton lévő *Adria-szállóba* és egy szobát bérelt. Fölvezették az első emeleten lévő harmadik számú szobába, azután eléje tették a vendégkönyvet és a 3-as számú rovatba ezt a hamis nevet írta be: *Révész László Dombóvár*. Dél előtt egy levelet írt, amelyet egy hordárral az *Andrássy-utra* küldött. A levélre nem érkezett válasz. Este felé meglátogatta a színövendék barátja és csak kedd reggel felé távozott a fogadóba. A fiatal ember könyörgött neki, hogy ne hagyja magára, de a leány egy észrevétlen pillanatban kioszt az ajtón és eltűnt.

Amikor *Adler* észrevette, hogy egyedül van, megretten. Átgondolta a történeteket. Láta a leány sír arcát... szívébe kapott a könyörgő tekintete... Valóságos lázban volt és szörnyű terv fogamzott meg agyában. Gyorsan fölöltözködött és egy kereposi-uti kereskedésbe sietett. Egy öt milliméteres revolvert és töltényeket vásárolt, azután vizsgálat a fogadóba. A pincértől tintát és papírt kért. Két levelet írt, egyet a barátjának, egyet pedig a személyzetnek. Ebben a levélben ez állt.

Kérem, tudassák kiméletesen édesapámat, *Adler* állatorvos *Alsó-Kubinban*, hogy öngyilkos lettem. *Révész László*.

Miután megírta ezt a pár sort, jobb halántékához szorította a revolvert és elszűtötte. A golyó éppen csak a bőrt lyukasztotta át és megakadt a halántékcsontban. A vér kibuggyan a halántékán, de azért ismét odatartotta revolverét. A második golyó is csak a halántékcsontig furódott. Ekkor az életuntóság deliriumában szívébe akart lőni, de a golyó csak a mellesontig jutott. Hanyattvágódott az ágyra, pár percig tehetetlenül fektett kezében a revolverével, a vér már pirosra festette a fehér ágyneműt... Fölugrott és a fogadó személyzetéhez írt nyílt leveléhez még hozzátette ezt a néhány sort:

A golyó nem oltotta ki életemet — — — A hullámokban keresek menedéket — — —

Nagy nehezen fölvetta a téli kabátját, egy sebzakondót szorongatott a halántékára és úgy tíz óra felé elment a fogadóba. A portás látta, amikor kiment, de semmi rossza sem gondolt, annál kevésbé, mert a győnge szerkezetű revolver meglehetősen zajtalanul működött. Dél felé a takarítóné bement *Adler* szobájába. A vér láttára szörnyen megijedt és rögön föllármázta a pincéretet. Ezek mind bementek a szobába. A véres padlón egy használatlan töltényt találtak, az asztalon pedig két levelet. A nyitott levél tartalmából rögön világgossá vált előttük a helyzet.

Jelentést tettek a rendőrségnek is, amely azonban még ma este sem tartotta meg a helyszínen a vizsgálatot. Kérdés, miképpen intézkedett az öngyilkos kézrekerítéséről, eltűnéséről a sajtóiroda utján nem adott hírt, pedig azóta ötször készítet a sajtóirodának hivatalos jelentést.

Adler lakótársai és jó barátai mindenfelé keresték. Tegnap este többek között benéztek a *Nemzeti Színházba* is, mert azt hitték, hogy eltűnt barátjuk imádottja a Hamletben statisztaakodik. Nem találták meg a színházban. Az *Adria-szálló*ból tegnap délután táviratoztak *Adler* alsó-kubin állatorvosnak, hogy a fia öngyilkos lett. A kétségbeesett apa a legelső vonattal Budapestre utazott. Ma reggel hét órakor érkezett ide fia Király-utcaiban lévő lakására. Ott természetesen semmi fölvilágosítást sem tudtak adni az eltűntről, barátainak még az *Adria-szálló*ban történetekről sem volt tudomásuk.

Dél előtt tizenegy óra felé vánszorgott haza lakására az életunt fiatalember. Az édes apjának azt mondta, hogy tényleg elindult az összekötő hid felé, de nem jutott el a Dunáig. Nagy lázat és kimerültséget érzett és kénytelen volt betérni egy *Ferencvárosban* lakó barátjához. Ott kimosta a sebeit és tegnap dél óta ma reggelig ott is maradt. A meg-szorított édesapa még itt van fia betegágyánál. *Adler*et különben bevisszik valamelyik kórházba és ott fogják megoperálni.

Tánc és illem.

— Jelenet. —

[Egy vidéki táncmester agyonlőtt egy fiatal embert, mert a táncórán elhagyta a visávis-ját.]

A mester: Söndédám! (A párok pördülnek.)

Egy hölgy: Kérem, Kuora ur csip!

A mester: Egy, kettő, három, tűz! (Lelövi Kuora urat.) Szolga, vigye el a tetemet! Tovább. Eté jobbra!

Egy ur (balra megy): Pardon...

A mester (készt olaszosan az ur mellébe hajítja): Nesze pardon. Szolga! Tetem! Tovább: kolón!

Egy hölgy (a szomszédjához): Kérem, hozza be a legyezőmet...

A mester (halkan): Mi, ön kinn felejtette a legyezőjét? Parancsoljon... (Öblövi, Kikiált): Már nem kell a legyező, hagyja!

Egy ur: Kérem tanár ur, most hárommal kevesebben vagyunk... Hogy táncoljuk tovább a négyest?

A mester (gyakorlott szemmel szénéz): Igen... egy hölgynek nincs párja. Na, hogy ne legyen egyedül... (Agyonlött.) Tovább! Most következik a hatodik figura... Szolga! Egy tetem! Itt a párok!.. Azaz itt az elevenek, ott a holtak!...

—o—

FŐVÁROS.

(*) **A főváros pénze.** A főváros száz millió koronás kölcsönkötvényeknek most esedékes 16 milliónyi részletét, köztudomás szerint, a finanszírozást végzett bankok ezuttal nem hajlandók átvenni. Ha a bankok vonakodása tovább is tartana, akkor, mint értesülünk, az állam fogja ezt az összeget a fővárosnak előlegezni.

(*) **A közgyűlés elmaradt.** Ma reggel a következő értesítést küldte Márkus József főpolgármester a székesfőváros törvényhatósági bizottságának a tagjaihoz:

Ertesítés.

T... bizottsági tag urat van szerencsém értesíteni, hogy a mai napra üsszehívott rendes közgyűlés holnap, csütörtökön délután 4 órakor fog megtartatni.

Tárgy: 1. A tanács előterjesztése a szikvizadó ügyében. 2. Egyéb ügyek.

Budapesten, 1899. március hó 15-ikén.

Márkus József s. k.
főpolgármester.

Erre az „értesítésre” csak az a megjegyzésünk, hogy nem lett volna felesleges, ha a főpolgármester ur tudatta volna a bizottsági tagokkal, hogy a közgyűlés elhalasztása március 15-ikére való tekintettel történt. Semmi esetre se ártott volna se a fővárosnak, se a főpolgármester urnak.

SZÍNHÁZ. MŰVÉSZET.

** **Színházak márciusa.** Az állami színházakon kívül a főváros valamennyi színházában lelkesen megünnepelték március 15-ikét.

(Vigszínház.)

A Vigszínházban csak egyetlen pontja volt az ünnepélynek, egy ragyogó költemény, amelyet Ábrányi Emil irt *Március tizenötödikén* címen. A költemény, amelyet tárcarovatunkban közlünk egész terjedelmében, Gál Gyula szavalta el egyszerű fekete magyar ruhában, hajadon fővel. A költemény szépségeit hatásos erővel fejtezte ki s a szavalás során lelkes tapsban tört ki a közönség. Mikor a függöny az utolsó strófa után legördült, sokszor kellett megjelennie a lámpák előtt. Taps és éljenzés közben erősen hívták Ábrányi Emilt is, aki azonban nem jelenhetett meg. A rövid ünnep után egy Brisson-bohózat került színre.

(Népszínház.)

Ferő György látványos színművét, a *Hadak útját* adták ma este a nemzeti ünnep alkalmából a Népszínházban. Az előadásban Blaha Lujza asszony és Blaha Sárika is részt vett. A lelkes közönség a tetesnyilvánításnak minden jelével elhalmozta a szereplőket.

(Magyar Színház.)

Szerzőket és színészeket aligha ünnepelt olyan lelkes közönség, amilyen ma, március 15-ike délutánján, megtöltötte a Magyar Színházat. A földszinten, az emeleten, a karzatán, mindenütt fiatal gyermekarcok várták lázas türelmetlenséggel, hogy mikor lünek el a vasfüggöny. A főváros középiskolái tanulóit látta vendüglő ma délután, az Aranylakodalmot kilenvenkilencedik előadásán a színház igazgatósága. Tanáraik vezetése alatt jöttek szép rendben a boldogok, akiknek jutott a jegyekből. Elhelyezkedtek szépen a helyükön és csakhamar édes zambongás ül-

lőtte be a teljesen kivilágított színházat. A zenekar nyitánya után Beöthy László igazgató lépett a függöny elé és a következő szavakkal üdvözölte az ifjuságot:

Kedves Barátaim! Mint vendéglátó gazdájuk, szívből üdvözlöm önöket. Azt kívánom, hogy az előadás alatt ne csak szórakozzanak, hanem tanuljanak is. Ha lelkesedést és hazafiságot csak egy szemernyivel is gazdagszik, ugy mi boldogok leszünk. Isten éltesse a magyar nemzet ifjuságát!

A sok fiatal torok hatalmas éljennel köszönte meg a magyaros üdvözlést. És egyszerre elhalt a süttogés, — megkezdődött az előadás. Bizony az első képből keveset hallott a bájos sereg, a színészeknek könnyű oszillogott a szemükben és elhalt a szó az ajkukon... A lelkesedés képről-képre fokozódott. A jubiláló szerzőket kívánta látni a gyermeksereg, kipirult arccal tapsoltak mindaddig, míg a boldog szerzők meg nem jelentek a színpadon. A színészeket is tüntetve ünnepelték, velük könnyeztek és velük örvendek. A hazaszeretel religiójának isteni tisztelőtől tele tüzzel és lelkesedéssel vonult ki az üde csapat. Nyugodóan volt már a nap... hazamentek mesélni...

Este századszor adták az *Aranylakodalmat*, amelyen Hettyey Aranka, a Vigszínház tagja, Koltayné szerepét játszotta. Előadás előtt a színpadon a színészek nevében Szilágyi Vilmos üdvözölte a szerzőket és átadta nekik a Magyar Színház tagjainak a babérkoszoruját. Az ünnepelő közönség számtalanszor a lámpák elé hívta a jubiláló szerzőket és a színészeket. Beöthy Lászlónak és Rákosi Vikornak két üzüt és öt babérkoszorut nyujtottak föl a színpadra.

Előadás után a Magyar Színház részvény-társaság fényes lakomát rendezett a Metropól szállóban a szerzők tiszteletére, melyen a színház tagjai, a sajtó képviselői és a színház barátai, mintegy háromszázan vettek részt. Az első felköszöntőt a részvénytársaság nevében annak elnöke Hegedűs Béla mondta a szerzőkre, mely után Rákosi Viktor a színház művész-igazgatóját, Beöthy László pedig a részvénytársaság tagjait éltette. A művészek nevében Sziklai Földi verses felköszöntőt a színház igazgatóságára, Földi a színház tagjait, Márkus József Rákosi Szidi asszonyt éltette. A bohém társaságnak a lelkes hangulatban olyan vidám kedve támadt, hogy a fiatalok asztal-bontás után táncra perdültek s járták a hajnali órákig.

** **Az Auróra-kör estéje.** Az *Auróra-kör* ma este március tizenötödikének évfordulóját fényesen ünnepelte meg a Nemzeti Szálló disztermében, nagy és előkelő közönség előtt. A változatos program egyik kiemelkedő száma volt Nagy Bella kisasszony szavalata, aki Ábrányi Emilnek a *Századik* című költeményét deklamálta, amely tavaly a *Budapesti Napló* karácsonyi számában jelent meg. Nagy Bella színpadra termett, kiváló tehetség, aki alakjánál, hangjánál és gazdag temperamentumánál fogva mintegy predestinálva van arra, hogy nemsokára jelentékeny szerepet játszsék a nagy stílus tragédiáiban. A fiatal művésznő szinte meglepte a közönséget kitünő felfogással és pátosának hatalmas erejével. Zajos sikere volt Irsai Leónak, a Vigszínház képzőiskolája növendékének is, aki a *Talpra magyar* pompás szavalásával ragadta el a hallgatóságot. A Vigszínház iskolája ezen az estén még két kitünő növendékét mutatta be: Gergely Anna kisasszonyt, aki zongorázott és Rogoz Imrét, aki *Ditrói Mór*nak, a Vigszínház igazgatójának egyik költeményét szavalta. Közreműködtek még felolvasással dr. Kelem Istvánné, és énekszámokkal Duerls Vilmos, Drechsler Olga és Rónai Hermin, aki a Jókai-Tarnai-féle *Miltóra* című dalt adta elő.

** **A Vigszínház iskolája.** A Vigszínház zeneiskolájának az évi második nyilvános vizsgái előadása szombaton, 18-ikán lesz a Vigszínházban 3 órakor délután. Ez alkalommal Gál Gyula vezetés alatt a *Becsület*. Sűdermann színműve kerül színre az iskola másodikéves növendékeivel.

** **Rendkívüli előadás az Operában.** A Magyar Királyi Opera és a Nemzeti Színház nyugdíjalpja javára rendezendő előadást március huszadikán tartják meg az Operaházban. Az előadásnak érkekes vendége lesz Seldmayr Zsófia asszony. Az előadásban még Sz. Bárdossy Ilona asszony is közreműködik, aki a színe kerülő *Fidehoban* Marcellinát, egyik legjobb szerepét, fogja énekelni. Felvonásközben a zenekar Erkel Sándor vezénylete alatt Beethoven nagy *Leonora-nyitányát* adja elő.

** **Exotikus tárgyú magyar operett.** Ifj. Bokor József, a *kis alamuszi* szerzője, új operettet dolgozik, amelynek szövegkönyvét és zenétét is maga írja. Az új operett, amely a *Népszínház* jövő évadjára van szánva, exotikus tárgyú és az afrikai négerök közt játszik.

** **Rendkívüli filharmoniai hangverseny.** A budapesti *Filharmoniai Társaság* e hónap 27-ikén rendkívüli hangversenyt rendez, amelynek két kiváló érdekessége lesz. Az egyik az, hogy Erkel Sándor főzeneigazgató ezen a napon tölti be karmesteri pályája negyedszázados fordulójának a jubileumát. Erkel Richter János a budapesti opera akkori igazgatója 1874-ben nevezte ki karmesternek a *Nemzeti Színházhoz* és éppen március 27-én lépett először a karmesteri emelvényre, a Hamlet-et dirigálva. A második körülmény, amely a hangversenyt érdekessé teszi, az, hogy Richter János ez alkalommal véglegesen elbucszik a budapesti közönségtől, mert a jövő évad kezdetén végeleg Angliába költözködik. A hangversenyt Richter vezényli a IX-ik szimfoniát, Erkel pedig atyjának *Báthory Máriához* irt nyitányát, és Lejo Lili opera énekesnő egy ariájának zenekari kíséretét. Hogy a közönség tömeges jelentkezéseinek eleget lehessen tenni, vasárnap, március 26-án délután 3 órakor a Vigadó nagy termében nyilvános főpróbát rendeznek az összes közreműködőkkel és a teljes műsorral. Jegyek ugy a hangversenyre (27), mint a főpróbára (26.), kizárólag Méry Béla zeneműkereskedésében (Dorottya-utca 7.) kaphatók.

** **Dodó főhadnagy olvasópróbája.** Pekár Gyula *Dodó főhadnagy* című vigjátékának ma délelőtt tartották meg az olvasópróbáját. A vigjátéktól maga a szerző olvasta fel s kedvező hatást tett darabjával a szereplőkre. Az érdekes eredeti ujdonság, mint értesülünk, a jövő hónap elején kerül bemutatásra.

** **A szegedi műtárlat.** A szegedi műtárlaton örvendetes mértékben folynak a vásárlások. Legujabban elkelték Wagner Ferenc, Nyilassy Sándor, Stróbl Zsófia képei. Szeged városa megvásárolta az idős Markó Károlynak két művét, Szeged számára az állam Stein János és Nyilassy Sándor egy-egy képét vette meg. Maga az egyesület ezuttal tíz képet vesz, amelyeket tagjai közt ki fog sorolni. Az egy-let elnöksége ma értesítette a tankerületi főigazgatót s dr. Tergina Gyula kir. tanfelügyelőt, hogy a vezetésük alatt álló intézetek ifjusága, a tanári kar kíséretében, díjtalanul tekintheti meg a kiállítását.

** **Uj színház Bécsben.** Az osztrák császárvárosban utóbbi időben nagyon lábra kapott a színház-alapítási kedv. Egy bécsi újság szerint a lebontás alá kerülő Ferenc-József-kaszárnya telkének egy részére új színházat terveznek egy millió forint költséggel. A millió már együtt is van — papírosan. A színház élen egy ismert osztrák színpadi szerző állana, akitől a terv is ered.

** **Zsolt menyegzője Nagyváradon.** Biharvármegye ma vette át ünnepélyesen azt a hatalmas méretű festményt, amelyet a millennium alkalmából Feszty Árpádnál megrendelt. A nagy történelmi festmény Zsolt menyegzőjét mutatja be s annak idején a Műcsarnok különkiállításán a fővárosi kritika egyhangú dicséretét vívta ki. Biharvármegye most ünnepélyesen birtokba vette a festményt, amelyet ott a közgyűlésen lelkes szavakkal méltatott Radnay Farkas kanonok. A kép annyira megnyerte a közgyűlés tetszését, hogy Radnay indítványára a művészeknek jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

** **Üngyilkos ballerina.** A milánói *Scala* egyik balletszépsége, a huszvéves *Residuo Adél*, üngyilkosságot követett el. A kis balleleánynak szerencsétlen szerelm adott mérgeppoharat a kezébe. Menthetetlen állapotban szállították haza a színpadi öltözből, ahol megmérgezte magát.

** **Jótkönyv előadás a Vigszínházban.** A Józsefvárosi Jótkönyv Nőegyesület javára rendezendő előadás az idén és a Vigszínházban tartják meg. Az előadás, értesülésünk szerint, a jövő hónap első felében lesz.

** **Perosi oratoriuma Bécsben.** Lorenzo Perosinak, az ifjú zeneköltő-papnak, *Lázár feltámadása* című nagy híre vergődött oratoriuma, tegnap került bemutatásra Bécsben, Mahler Gusztáv dirigálása mellett. A közönség nagy tetszéssel fogadta az egyházi zeneművet, amelyről a bécsi zenekritika is a legnagyobb dicsérettel szól.

** **A szabadság ünnepe a Hírmondóban.** A márciusi eseményeket a *Telefon Hírmondó* is megünnepeli és rendes csütörtöki gyermekhangversenye helyett holnap (csütörtökön) délután szabadságünnepet rendez. Az ünnep programját *Balassa Jenő* (Basa bácsi) úgy állította össze, hogy az gyermekekre és felnőttekre néve egyaránt vonzó és élvezetes lesz. A művészvilág számos kitünő szövegíróje ugyanis ez alkalommal hazafias költeményeket szavalt, felolvasásokat tartani s ez alkalomhoz illő ének és zenedarabokat előadni. Közreműködnek: Bárdossy Irén operanékesnő, *Balassa Jenő* a Vigszínház tagja, *Gál Gyula* a Vigszínház tagja, aki *Ábrányi Emilnek* a *magyar nyelv* című költeményét szavalja, *Idényfi Jenő* a Nemzeti Színház tagja, aki a *Talpra magyar* szavalja, *Kun László* cimbalomművész, *Mayer Adólf* tárogatóművész, *Várady Sándor* a m. kir. Operaház tagja és *Rádics Béla* a legkitünőbb cigányprimás, zenekarával együtt. Az igen érdekesnek ígérkező ünnepnek, amely délután 5 órakor kezdődik, bizonyára nagy hallgatósága lesz. — Este az Operaházból a *Perosi-féle „Lázár feltámadása”* című oratoriumot s az Operaházban előadásra kerülő egyéb zene és énekszámokat közvetíti a *Telefon Hírmondó*. Opera után 11 óráig cigányzene lesz hallható a kagylóban.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Tagajánlás az Akadémiában.** A magyar tudományos Akadémia egyes osztályába ez évben a következőket ajánlották tagoknak:

Az I. osztályba: Szász Károly tiszteleti tag, az A) osztályba: Balassa József, dr. Kégl Sándor, Szilasi Móric; a B) osztályba: Bayer József, Endrődi Sándor, Herczeg Ferenc, Kozma Andor, idősb Szinyei József, valamennyien levelező tagok; Naville Eduárd genfi egyetemi tanár kültag.

A II. osztályba: Dr. Forster Gyula és gróf Zichy Jenő tiszteleti tagok; az A) osztályba: Beksics Gusztáv és Pisztory Mór levelező tagok; a B) osztályba: Dr. Czobor Béla és dr. Zeilinszky Mihály rendes, dr. Borovszky Samu, dr. Hörk József, Király Pál, dr. Mahler Ede és dr. Szendrei János levelező tagok; ugyanebbe az osztályba Enrico Pessina nápolyi egyetemi tanár és dr. Stein Lajos kültagok.

A III. osztályba: Déchy Mór és Kompér István tiszteletbeli tagok; az A) osztályba: dr. Bojársky István és Tötőssy Béla levelező tagok; a B) osztályba: Halaváts Gyula, Méhely Lajos, dr. Pertik Ottó, Tormay Béla levelező tagok; ugyanabba az osztályba Freycinet volt francia hadügyminiszter és miniszterelnök, dr. Fuchs Lipót berlini egyetemi tanár, dr. Klein Félix göttingi egyetemi tanár és dr. Seliger Hugó müncheni egyetemi tanár kültagok.

SPORT.

.. **A vívósport a Ludovikában.** A Ludovika-akadémiában a vívás tanítását jelenleg báró Bothmer Jenő huszárezredes vezeti, ki mint ismeretes, a monarkia egyik legjelesebb vívója. Hogy mint mester is mennyire bevált, megmutatta Santelli legutóbbi vívóakadémiája, amelyen tanítványai közül a Ludovika-akadémia következő növendékei vettek részt: Tompor Jenő, Konkoly-Thege Kálmán, Hállay Béla, Kneffel Ede, Sevastits Imre, úgy hogy előrelátható, hogy az ő vezetése mellett a honvédség tisztikara sok jeles vívóval fog szaporodni. Ez alkalommal megemlítjük, hogy a magyar athlétikai klub a katonai vívók belevonásával legközelebb vívóestélyt szándékozik rendezni, melyen a Ludovika-akadémia s a cs. és kir. hadapródiskola jelesebb vívó növendékei közül a vívótisztek részvételére is számít.

.. **A maestro ünnepeltetése.** A Magyar Vívómesterek Egyesületének választmánya tegnap ünnepelte a napokban lezajlott vívó-akadémiát kiváló nagymesterét: Carlo Pessinát, a római *Scola magistrale di Scherma* érdemes igazgatóját. Halász Zsiga vívómester, az egyesület elnökének vívótermében az alkalommal csaknem az összes magyar mesterek megjelentek, a kik közül Rákossy, lovag Arlow, Bély, dr. Benyovits, Halász és Vizi igen szépen sikerült kard- és vívó assautban mutatták be a magyar vívást. Pessina vívása, a maestro gyöngékedése folytán elmaradt ugyan, de Pessina az estély folyamán többször ragadt fegyvert, s úgy vívóval, mint karddal kezében érdekes előadást tartott a magasabb vívóművészetéről. Pessina nagy elismeréssel adózott a magyar vívásnak is s azt a megjegyzését fejezte ki, hogy a magyar mesterek néhány év múlva a világ első vívói közé fogják felküzdeni magukat.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Teljes ülés a Táblán.** A királyi tábla tegnap teljes ülést tartott, Sárkány József táblai alelnök elnökléte alatt. A teljes ülésen az újonnan kinevezett táblabíró, Tóth Gáspár volt ügyvéd tette le az esküt. A jegyzői tisztelet dr. Zelenka Lajos albiró töltötte be, a tábla ítkárát, dr. Istvánffy Lajost pedig, aki betegben fekszik, Atzl Nándor tanácsjegyző-albiró helyettesítette. Sárkány elnök üdvözölte az új bírót, kiemelte az ügyvédi karban szerzett érdemeit és annak a reményének adott kifejezést, hogy bírói működésében ügyvédi hírnevét gyarapítani fogja. Erre az új bíró az esküt letette.

§§ **Letartóztatott kereskedő.** Egy idő óta többször érkezett feljelentés az ügyészséghez Komjáti József Lipót-kürti gépkereskedő ellen, akit csalással vádoltak. A legutóbbi esetben azzal vádolták, hogy vidéki parasztoknak 11.000 forint értékű gazdasági gépeket adott el. Ezért 11.000 forintra kiállított váltókat vett át, amelyek fedezésére 11.000 forintig be is táblázta magát a vidéki földművesek ingatlanaira. A váltókat leszámítoltatta ugyan, de érték gépeket soha sem küldött. Úgyében dr. Beniczák János végezte a vizsgálatot, aki ma letartóztatta a gépkereskedőt. Komjáti Lipót-kürt 20. szám alatt levő üzlete már régebben tönkrement és éppen tegnap minden berendezést elvittek onnan.

§§ **Önkéntelen csőd.** Zomborból írják, hogy az ottani törvényszéket példátlan gazsággal vezette félre egy eddig ismeretlen egyén, aki Sattler József törzsi kereskedő nevében e hó 6-án csődérvényt nyújtott be a csődbírósághoz. A kérvény ugy volt szerkesztve, hogy a kereskedő önmagára ellen kéri a csődöt. A zombori törvényszék a szabályszerűen kiállított kérvény folytán el is rendelte a csődöt és leltározás

megajtése céljából kiküldte a kulai kir. közjegyzőt, tömegmondokul pedig dr. Schneider Károly kulai ügyvédet nevezte ki. Sattler a csődérvény benyújtása előtt két nappal bevásárlás miatt Budapestre utazott s természetesen, hogy a dologról semmit sem tudott, amikor sürgönyt kapott egyik rokonától, hogy ellene a csődöt elrendelték és a közjegyző az üzletet bezárta. A kereskedő azonnal hazautazott és bement a zombori törvényszékhez, ahol a kérvényt megtekintette és kitűnt, hogy valaki hamisította nevét és valószínűleg bosszúból csődöt kért. A kereskedő azonnal megette a bűnvádi feljelentést az ismeretlen egyén ellen.

TÁVIRATOK.

Berlin, március 15. *Bamberger Lajos* temetésén *Mommsen* fogja a gyászbeszédet mondani.

Hága, március 15. A kormány szétküldötte a meghívókat a nemzetközi békekonferenciára. A pápát nem hívták meg.

London, március 15. A szultán meghívta a *walesi* herceget, hogy Athénból jövet látogasson el Konstantinápolyba.

Apponyi beszéde.

Bécs, március 15. A *Politische Correspondenz* a következő megjegyzéseket fűzi Apponyi tegnapi beszédéhez:

Ellentét már régóta nincs az egykori nemzeti párt és a szabadelvű párt elvei között. Amidőn a nemzeti párt és a kormány-párt együttműködésének szükségessége az 1898. I. törvények alkotáskor, ugyszólván függetlenül a pártvezérek jóakarától, elemi érvel kifejezésre jutott, akkor minden elfogulatlan ember tisztán látta, hogy a nemzeti párttól való idegentedés specifikus akadályokat gördít a kiegyezés útjába és hogy mindenki, aki a nemzeti párt közreműködését az Ausztriával való gazdasági viszony szabályozásában viszszaütasítja, olyan politikai hibát követ el, amely előbb-utóbb keservesen megbosszulja magát. Szell Kálmán missziójának éppen az volt legfőbb sikere, hogy ezt a szabadelvű párt kelébelében kétségtelen meglévő, habár csak lapangó áramlatot érvényre juttatta. A fájdalom vadulása, amely ezt a pártéletben végbement processzust kísérte, muló jellegű és mindenki helyeselte Apponyinak azt a megjegyzését, hogy ez a szubjektív érzés, amely politikai divergenciákra nem vezethető vissza, politikailag figyelembe nem vendő. Mi is teljesen bizunk benne, hogy ezt a felfogást, az egyetlent, amely az ország érdeke szempontjából helyes, gyakorlatilag is követni fogják úgy a volt nemzeti párt tagjai, mint a szabadelvű párt. Sőt arra az állításra, hogy a szabadelvű pártban most teljesen hiányzik a homogenitás, azt merjük válaszolni, hogy ez abszolút nem áll, mert a legközelebbi jövő nagy feladatával, a kiegyezéssel szemben a hatalmasan megnövekedett pártban semmiféle nézeteltérés nincs. A kiegyezés elintézésének szükségessége kezeskedik a párt szolidaritásáról a legközelebbi jövőre nézve. Ami a távol jövőt illeti, arra utalunk, hogy az együttműködés, még pedig — amint reméljük — sikeres együttműködés mindenkor összetartó kapcsolnak bizonyult valamely nagy párt esetleg széthúzó elemei között.

Az Albrecht-szobor.

Bécs, március 15. Albrecht főherceg szobrát május 21-én fogják leleplezni. Azok az ezredek, amelyek Albrecht főherceg nevét viselik és viselik, küldöttségeket fognak meneszteni a leleplezésre. Az ünnepre ki fog vonulni Bécs egész helyőrsége.

A nemzetközi békekonferencia.

Hága, március 15. A konferencia, amely május 18-án gyűl egybe, valószínűleg június végéig fog ülésezni. A hollandi kormány még a meghívások jelzését várja Oroszországtól, így tehát a *Fatihán* meghívásának kérdése még eldöntetlen. Diszelnök Beaufort hollandi külügyminiszter lesz, elnök pedig báró *Staal*, a londoni orosz nagykövét.

Németországot báró *Marschall*, a konstantinápolyi nagykövét, Franciaországot báró *Courel*, Olaszországot *Vicenti-Venosta* márkí, Belgiumot *Beernaert*, Svájcot *Lachenal* fogja képviselni az eddigi bejelentések szerint.

Konstantinápoly, március 15. A portának a leszerelő konferenciára vonatkozó orosz jegyzékre adott válasza azt mondja, hogy a porta elfogadja az előterjesztett programot a tárgyalás alapjául.

Hága, március 15. Az általános leszerelés érdekében itt összefűző nemzetközi értekezleten az Európán kívüli államok közül a következők fogják magukat képviseltetni: az Egyesült Államok, Khina, Japán, Perzsia és Sziam. A meghívások listáját az orosz

kormány már átadta a németalföldi kormánynak, amely a meghívókat legközelebb szétküldi. Az értekezlet munkarendjéről még semmit sem határoztak.

Pótválasztás Iztriában.

Piszino, március 15. Piszino, Albona és Fianona községek városi választókerületében ma tartománygyűlési pótválasztás volt. Megválasztották az olaszok jelöltjét, *Konstantini* Konstantint a horvát *Kurelics* ellenében.

Európa Kihinában.

London, március 15. Az alsóház mai ülésén *Yerburg* azt kérdezte, hogy külföldieknek van-e joguk Kihinában, a szerződéses kikötőkön kívül is, kereskedés céljából letelepedniök és ha nem, biztosítja-e a kormány a brit kereskedőknek és ügyvivőknek azt a jogot, hogy Khina belsejében állomásokat és raktárakat létesíthessenek, tekintettel arra az ígéretre, hogy a belföldi víziutakat megnyitják az idegenek előtt.

Brodrick parlamenti államtitkár azt válaszolja, hogy nincsenek olyan kifejezett rendelkezések a szerződéses kikötőkön kívül, amelyek szerint külföldiek s a hittérítőket kivéve birtokot szerezhetnek a szerződéses kikötőkön kívül. A kormány egyébiránt szem előtt fogja tartani azt a célt, amelyet az interpelláló jelzett.

Róma, március 15. *Canevaro* külügyminiszternek Kihináról mondott beszéde az összes pártokat kielégítette s különösen megnyugtatt a miniszternek az a nyilatkozata, hogy Oroszország egyetért Olaszországnak khinai akciójával.

Peking, március 15. A csungli-jámen nemcsak *De Martino* olasz követ első táviratának másodszori beküldését kérte, hanem kifejezte abbéli szándékát is, hogy arra haladéktalanul válaszol. Ezt a lépést annak jelöltek, hogy a csungli-jámen hajlandó tárgyalásra lépni és állni a rideg visszautasítás politikájától. Lehetségesnek tartják, hogy Olaszország ezt a választ kielégítőnek fogja tekinteni. Diplomáciai körökben az a vélemény, hogy *De Martino* peremptorius távirata nem volt ultimátum, mert nem volt benne semmi fenyegetés. Olaszország prestige-e tehát a csungli-jámen válaszában elfogadásával nem szenvedne.

London, március 15. A *Times* jelel, hogy *Macdonald* pekingi angol követ egészségi állapota miatt rövid időre szabadságra kénytelen menni.

Diáksztrájk.

Varsó, március 15. A fegyelmű bizottság, amelynek herceg *Obolenski* volt az elnöke, drákói szigorral ítélte a sztrájkoló diákok felett. 194 egyetemi hallgatót, akik résztvettek azon a gyűlésen, amelyen a sztrájkot kimondották, kitiltották az egyetemekről és egyáltalán azokból a városokból, amelyekben egyetem van. A varsói rendőrség parancsot kapott, hogy három nap alatt utasítsa ki az elítélt diákokat. Tíz egyetemi hallgatót politikai büntetésnek mondott ki a bizottság s azokat törvényszék elé állította.

LeMBER, március 15. A gimnázium hatodik osztályának tanulói a fizika tanárának szigorúsága miatt kimondták a sztrájkot. Az országos tanfelügyelőnek nem sikerült a diákokat lecsöndesítenie.

Közgazdasági táviratok.

LeMBER, március 15. A hitelbank runje megszűnt; ma már esőndes volt a forgalom a pénztárak körül. A hitelbank tegnap egy 1.200.000 forintos váltót eszkomptált, amelyen *Sapicha* és *Sanzusko* hercegek, továbbá gróf *Badeni* kázmér és *Szaniszlo* szerepeltek aláíróként. Ezt az összeget a takarékpénztár szanálására fordítják.

Berlin, március 15. A tárgyalások, amelyek a katonai javaslatok dolgában a kormány és a centrum között folynak, valószínűleg eredményre fognak vezetni. A császár a kompromisszumot már eleve jóvá hagyta.

Berlin, március 15. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom.* Négyeszázeles magyar aranyjárdék 100.30. Magyar koronajárdék 97.40. Osztrák hitelrezevény 251.—. Osztrák-magyar államvasut 153.75. Déli vasut 29.80. Északnyugati vasut —.—. Eibavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz 216.30. Buschtiehradi —.—. Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

Frankfurt, március 15. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom.* Osztrák hitelrezevény 251.—. Osztrák-magyar államvasut —.—. Déli vasut —.—. Magyar aranyjárdék —.—. Magyar koronajárdék —.—. Osztrák aranyjárdék —.—. Osztrák ezüstjárdék —.—. Osztrák papírajárdék —.—. Bécsi bankjegyesület —.—. Alposi bányarzevény —.—. Olasz járdék 95.15. Diskontó-bank 201.20. Laura-kohó —.—. Harpen —.—. Meglehetősen szilárd.

New York, március 15. *Liszt* helyben 2.85. *Buza* márciusra 80%, májusra 74%, júliusra 73%. *Tengeri* májusra 40.—.

Chicago, március 15. *Buza* márciusra 69%. *Tengeri* májusra 35.—.

KÜLÖNFELEK.

Panasz.

A humanizmus szent nevére mondom,
Hogy átkozott idők járnak manap!
A nagy tömeg, tengődvé szörnyű láncon,
A rabszolgánál ma se boldogabb.
Csak a halála lón drágább, miként volt,
Az élete még mostan is potom;
Lehet kifáradt szíve-lelke félholt,
Csak meg ne ölje őt a fájdalom.

Leáldozóban már a szent szabadság,
Rabságra jut megint a pária;
A mért elődink vértékét kiönták,
Üres beszéd a demokrácia!
Egyenlőség csak ott él, hol nyomor van,
És a szegényes jut, csak úgy boldog valóban,
Ki pénzhez jut, csak úgy boldog valóban,
Ha báró, vagy nemes lesz legalább.

Hivalkodik a cifra gőg az utcán,
Dús asztalánál dőzsöl a henye,
A becsületnek szegyenpir az arcán,
Kemény munkától kerges a keze.
Ki fáradott az éjtel napra váltván,
Díjúl gyakorta kenyeret se kap...
A dolgos ember zordon sorsa láncon
A rabszolgánál ma se boldogabb!

Bán Aladár.

— A pápa és a burnót. A pápának nagyon kellemetlenül esik, hogy orvosai rendelkezésre abba kellett hagynia a burnót használatát. Ebben a tekintetben nagyon különbözik elődeitől, VIII. Orbántól és X. Innocentiustól, akik rendkívüli módon üldözték a dohánynak ezt a nemét. VIII. Orbán megtiltotta a papoknak, hogy a templomban tubakoljanak. X. Innocentius pedig rendeletben tiltotta ki a burnót a Vatikánból, azon a címen, hogy a tüszentés sérti e hely méltóságát. XIII. Benedek, éppúgy, mint XIII. Leó nagy kedvelője volt a burnótnak.

— A Narcisz-szigetek. Ez a poétikus név egy szigetsoport illet meg, amely délnyugatra fekszik Angolországtól. Ha jön a tavasz, Londonban a virágpiacokon egész tömeg vad narcisz jelenik meg. Mindenki veszi ezeket a gyöngéd, illatos tavaszi fecskeképp olyan szívesen, mint akár az ibolyát, vagy a gyöngyvirágot és még azok az emberek, akiknek tulajdonképpen nincs is pénzük az ilyen fényűzésre, nem tagedhatják meg maguktól a gyönyörűséget, hogy legalább egy kis bokrétát ne szerezzenek maguknak ezekből a vad narciszokból. De a londoniak közül csak nagyon kevesen tudják, hogy ezek a hosszú kocsánú fehér és sárga virágocskák a Scilly szigeteiről származnak, ahol nemcsak farmerek, kertészek foglalkoznak az ültető-

sével, hanem birtokosok, hivatalnokok, kereskedők és halászok sem ismernek nagyobb gondot annál, mint hogy vad narciszokat ápoljanak. Még a droguisták és a patikák kirakatai is hasonlatosak a virágos boltok kirakataihoz. Azok természetesen, akik csak kicsinyben üzik a narcisztermelést, szerényebb igényű kereskedőkkel és magánemberekkel állanak összeköttetésben, akiknek kortjük virágait a postán küldik el, míg a tulajdonképpeni narcisz-farmerek néha huszezer kész bokrétát is adnak fel a vonatra gyorsárúképpen az angol birodalom különböző tájairól felé. Megtörtént az 1897-ik esztendőben, márciusban, hogy hétszáz métermázsza frissen tépett narcisz érkezett a vonatokon.

— A vőlegény prokuristája. A németalföldi törvény egy külön paragrafusban gondoskodik arról, hogy a házasság megkötésénél a távollevő vőlegényt valaki helyettesítse. Az ilyen akust "keztü-házasságnak" nevezik, amely nem egyéb, mint egy ideiglenes szerződés az anyakönyvvizsgáló előtt, amikor a valami távol gyarmaton élő vőlegényt egy barátja helyettesíti, aki ennél az ünnepélyes aktusnál olyan keztüket visel, amelyeket az igazi vőlegény küldött. "A vőlegény prokuristájának" sokkalta több a kötelessége, mint a joga. Ő vezeti az új feleségét a lakomához, majd pedig a hajóhoz, amely a drága kincset a távoli vőlegény karjai közé röpti. A keztü-házasság kitűnő rendszabálynak bizonyult, mert ha nem rendezte volna ezt a kérdést a törvénykönyv, nagyon sok új férj a távoli Indiákon időközben meg gondolhatná a dolgot és amikor végre valahára a menyecské megérkezik, fagyosban jelenené ki:

— Sajnálom, de...

Hanem a kodex törvényesnek ismeri el a keztü-házasságot, és akit a prokurista elvesz, az törvényes felesége — a férjnek.

— Ki lesz százéves? Ez alatt a cím alatt egy amerikai folyóiratban félig komolyan, félig tréfásan, de mindig elémisen cseveg egy amerikai író, akinek az elmélete szerint a tanítók és a bírák érik el aránylag a legmagasabb kort. Hosszu életkor tekintetében a közép- és nyugati emberek van a leghívebb sánszuk, akik átlag csak 34 éves életkort érnek el. A papoknak a szerző számítása szerint 63, az orvosoknak 54 év jut. Néhány foglalkozás olyan veszélyes, hogy a biztosító társaságok csupán külön feltételek alatt biztosítják az ilyen életpályán levő emberek életét. Ilyenek: a léghajósok, a cirkuszlovások, a zokók, a tűz-művészek stb. A statisztika tanúsága szerint a legveszedelemesebb a gyermekkor, a 23-ik, a 42-ik és a 72-ik életév, a legtöbb haláleset reggel 3 és 6 óra között áll be, a legkevésbé reggeli tisztól délután háromig. A legpompásabb módja az élet meghosszabbításának — az életjáradék. Emberek, akiknek ilyen járadékuk van, átlag 61-hat évvel tovább élnek, mint a többi

hasonló szervezeti ember, akinek nem ad derült meguyugrást az a tudat, hogy megélhetéséről minden esetre gondoskodva van. Vannak aztán még szabályok, amelyeknek betartása az élet meghosszabbításához hozzá segít, részben olyanok, amiket követni lehet, részben pedig olyanok, amiket nem lehet követni. Az ember mindenképp legyen óvatos szüleinek megválasztásában, lehetőleg olyan szülőt válasszon, akinek családjában a hosszú élet örökletes. Aztán legyen az ember lehetőleg zseni, — és milliomos, — és egészséges, — és mérsékletes. És éljen a 30. és 50. szélességi fok között. Akkor százéves lesz — talán!

— A pipa és a telegraf. No, ez igazán bolondos egy ötlet volt, a ridég telegrafbőrű büszke lehet rá. A nápolyi főposta-épületben két táviróhivatal is van. Az egyik a nápolyi-palermói vonalra, a másik a nápolyi-milanoi vonalra szól. A milanoi hivatal tisztje a minap, hogy egy kis ideje akadt, átment a kollegához egy kicsit vizitálni. Mikor visszajött, észrevette, hogy a pipáját odaát felejtette. Mit tegyen? Véletlenül senki sem volt kéznél, akit átküldhetett volna. Maga meg csak nem megy vissza, ez unalmas volna. Fogta hát magát, telegrafált Foggiba, hogy kössék össze Bolognával, Bolognát megkérte, hogy kössék össze folytatásosan Milanóval, aztán sorba kérte az összekötötést Génúval, Písával, Romával, Reggióval, Calabriával, Palermóval és végül újra Nápolyval. És mikor ez a lánca szépen együtt volt, akkor átszólt a kollegának:

— Ugyan kedves kollega, ott felejtettem — az asztalon a pipámat, legyen olyan jó, és küldje át valakivel, véletlenül nincs itt senki, akit átküldhetnék.

És öt perc múlva újra rágyújthatott a pipájára.

— Női kalapok a színházban. Mindenütt dühöse a férfiak, amiért a női kalapok a színházban elzárják előlük a szabad kilátást. A színházigazgatók már évek óta török a fejüket azon, hogy miként lehetne a hölgyeket a kalapok levételére rábírni, — most végre egy amerikai színházigazgató eltalálta a módját. Két részre osztotta a nézőteret, — a jobb oldalt a hölgyeknek engedte át, a baloldalt pedig az uraknak. Oh a baloldal nagyon boldog volt, — először életükben látták a művészeket és először történt meg, hogy merve nyak nélkül hagyták el a színházat. Ellenben a jobb oldalon csakhamar lármá keletkezett és rossz kedv. Eleinte csupán valami tompa idegesség arakodott, majd zugó moraj, majd egyes dühös felkiáltások:

— Tán letenné nagyság ezt a bábeli tornyot a fejezől!...

— Majd mindjárt letépek a kalapját avval a hamis oopfjával együtt...

REGÉNY.

Jour-fixe kisasszony.

(25)

— REGÉNY. —

Írta: MOLNÁR FERENC.

Valami igen unalmas beszéd volt azon a gyűlésen, de meg kellett hallgatni, tiszteletből az illető iránt. Vermes hátradőlt a székében és kéjes boldogságot jarta át a viszontlátás gondolatára. Majd elképzelt, hogy az ő szép felesége most egyedül van a Svábhegyen, ott fekszik a széles, nagy ágyon, a párnák közül kivillan hófehér váll, telt nyakát nagy fonatokban veri vörösesilámu barna haja. Még arra is gondolt, hogy talán nem alszik nyugodtan az asszony és haragszik, amiért egyedül maradt. Erre a gondolatra elmosolyodott és a gyűlés végeztével boldogan tért nyugodni pesti lakására, elgondolva, hogy ime ő elérte célját, boldog, nyugodt, van pénze, jól érzi magát, és utóvégre is ez az egy napi távollét olyan, mint a bűz, az ember jobb étvágygyal eszik utána. Erre rögtön el is aludt, mert ugyan honnan tudta volna ő, hogy a feleségének most van a nászéjszakája, messze valahol a hegyek éjjelében, egy hervadó liget mellett, kopár tarlókon, ahol most ölelkezik a multjával, az ő életének egyetlen tartalmával...

XIX.

Októberre már Pesten voltak, az új lakásban. Vermes mindenáron azt akarta, hogy ebben a szezonban már kezdjék meg a társaséletet. Valóságos programokat csinált, amelyek szerint minden csütörtökön zsúrja lesz Elzáknak, pénteken premiérre mennek, vasárnap ide, hétfőn oda... Elza ráhagyta, hogy legyen nagy látog-

tója volt már. Hébe-hóba elnézett hozzá egy régi barátjához, de mindenik látogatás belefutott a tapintatosságba. Alig voltak ott tíz percig, már azt mondták, hogy el kell menniük, dolguk van, értsd: „maradjatok magatokra, bohó szerelmesek”. A városban, az ismerősök között az volt a fölfogás, hogy Elza észére tert, és nagyon boldog a férjével. A mamák ez alkalmat felhasználták arra, hogy leányaiknak, akik szerelmesek voltak, prédikációt tartsanak arról, hogy ime, a szerelem olyan, mint a füst, elszáll, és aki okos, az boldog lesz. Talán mindenki így gondolkozott dr. Vermes Miksánéról, kivéve a kis Manciét, aki oly nagyon szerelmes volt, hogy megértette az Elza viselkedését. Az öreg Brandt ezúttal komolyan abbahagyta a kártyázást, a mama pedig feltékenyen vigyázott arra, hogy ne legyen élelappeli anyós. Talán minden tendenciózus irodalmi művek közt az anyós-humoreszkeknek és viceeknek volt a legnagyobb gyakorlati sikerük; az egész világ oly egyöntetűen, oly szívós kitarással, oly gyilkos gunnyal esufolta ki az anyósokat, hogy száz meg száz férj ennek köszönheti kedves, szeretetreméltó, előzékeny anyósát.

Egy csütörtökön délután az asszony egyedül ült odahaza. Most már Vermesnek is a dolgai után kellett járni, nem ültethet folyton a felesége mellett. Hogy elment az irodájába, a házmesterrel egy kaméliát küldött föl a közeli virágkereskedésből. Egyre olyanokon járt az esze, hogy az asszonyt nem engedje dolgozni, nem tűri, hogy a háztartásra gondja legyen, szeretett volna a szép fiatal teremtsébe szobadiszit, élő műtárgyat esinálni, hogy dicsítse a lakását, vidítsa az életét. Fölküldte a kaméliát, mint minden nap. Meghatározta, hogy hajánák mely részébe tűzze a virágot, melyik karosszékebe üljön, hogy harmonikus legyen a szép szobával. Valóvalgal belebolondult abba a nagy boldogságba, hogy végre az ővé ez a várva várt, sirva siratott lány, akiről sohse hitte volna még legreményesebb álmaiban sem, hogy a felesége lesz.

Szóval egyedül ült a szobájában az asszony.

és olvasott, amikor künn, az előszobán csöngettek. Szinte örömmel kelt föl, ime, lesz valaki, akivel eleseveghet ezen az esős délutánon. Kinyitotta az ajtót, kinézett.

Miklós jött. Be se jelentette magát, egyenesen bement a szalónba, az asszonyhoz. Ez megállott az ajtó mellett és nem tudott szólni. Ez a hirtelen, élesesű asszony, ez az ötletes, ügyesen visszavágó társalgó, ez az önértetes teremtés most úgy állott a falnál, mint egy gyöngye gyerek. Lehuntya a szemét, és reszkettett a lelke a fájó gyönyörűségtől. Valami olyan gondolat zavargott az agyában, hogy ezt a frátert most ki kellene dobattnia, vagy tudomásul se vennie... talán jobb volna azonnal elszaladni, itt hagyni egyedül.

A szívére szorította a kezét. Mit keres ez itt? Micsoda gondolat az, a történetek után, ily helyzetben, ily viszonyok közt most és ide jönni? Oly váratlan, oly érthetetlen, oly emberfölötti módon következett volt ez a megjelenés, hogy nem tudott mit tenni.

Miklós odament hozzá és csöndesen kezdett vele beszélni:

— Nagyságos asszony — mondta — ön bizonyára nagyon furesának találja, hogy én most itt vagyok...

Akkor már nézte Elza, majd beleveszejtette a lelkét abba a hosszú, esodalkozó, szinte gyermek imádatból sugárzó pillantásba.

Miklós folytatta:

— Tudom, hogy ostobaság, tapintatlanság, borzasztó valami az, hogy én itt vagyok. És még borzasztóbbá válik, ha hozzáteszem azt, hogy tudtam, hogy egyedül taládom. Érti?

Megfogta az asszony kezét, úgy nézett az arcába, közölről:

— Tudtam, tudtam. Értet meg jól. A szomszéd ház kapuja alatt leskelődtem, mint valami szerelmes gimnázista, lestem, hogy mikor megy el a férje. Jól figyeljen ide: kívártam, míg a férje elmegy hazáról...

(Folytatása következik.)

A harmadik felvonás alatt a hölgyek a jobb oldalon a műszabályoknak megfelelőleg boxolták egymást. De másnap észretértek, belátták, hogy minő csunya és lelkismeretlen dolog a színházban kalappal megjelenni, javulást ígértek, — most pedig ismét békés egyetértésben ül egymás mellett a két nem.

+ Vasutak Dél-Afrikában. A dél-afrikai vasutak tulajdonképpen csak huszonöt éve állanak fenn. Azelőtt csak két kisebb vonal volt Captowntól, ma azonban már igen nagy a Cap-földön a vasut-hálózat, különösen észak felé egész a Zambezi-folyó vidékéig. A leghosszabb vonal Bulujájoig 2122 kilométernyire. Igen jelentékeny még a Pórt-Natalból Johannesburgig vezető vonal is. Mindezek nagyjából az utóbbi években épültek ki s átalakították az egész vidéket, ahol azelőtt a zulus és matabelek harcias törzsei miatt a közlekedés életveszélyes volt. A nagyszótű vasuti hálózat, amelynek fejlesztéséről különösen a Rhodesiában székelő vagonos British Chartered Company gondoskodik, előreláthatólag egész Dél-Afrikát, a kopár sivatag vidékek kivételével rövid idő alatt föl fogja várógaztatni.

Nyitlér.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Az „Általános takarékos hitelszövetkezet” V. József-tér 13. sz. a. lakások mellett nyújt kölcsönöket ingatlanokra is.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A Köztalék. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató választmányja kedden délelőtt 10 órák a Köztalék gróf *Dessseffy Aurél* elnöklöte alatt igen látogatott ülést tartott. Az adminisztratív ügyek elintézése után az egyes szakosztályok előterjesztésére került a sor. *Deutsch Andor* egyesületi tag azt az indítványt terjesztette a szakosztály elé, hogy elemi károk esetén mindenkor az részesüljön adó-elengedésben, aki a kárt szenvedte s nem az, aki az adót fizeti, miután ilyképp a bérlok, akik az elemi kárt egyedül szenvedik, az adóelengedéstől elesnek. A választmány a szakosztály javaslata alapján *Deutsch Andor* indítványát magáévá tette és elhatározta, hogy felterjesztést intéz a földmivelésügyi és pénzügyminiszterekhez. Hosszabb vita folytott ki a szabadraktárak kérdésénél is, amely kérdésben a közgazdasági szakosztály azon álláspontot foglalta el, hogy szabadraktárakban a mezőgazdasági termények ne legyenek vámentesen raktározhatók, miután ez nem egyéb, mint kijátszása a vámnak s az így vámentesen raktározott termények képezik alapját a búrzi spekulációnak, valamint az őrlési engedélyvel üzött visszaéléseknek. Az őrlési engedélyes forgalom, dacára az 1897. évben történt megszorításnak, az elmúlt két évben sokkal nagyobb arányokat tüntet fel, mint az előző években s ez csakis a szabadraktárak intézménye mellett lehetséges. A választmány a szakosztály javaslatát elfogadta. Az egyesület felir a kereskedelemügyi miniszterhez a marhasós szállítási díjtételének mérséklése tárgyában, valamint a pénzügyminiszterhez, a marhasós könnyebb hozzáférhetősé és olcsóbbá tételé tárgyában. A borászati bizottság az állami italmérségi jövedékről szóló törvényjavaslat intézkedéseivel szemben kéri a választmányt, hogy irna fel a pénzügyi és földmivelésügyi miniszterekhez a tekintetben, hogy a kicsinyben elárúsítható bor 50 literrel 25 literre, a tokaji-aszu és szomorodni 10 literre szállíttassék le. A választmány ezt a javaslatot is elfogadta.

A tisztességtelen versenyről. Az Országos Iparigyelelnek tegnap *Matkovits Sándor* elnöklöte alatt tartott egyetemes ülésén dr. *Szokolczai Árpád*, budapesti ügyvéd, felolvasást tartott *A tisztességtelen verseny törvényhozási szabályozásáról*. Az előadó kifejtette, hogy lehetetlen elütni a szerződési szabadság jelszava miatt a tisztességtelen versenyt, hanem összhangzásba kell hozni a jogszabályokat az erkölcsös és tisztességgel és el kell tiltani nemcsak azt, ami egyenesen a büntetőtörvénybe ütközik, hanem azt is, ami a kereskedelmi jóhiszeműség elvével kerül összeütközésbe. A kereskedelmi törvény gyökeres reform-

jával gondoskodni kell a meglévő bajok orvoslásáról. És ennek a törvénynek a megalkotásától nem szabad, hogy visszatartón bennünket a szabad verseny korlátosságának a félelme, mert a verseny csak annyiban lehet szabad, amennyiben tisztességes. A felolvasást a szép számu hallgatóság megérdemelt nagy érdeklődéssel és tetszéssel fogadta. Az *elök* meglepő hangon tolmácsolta az egyesület köszönetét és felkérte a felolvasót, hogy a tisztességtelen verseny kérdésének törvényhozási szabályozása ügyében az egyesület által megindított diskuszióban továbbra is vegyen részt.

Magyar vasuti forgalmi részvénytársaság. A Magyar vasuti forgalmi részvénytársaság ma tartotta meg rendes évi közgyűlést *Lukács Béla* v. b. t. t., országos képviselő elnökével mellett. A közgyűlésnek képviselőül 15.100 részvény, minőségve elnök a közgyűlés határozatképességét megállapítja. A felolvasott igazgatósági jelentés kiemeli, hogy a társaság a lefolyt esztendőben úgy itthon, mint különösen külföldön sikeresen működött. A közüti vasutak terén nagyobb törekvényt fejtett ki, amennyiben a temesvári városi vasut hálózatának villamosra való átállítását csaknem teljesen befejezte, úgy, hogy a villamos üzem Temesvárott már a jövő hónap folyamán megkezdhető lesz. A társaság továbbá az aradi, nagyváradi és debreceni közüti vasutaknak villamos üzemre leendő átépítésének előkészítő munkálatait befejezte. Azonkívül a társaság villamos világítási vállalatok létesítése körül is tevékeny volt, amennyiben több várostól és községtől villamos erőátviteli és világítási áram szolgáltatására engedélyeket nyert, amelyek keresztülvitelére az előkészületeket befejezte. A lefolyó üzletében a társaság összes bevételei kitétek 552.027 frt 89 krt. A tiszta jövedelem 277.599 frt 10 kr volt. Ezen tiszta nyeresémet felhasználás után a közgyűlés az igazgatóság előterjesztésére elhatározta, hogy az egyenként 100 forinttal beüzelt részvények mind-egyikére 12 forint osztalék fizetessék ki és hogy a rendes tartalékalap javadalmazására 18.000 frt, kocsijavítási tartalék alakítására 30.000 frt, végül osztalék-tartalék létesítésére 45.000 frt fordítsassék és az alapszabályszerű egyéb levonások után fennmaradó 45.759 frt 10 kr új számlára átvitessék. A 12 forintnyi osztalék április 5-iktől fogva a Magyar Ipar- és Kereskedelmi Banknál fogv kifizettni. *Koldnyi Resz* részvényes meglepő szavakkal méltatta úgy az igazgatóságnak, mint különösen *Urban Adol* vezérigazgatónak buzgó és kiválóan sikeres működését, melynek a társaság felvirágzása első sorban köszönhető. A közgyűlés úgy az igazgatóságnak, mint *Urban Adol* igazgatónak jejjegzőnyilvleg fejezte ki köszönetét és elismerését. Ezzel a közgyűlés véget ért.

A Ganz és Társa vasöntő- és gépgyár részvénytársulat igazgatóságának mai ülésén előterjesztette a vezérigazgató a lefolyt év zárszámadását, mely mintegy 17 milliónyi kiszállítás mellett 870.427 frt 88 kr. nyereséggel zárul, úgy hogy a 149.411 frt 04 kr. nyereségát hozzaadásával összesen 1.019.838 frt 92 kr. áll a részvényesek rendelkezésére.

Az igazgatóság erre azt határozta, hogy az április 27-ikére egybehivandó közgyűlésnek a lefolyt évre 100 frt osztalékot fog indítványozni.

Indítványozni fogja továbbá az igazgatóság, hogy a nyereségből az igazgatóságnak szabályszerűen járó 87.042 frt 79 kr. levonása után 20.000 frt a tisztviselők nyugdíj-alapjának javadalmazására, 150.000 frt a tartalékalap javadalmazására fordítsassék, 102.796 frt 13 kr. pedig új számlára vitessék át.

Az államvasutak bevételei. A magyar királyi államvasutak bevételei folytonos emelkedést mutatnak. Folyó évi február hóban hozzávetőleges számitás szerint a személy- és podgyászforgalomból 1.359.800, és a gyors- és teherár-forgalomból 4.921.900, összesen 6.281.700 forintot tettek. Ezzel szemben volt a mult évi február havi végleges bevétel: 6.127.388 forint; az idei tehát 154.300 forinttal több, amely összeg nagyobb része az áruforgalomra esik. Az év eleje óta február hó végéig ez idén az összes bevétel (ideiglenesen) 12.864.000 forint, tavaly pedig ugyanezen idő alatt (véglegesen) 12.576.620 forint, a folyó évben tehát hozzávetőleg 287.400 forinttal több.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága március 7-ikén egy millió forintot szállított be pénztári fölöslegeiből a magyar királyi állampénztárba. A folyó évben teljesített beszállítás összege három millió forintot tesz.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: *Jancsó Mártonné Abrudbánya*, *Reményi Bernát* cipőkereskedő *Nagyvárad*.

Szeszárok. A kontingens nyereszesz ára *Budapest*ben pénzben 17.25 forint, áruban 17.50 forint. — *Bécsben* az irányzat változalan. A kontingentált készár 18.10 forint pénzben, 18.30 forint áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A *Terencevárosi* petróleum-rakodónál lévő székcs-fővárosi sertéskon-

zumvásár árjegyzése 1899. március 14-én. Készlet 109 darab. Érkezett 240 darab. Összesen: 349 darab. Eladott 330 darab. Maradt 19 darab. — *Napi árak:* 120—180 kgr. sulyban 50—52 krajcáng, 220—280 kgr. sulyban 50—52 krajcáng, 320—380 kgr. sulyban 47—52 krig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilos 44—46 krajcáng. Malacok 38—40 krajcáng kilónkint. A vásár hangulata lanyha volt.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, március 14.

Buzában ma jó volt a kínálat és a vételkedv is élenk volt. Forgalomra került 40.000 métermússa, nagyobbrész idegen áru, változatlan árak mellett. Egyéb gabonaművekben a forgalom gyenge volt és az árak változatlanok maradtak.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 500 mm. 80 k. 10 frt 60 kr, 200 mm. 80 k. 10 frt 52½ kr, 200 mm. 79-5 k. 10 frt 47½ kr, 100 mm. 79 k. 10 frt 47½ kr, 200 mm. 78-5 k. 10 frt 45 kr, 400 mm. 78 k. 10 frt 40 kr, 100 mm. 78 k. 10 frt 40 kr, 100 mm. 76 k. 10 frt 25 kr.
Pestvidéki: 2000 mm. 77-5 k. 10 frt 40 kr, 100 mm. 78 k. 10 frt 30 kr.
Fehérmegyei: 1100 mm. 75-5 k. 10 frt 32½ kr, 100 mm. 78 k. 10 frt 30 kr.
Bácskai: 2800 mm. 78-6 k. 9 frt 90 kr.
Oláhországi: 7800 mm. 78 k. 8 frt 45 kr, 2000 mm. 78 k. 8 frt 05 kr, 4000 mm. 77 k. 8 frt 05 kr, 700 mm. 77 k. 8 frt 05 kr, 100 mm. 76 k. 7 frt 75 kr, 1800 mm. 75-3 k. 7 frt 35 kr.

Mind 3 hónapra.

Árpa: 400 mm. 6 frt 25 kr.
Zab: 100 mm. 6 forint 15 kr, 100 mm. 5 frt 90 kr.
Tengeri: 1890 mm. 4 frt 60 kr, 1200 mm. 4 frt 50 kr.

Készpénzfizetés mellett.

A készár hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza (97)	75 k.	9,70	9,85	78 k.	9,50	10, —	77 k.	10,50	10,16
bánási	78 k.	10,15	10,20	79 k.	10,30	10,35	80 k.	10,40	10,45
vidéki	78 k.	9,50	10,05	76 k.	10,10	10,20	77 k.	10,20	10,25
pestvidéki	78 k.	10,25	10,50	79 k.	10,55	10,45	76 k.	10,45	10,55
fehérmegyei	78 k.	10,50	10,70	79 k.	10,60	10,15	77 k.	10,15	10,20
bácskai	78 k.	9,10	10,05	76 k.	10,10	10,15	77 k.	10,15	10,20
román	78 k.	10,15	10,20	79 k.	10,20	10,25	77 k.	10,25	10,35
szerb	78 k.	10,55	10,40	79 k.	10,30	10,40	80 k.	10,40	10,50
bolgár	78 k.	8,10	8,50	79 k.	7,80	7,95	77 k.	8,10	8,15
Arpa	(91) l. r.	70—72 k.	7,50	7,55	71 k.	7,75	72 k.	7,75	7,8
Zab	(92) székcs.	64—68 k.	7,50	7,55	69 k.	7,60	70 k.	7,60	7,60
Tengeri	(93) káposzta	38—41 k.	5,50	5,15	40 k.	4,15	42 k.	4,15	4,30
Repe	(94)	11,25	11, —	11, —	11, —	11, —	11, —	11, —	11, —
Kéles	(95)	4,95	4,70	4,70	4,95	4,95	4,95	4,95	4,95

Határidőüzlet. A határidőüzletben igen csekély volt a forgalom s az árak nem változtak.

Forgalomra került:

Buza márc-ra	10,45	10,44	10,51
Buza áprilisra	9,82	9,80	9,81
Buza októberre	8,63	8,61	8,61
Rozs márciusra	7,99	—	—
Tengeri májusra 99.	4,57	4,56	4,57
Zab márciusra	5,75	—	—
Káposztarepe	—	—	—

Déli egy órák a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsden:

Buza márciusra	10,49	pénz	10,51	áru
Buza áprilisra	9,80	—	9,82	—
Buza októberre	8,63	—	8,64	—
Rozs márciusra	8, —	—	8,02	—
Rozs októberre	0, —	—	0, —	—
Tengeri októberre	0, —	—	0, —	—
Tengeri májusra 99	4,56	—	4,57	—
Zab márciusra	5,74	—	5,76	—
Zab októberre	0, —	—	0, —	—
Repe augusztusra	12, —	—	12,10	—

Délután fél 1/2 órák zárul:

Buza márciusra 99	10,49	—	10,50
Buza áprilisra	9,82	—	9,83
Buza októberre	8,63	—	8,64
Rozs októberre	0, —	—	0, —
Rozs márciusra 99	7,98	—	7,99
Tengeri októberre	0, —	—	0, —
Tengeri májusra 99	4,57	—	4,58
Zab októberre	0, —	—	0, —
Zab márciusra 99	5,74	—	5,75
Repe szeptemberre	—	—	—

A budapesti értéktözsde.

Az *előző*sdn alacsonyabb külföldi és bécsi jegyzésekre mérsékelt forgalom mellett az összes nemzetközi értékek árfolyamai elgyengültek, különösen rimsumányi vasútrészvények három frittal hanyatlottak. A zárlat nyugodt maradt.

LODEN Iskola-öltöny	3,50
LODEN Fiu-mencsikoff	7, —
LODEN Férfi-köpeny	12, —
LODEN Kocsis-köpeny	10, —
LODEN Havelok	8, —
LODEN Rövid kabát	8, —
LODEN Vadász-öltöny	16, —
LODEN Turista-öltöny	14, —

LODEN Sacco vattával bélelve	6, —
LODEN Szőrme-sacco	10, —
LODEN Vadász-sacco	9, —
LODEN Vadász-bunda	18, —
LODEN Kocsis-bunda	20, —
LODEN Utazó-bunda	35, —
LODEN Szőrme-mencsikoff	40, —
LODEN Gazdászati bunda	18, —

RENDELJENEK CSAK a „TIROLI“-nál JUSTITZ LEOPOLD
 specialista loden-öltönyekben
Bécs, IX., Währingerstrasse 48.
 Mintákat és képes árjegyzékeket ingyen és bérmentve.

A déli tőzsdén berlini jegyzésekre csekély üzlet mellett az irányzat gyenge volt, zárlat felé némileg javult. A valuta és ércáruk változatlanok.

Az előtőzsde gyenge.
Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 397.75—398.10. Osztrák hitelrészvény 368.60—368.90. Osztrák-magyar államvasuti részvény 361.25—361.90. Rima-murányi kőszénbánya 318.75—320.—. Jelzálogbank 253.—.— forinton.

A déli tőzsde tartózkodó.
Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 397.75—398.10. Osztrák hitelrészvény 368.60—368.90. Osztrák-magyar államvasuti részvény 360.90—361.80. Jelzálogbank részvénytársaság 252.90—253.—. Déli vasút 65.50—66.—. Közúti vasút részvény 392.25—394.25 forinton.

Az utőtőzsde kedvetlen hangulattal folyt le s csekély üzlet mellett az árfolyamokban nem fordultak elő szamottevő változások.
Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 368.70—368.60. Magyar hitelrészvény 398.—.—397.75. Osztrák-magyar államvasút 361.80—361.— forinton.

Délutáni zárlat:
Osztrák hitelrészvény 368.75 forinton.
Díjtétosztások: Osztrák hitelrészvény holnapra 1.50—2.—; nyolc napra 4.50—5.—; utolsó márciusra 6.—7.— forinton.

Leszámítoló árfolyamok:

Table with 2 columns: Bank/Company Name and Exchange Rate. Includes Magyar általános hitelbank, Osztrák hitelintézet, Magyar aranyjárdék, etc.

A budapesti terménytőzsde.

Szilva és szilvaiz szilárd. Eladatott: boszniai 120 drbcs 9.25 forinton, 100 drbcs 10.— forinton és 85 drbcs 13 forinton. Szerbiai szokvány 8.50 forinton.

Jegyzetek: Heremag: lucerna 48.—58.— forint, vörös tiszai, alföldi és felvidéki 39.—42.— forint, vörös erdélyi — Vörös bányási — forinton. Középszemű 42.—47.—. Nagyszemű 47.—52.—. Disznósőr: budapesti 54.50—55.— forint, vidéki — frt. Táblaszalonna: légszártított vidéki — városi 4 darabos 45.50—46.— forint, 3 darabos 48.50—49.— forint, füstölt 51.—52.— forint. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség — forinton 120 darabos 9.25—9.50 forint, 100 darabos 10.—10.25 forint, 85 darabos 12.75—13.25 forint azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 8.25—8.50 forint, 100 darabos 9.50—9.75 forint, 85 darabos 12.50—13.— forint. Szilvaiz: szlávoniai 13.50—14.50 forint, szerbiai 11.50—12.50 forint azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, március 15. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Jegyzetek: Buza tavaszra 9.72. Buza május-juniusra 9.35—9.36. Rozs tavaszra 8.08—8.09. Tengeri május-juniusra 4.34—4.36.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde gyenge az irányzat berlini hírekre.

A déli tőzsde bányadit irányzat.

A zárlat meg jobban gyengült.

Berlini magándíjakon 4 1/2 százalékos.

Bécs, március 15. (Magyar értékek adatai.) 4 1/2 arany járdék 119.70. Tiszai és szegedi kölesön sorsjegy 141.25. Magyar vasuti kölesön ezüstben 101.20. Magyar keleti vasuti állami kötvény 120.45. Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 284.75. Ríma-murányi vasüregüzem 317.50. Magyar koronajárdék 97.80. 4 1/2-os Magyar földterh. kötvény 96.50. Magyar hitelbank részvény 396.25. Magyar nyeregményi kölesön sorsjegy 163.75. Kassa-oderbergi vasuti részvény 138.50. Magyar kereskedelmi bank 140.9.

Bécs, március 15. (Osztrák értékek adatai.) 4 1/2 papírjárdék 101.10. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 119.95. 1860-iki sorsjegy 139.80. Osztrák hitelrészvény 199.20. Angol-osztrák bank 155.75. Bécsi bankjegyzet 278.—. Osztrák-magyar bank 918.—. Déli vasút 65.75. Dunagőzhajósági részvény 457.—. Dohányrészvény 134.75. Csannagy és királyi arany 5.70.—. Német bankváltók 59.—. 4 1/2-os ezüst járdék 100.85. Osztrák koronajárdék 101.10. 1864-iki sorsjegy 194.75. Osztrák hitelintézet részvény 365.50. Unionbank 328.25. Osztrák Länderbank 24.—. Osztrák-magyar Államvasút 361.25. Elbavógi vasút 256.50. Alpesi bányarészvény 240.50. 80 frankos arany 8.55 1/2. Londoni váltóár 120.50. Bécsi tramway 547.—. Az irányzat nyugodt.

Bécs, március 15. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlat a következők voltak Osztrák hitelrészvény 368.25 Magyar államvasút 361.80. Angol-Osztrák bank 165.50. Union bank 140.9.

278.—. Länderbank 328.25. bankjegyzet 242.50. osztrák-magyar államvasút részvény 361.50. dunagőzhajós vasuti részv. 65.50. elbavógi vasút —. —. dunagőzhajós részv. —. —. alpesi bányarészvény 236.50 májusi járdék 101.10. osztrák koronajárdék —. —. magyar aranyj. —. —. magyar koronajárdék 97.80 német birodalmi márká február 59.02. márciusra —. —. török sorsjegyek 63.75. ríma-murányi vasút 318.— déli vasút —. —. dohányrészvény 135.50. Napoleon d'or 9.55 1/2.

Külföldi értéktőzsdek.

Berlin, március 15. (Tiszai tudósítás.) A birodalomgyűlésnek a katonai törvényjavaslat második olvasása fölött való tegnapi szavazása tartózkodást tette a spekulációt. Kohórézvények jól tartottak. Készletnévnyek hanyatlottak a realizációk nyomása alatt. Amerikai értékek gyöngők. Kanada-Pacific bányadit, állítógat elsőbbségi részvények kiadása miatt. A második tőzsde órában általános gyöngülés állott be a magánleszámítólási kamatlábak 4 1/2%-ra való emelkedése következtében.

Berlin, március 15. (Zárlat.) 4 1/2 aranyjárdék —. —. 4 1/2 osztrák aranyjárdék 101.75. Elbavógi vasút —. —. Magyar koronajárdék 97.75. Osztrák-magyar Államvasút 153.90. Kassa-oderbergi vasút —. —. Bécsi váltóár 169.25. Magyar vasuti beruházási kölcsön 162.25. Alpesi bányarészvény 100.60. Disconto-Commandit 201.10. Általános villamosági Edison 197.—. Gelsenkirchener 184.—. Laurakohó 225.50. 4 1/2 osztrák járdék 100.40. 4 1/2 magyar aranyjárdék 100.40. Osztrák hitelrészvény 230.90. Déli vasút 29.80. Károlyi Lajos vasút 100.50. Orosz bankjegy 216.30. 4 1/2 új orosz kölcson 100.60. Török dohányrészvény —. —. Olasz járdék 95.—. Magyar hitelbank —. —. Dynamit Trust 180.40. Harpeni 183.—. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, március 15. (Zárlat.) 4 1/2 papírjárdék 100.70. 4 1/2 osztrák aranyjárdék 101.85. Magyar koronajárdék 97.40. Osztrák-magyar bank 152.45. Déli vasút 29.90. Elbavógi vasút —. —. Londoni váltóár 2041.—. Bécsi bankjegyzet 139.35. Villamos részvény 164.30. 3 1/2-os magyar aranykölcson 86.—. 4 1/2-os ezüstjárdék 100.30. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 100.30. Osztrák hitelrészvény 230.80. Osztrák-magyar államvasút 153.80. Északnyugati vasút 122.—. Bécsi váltóár 169.35. Párisi váltóár 809.16. Unionbank —. —. Alpesi bányarészvény 242.50. Az irányzat szilárd.

Hamburg, március 15. (Zárlat.) 4 1/2 osztrák járdék 100.30. 1860. sorsjegy —. —. Déli vasút 29.75. 4 1/2 osztrák aranyjárdék 101.70. Osztrák hitelrészvény 230.90. Osztrák-magyar államvasút 153.75. Olasz járdék 94.90. 4 1/2 magyar aranyjárdék 100.60. Az irányzat nyugodt.

Páris, március 15. (Zárlat.) 3 1/2 francia járdék 103.17. Olasz járdék 97.70. Osztrák-magyar államvasút —. —. Francia törleszt. járdék —. —. 4 1/2 magyar aranyjárdék 103.70. Török dohányrészvény 292.—. Osztrák Länderbank —. —. 3 1/2-os francia járdék 103.67. Osztrák földhitelintézet részvény 1325.—. Déli vasút —. —. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 101.10. Otomanbank 578.—. Párisi bankrészvény 1016. Alpesi bányarészvény 517.—. Az irányzat szilárd.

Budapest-közbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 15. A hízott sertés fizetésiirányzata változaltan. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 47 1/2—48.— krajcár. Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm terjedő súlyban) 47 1/2—48 krajcár. Fial nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 51—51 1/2 krajcár. Fial közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 49—50 krajcár. Fial könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 48 1/2—49 krajcár. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) — krajcár. Közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — krajcár. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — krajcár. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Közép (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 49—50 krajcár. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 49—49 1/2 krajcár. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 47 1/2—48 krajcár.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Március 15. —

Kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter kinevezte dr. Lessner Richard ügyvédjelölt fizetés nélküli miniszteri segédfogalmazóvá. — A vállas- és közoktatásügyi miniszter Gyurics Milutin okleveles tanítót a szokolováci községi elemi iskolához rendes tanítót kinevezte. — A m. kir. tengerészeti hatóság Bauer Róbert és Polić Vladimir tengerészeket kereskedelmi hajóhadnagyokká nevezte ki. Németülítatások. Kiskoru Lőwy Jenő budapesti illetőségű ugyanottani lakos Lászlóra, Schönberger Vilmos néptanító nyitra-pereszényi lakos, valamint kiskoru gyermeke Iona Sebkőre, Cohnér Sándor budapesti illetőségű ugyanottani lakos Zsarnóra, Weiss Kálmán szatmárnémeti illetőségű ugyanottani lakos Vajdára, Kugyelka Ferenc szent-andrási illetőségű szatmárnémeti magyar királyi kataszteri mérnök-segéd Kubinyira, dr. Landauer Armin visegrádi illetőségű, ugyanottani lakos, valamint kiskoru gyermeke Irén Ligetire, Firtusz Mihályi levei illetőségű ugyanottani lakos, valamint kiskoru gyermekei Gyula, Margit és Pál Forgácsra, kiskoru Foczkó Antal m. kir. erdőlegényi híptóleposki lakos Foldre, Rausch Béla szabóréz budapesti lakos Radnaira, Ambrovics István magyar államvasuti kalauz dunaszerdahelyi lakos, valamint kiskoru gyermekei Irén, István és Károly Aradira, Spitzer Géza magyar államvasuti díjnök budapesti lakos Szegre, Bauhofer József munkács magyar államvasuti mozdonyvezető-lanone Bátorira, Cseresics János budapesti magyar államvasuti kocsirendező, valamint kiskoru Anna és Mária leányai Vasra, Guttmann Oszkár budapesti magyar államvasuti szállítás Gyárfásra, Kalix László csapó magyar államvasuti mozdonyvezető, valamint kiskoru Kornélla, Gizella, Sarolta és Jolán leányai Keresztinsre, ifjabb Komár Sándor csapó magyar államvasuti mozdonyfűtő, valamint kiskoru Sándor, Ferenc, Béla és Mária gyermekei Komá-

romira, ifjabb Lavotha Emil csapó magyar államvasuti mozdonyvezető, valamint kiskoru Kornélla, Béla, Vendel és Emil gyermekei Izsépire, Peropátság István seymári magyar államvasuti váltóár, valamint kiskoru Mária, Ferenc, Iona, Margit, Géza és Béla gyermekei Perényire változatlanok nevéket helyettesítési engedéllyel.

Pályázatok. Számított állásra a vajdahunyadi m. kir. vasgári hivatalnál 2 hét alatt; írnoki állásra a budapesti bűntett járásbírósnál 4 hét alatt; állatorvosi állásra Szilágyi vármegyénel ápr. 1-éig; segédtelekkönyvezető állásra a levei járásbírósnál 2 hét alatt; ügyősi állásra a nagybecskereki kir. ügyészségnél 2 hét alatt; két tanári állásra a zala-egerszegi állami főgimnáziumnál május 15-éig; három számított állásra a z-brezói m. kir. vasgári hivatalnál 2 hét alatt; számgyakorokni állásra a szegszárdi pénzügyigazgatásnál 14 nap alatt; bányorvosi állásra az aranyidkai kir. bányahivatalnál 3 hét alatt; adótitási állásra a szeredi kir. pénzügyigazgatásnál 2 hét alatt.

Napirend.

Napló. Csütörtök, március 16. — Római katolikus: Heribert pk. — Protestáns: Heribert — Görög-ország: (március 4.) Gerazim. — Zsidó: Niszán 5. — A nap két reggel 5 óra 65 percek. — Nyugszék délután 5 óra 50 percek. — A hold két reggel 7 óra 45 percek. — Nyugzik este 11 óra 51 percek.

A közoktatásügyi miniszter fogad délután 4 órátk. A belügyminiszter fogad délután 4—5-ig. A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor. Az igazságügyi miniszter fogad délután 4 órátk. A képviselőház elnöke fogad délután 2 órakor. A gyermekmenedék-helyettesület közgyűlése, délután 4 órakor, az új városbáza I. em. 3. sz. termében. A magyar közgazdasági társulat ülése este hét órakor, saját helyiségében. Felolvasó: dr. Hegedűs Lóránt. A budapesti ügyvédi kör magánigőri szakosztályának ülése este fél 7 órakor saját helyiségében. A Magyar Színházban Miss Mary Halton újabb vendégzereplése a „Góság“-ban. Az Operaházban Perosi „László feltámadása“ című oratoriumának bemutatás előadás.

Daniela Malin proro operaénekeső hangversenye a Vigadó kistermében este fél 8 órakor. Az osztálysorsajáték hatodik osztályának huzása, délelőtt 9 órakor a Vigadóban. A balatonidei kör zártkörű táncmulatsága, a IV. kerületi társasok termében. Az iszraelita magyar irodalmi társulat rendkívüli közgyűlése, délután hat órakor, a zsidó hitközség sip-utcai dísztermében.

Nemzeti Múzeum. Természettudományi tára. Nyitva van délelőtt 9 órátk délután 1-ig. A múzeum többi tára 1 korona belépődíj mellett meglelhetők. A nemzeti múzeum, néprajzi osztály nyitva 9—1-ig (Csillag-utca 15.)

Egymenő könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig. Délután 3—8-ig. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig. Országos Képtár az Akadémiában. Nyitva délelőtt 9 órátk délután 1 órátk.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-köztut 18.) nyitva délelőtt 9—1-ig. A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 10—1-ig. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás. kereskedelmörtörténeti múzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9—12-ig és délután 2—5-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-ótk délután 2 órátk. Magyar házi-nyári központi bazár. Keresepárt 22. I. emelet délelőtt 8-ótk déli 1 órátk és délután 3-ótk este 7 órátk. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Keresepárt 20. szám, délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig.

Az Iparművészeti Múzeum és az iparművészeti társulat állandó bazárja az Üllői-uton nyitva délelőtt 9—1-ig. Technológiai Iparmúzeum nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.

A Hódó díszfelvonás. Eisenhut Ferenc óriási körképe, látható Városliget, Andrássy-út végén, reggel 9 órátk este 5 órátk. Belépő díj 50 krajcár, gyermekegy 20 krajcár. Állatkert nyitva egész nap.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. — Budapest, március 15.

A légnymomás maximuma helyét körülbelül megtartotta; a minimum északkeleten van. A légnymócsi különbségek egész Közép-Európában kicsinyek, ennek folytán a légrármás is gyenge; az idő e mellett száraz, csupán mélyen délen és a magas északon esős. A hőmérséklet körülbelül normális. Hazánkban derős, száraz, nappal igen enyhe és éjjel hűvös az idő. Az időjárásban egyelőre nem várható lényeges változás.

Vizállás.

Table with 2 columns: Location and Water Level. Locations include Tisza, Tisza-Püred, Szabolcs, Csornád, Szeged, etc.

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi március hó 16-án.

Rafael.

Dráma 4 felvonásban. Irta Várady Antal.

Személyek:

Chrystostomus	Egrosy	Barnabó	Mihályfi
Castiglione	Császár	Rafael	Somló
Bembo	Ivánfi	Stella	Hegyesi

Kezdete 7 órakor.

Pénteken A dolovai nábob leánya. Szombaton Házi béke. Vasárnap d. u. Köszönti köszönnyel. Este Himfy dalai.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi március hó 16-án.

A Mária Jozefa főhercegnasszony 6. és 8. kir. Fensége magas védnöksége alatt vagyontalan magyar honpolgárok nyomorék gyermekeinek ápolására és megmentésére alapított „Mária Josephinum” gyermekmenedékház javára. Fusco k. a., Vaocari, Carobbi olasz énekművészek vendégszerzésével a M. Kir. Operaház magánénekes művészeinek összes ének- és zenekarának közreműködésével.

Lázár feltámasztása.

Oratorium két részben. Szerzette Don Lorenzo Perosi.

Ez megelőzi:

Tschaikowszky VI. Symphoniája (Pathétique, H-moll).

Kezdete 7 órakor.

Pénteken ugyanez. Szombaton Don Juan. Vasárnap A prófeta.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi március hó 16-án.

A sevillai borbély.

Kezdete 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi március hó 16-án.

Hajnali vendég.

Vígjáték egy felvonásban. Irta: Siraudin. Fordította Sz. F.

Utána:

Dr. Pepi.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Albert Carré. Fordította: Zilahy Kisa Béla.

Személyek:

Biohard	Megyeri	Courtelinné	Nikó L.
Eugénie	Kalmár P.	Blanche	Pécsi P.
Cocherel	Gyöngyi	Oscar	Tapolcai
Hermanco	Haraszthy H.	Ida	Hettyey A.
Adrien	Szerémy	Virginie	Makróczyné
Courtelin	Balassa	Liza	Boros F.

Kezdete 7 1/2 órakor.

Pénteken Dr. Pepi. Hajnali vendég. Szombaton Mozgó fényképek. Vasárnap d. u. Tribly. Este Dr. Pepi. Hajnali vendég.

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi március hó 16-án.

A görög rabszolga.

Operett 3 felvonásban. Szövegét írta Owen Hall. Fordította Makai Emil és Pásztor Árpád. Zenéjét szerzette Sidney Jones.

Személyek:

Antonia	Bárdy G.	Diomed	Raskó
Iris	Hegyi A.	Silvius	Lubinszky
Pomponius	Solymosi	Manlius	Ujvári
Heliodorus	Németh	Lollus	Tollagi
Aspasia	Küry K.	Curius	Kiss M.
Archias	Szirnai	Melanopis	Csatai Zs.

Kezdete 7 órakor.

Pénteken, szombaton A görög rabszolga. Vasárnap d. u. Diákisasszonyok. Este 1848. (Hadak útja.)

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi március hó 16-án.

A gésák

vagy: Egy Japán teaház története. Énekes játék 3 felvonásban. Irta Owen Hall. Fordította Fái J. Béla és Makai Emu. Zenéjét szerzette Sidney Jones.

Személyek:

Reginald	Kemény	Bolton	Béres M.
Bronville	Palásthy	Vun-Csi	Sziklai
Cunningham	Odry	Imári mári	Rózsahegy
Grimston	Kardos	Mimóza, gésa	M. Halton
Downey	Simon	Molly Seamore	Ledofsky

Kezdete 7 1/2 órakor.

Pénteken, szombaton A gésák. Vasárnap d. u. Egyiptom Gyöngye. Este A Gyurkovics-lányok.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlió.

Kezdete 8 órakor, vége 12 órakor.

Megismétlése a nagy sikert aratott

jutalom-előadásnak:

3 PÁR CIPŐ

4-ik felvonása.

Bohózat énekekkel Bertéltől, Leni — Augustin k. a.

Nagy hangverseny-akadémia

az összes művészek és művésznők közreműködésével.

Nagy balett-egyveleg.

Keringő-variációk, táncolja Sozo k. a. prima-ballerina és a balettkar.

A tilosban.

Uj népszínmű dalokkal és tánccal.

Szenzációs Variété-műsor.

Mr. Staley és Miss Birbek: a zenélő-

kovácsműhely.

Hilaris és Tordant

mechanikus díszrajtukkal.

Valamint az összes műerők.

Minden fennep és vasárnap két előadás.

A Kőbányai Királysöröző

Dr. Korányi és Dr. Kétyl egyetemi tanár urak által gyógycélokra ajánlott

GOLIÁT

MALÁTASÖRE

Idegbajokban, vérszegénységben, emésztési zavaroknál, gyengeségben stb. kiváló sikerrel használhatók és egyuttal

Legkellemebb üdítő ital.

Ára vidékre kőbányai vasúti állomáshoz szállítva: nagy palack 19 kr, kis palack 13 kr, fogyasztási adóval együtt. Vidékre legkisebb szállítmány 30 palack.

Betét: nagy láddért: 1 frt 80 kr, kis láddért: 1 frt 20 kr, palackért 6 kr, mely azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatatik.

Megrendelhető: a gyári irodában Kőbányán, a városi irodában VII. Kertész-utca 40. és a vidéki raktárosoknál.

Budapesten kapható minden nagyobb fűszerkereskedésben és poharankint a Quisisana automata buffet-ekben is.

Remek szép ezüstárak és ékszerak olcsó eladása.

A Kolozsvári prof. szerelthez javára rendezett sorsjátékból **viisszamaradt**, valamint a saját készítményeinkből nagy választékban meglevő

ezüstárak, arany- és drágakő-ékszerak és svájci zseb-órak igen olcsón

adatnak el s körjük a n. ó. közönség b. látogatását.

13 pr. ezüst **evődéskészletek** grammja fagonnal együtt **5 kr.**

Benedek Gábor és Testvére

ékszerészek

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 17.

50 év óta

Éf-közeltségnek örvendőnek szűz, rekedtség, torok- és légzőszervi működési zavarainál a kitűnően bizonyult

Egger-féle mellpasztillák

(1 doboz 30 kr. és 1 frt. Próbadoboz 25 kr.)

Bérmentesítés 20 kr. — A gyomor rendellen működésénél radikális hatásúnak bizonyultak

EGGER SZÓDAPASZTILLÁI

(1 doboz 30 kr.) Bérmentesítés 20 kr. Mindkettőre kapható minden gyógytárban. Fő- és szék. raktár Magyarországon.

NÁDOR gyógyszer. Budapest, Váci-kürt 17.

Éppen most jelent meg!

MAGYARORSZÁG KÉZI ATLASZA

75

finom kivitelű színes térképben és 2 iv szöveggel. Nagy 4° alakban.

A térképeket tervezte: GÖNCZY PÁL.

A szöveget írta: DR. THIRING GUSZTÁV.

Ára díszes félbőr-kötésben 6 frt.

A PALLAS irod. és nyomd. részvénytársaságnál Budapest, V., Kálmán-utca 2.

Bámulatos olcsó ár!

Gróf Schönborn-Buchheim Ervin beregmezei uradalomból

Alkalikus, savas ásványvízforrások elsőrangú gyógy- és savanyuvizek.

Szolyvai forrás	Lubi Erzsébetforrás	Polenai forrás
Legrégibb és legismertebb gyógy- és asztaliviz.	Az első orvosi tekintélyek mint a legjelöltebb gyógyvizet ajánlják.	Elsőrangú diétetikus viz.
Legtöbb kettős szénasav nátron-tartalommal és szénasavdús.	A gyomor rendetlen működésénél, gyomorsav túlságos képződésénél, gyomorégés, bűfőzés, a gyomor elnyálkósodása, a gyomor és bél krónikus hurutja alkalmával.	Legűdítőbb asztali viz.
Specificum küszvény ellen.	Megrendelhető minden ásványvízkereskedés által és az uradalmi ásványvízberleti kezelőségénél, Szolyva, Beregmeze. Megrendelhető Budapestben Édeskúty L. és Mattoni és Wille cégeknél.	Teljesen vegyítve a legjobb nyálkaoldó szer.
		Ezért ajánlják a légzőszervek hurutjánál.

UJ! UJ!

Páratlan szerdák.

Irta Szomaházy István. Ára 1 frt 50 kr. Vidékre postai bérmentes küldéssel 1 frt 60 kr., ha ez összegelőre küldetik be. Kapható a "BUDAPESTI NAPLÓ" kiadóhivatalában.

Kávémagazin Budapestben.

KÁVÉ

elvámlva, költségmentesen hához szállítva.		
4 1/2 kg. Kuba kávé	6.50	Bámulatos olcsó árak.
4 1/2 kg. Mokka kávé	6.50	
4 1/2 kg. Jáva kávé	6.50	
4 1/2 kg. Gyöngy kávé	6.50	
4 1/2 kg. Portorikó kávé	5.80	
1/2 kg. Császárkávészék tea	1.55	
1/2 kg. Törlemék tea	—	
Postán utánvétel; vagy a p. n. előleges beutál sával naponta sz. tküldés bérmentes. Minden csomaghoz levelezőlap mellékelve, melyen kérem megjelölnék a nyilvántartás. Egyes fajokat egyszeren is küldi:		
A budapesti kávé-magazin		
BELÁK ISTVÁN		
Budapest, VII., Rottenbiller-utca 4. sz.		
Telefon 61-75.		
Kizárólagos szétküldés: BUDAPESTRÓL.		

Uj szabászati tanintézet nyílik meg e hó 15-én

Váci-kürt 1. szám alatt

STEINTZ MARI

vezetőse alatt.

Teljes alapos oktatás intelligens hölgyek részére a ruhavarrás és szabászatban.

Ugyanott elsőrangú női szabóműhely, amelyben a legegészségesebb tolették válogatott készítése jutánvason készíthetnek.

Kitüntetve 32 éremmel.

A nyers anyag gyors megőrzésére biztosítja a gyarmány mellényos ártól és kifűnőségét.

A Hartwig és Vogel-féle gyár Ausztria- és Magyarország legnagyobbika, berendezései a legjobbak és legécszerűbbek!

Cacao és Chokolade Hartwig és Vogel Bodenbach.

Kiadós, tápláló és egészséges!

Elismert kitűnő minőség!

Tavaszi és nyári évad 1899.
Valódi brünni szövetek
 Egy 3-10 méter hosszú szelvény, cle-gendő tej-szerű felületre (kabát, mellény és nadrág) ára csak 2.95, 3.70, 4.80 frt jó 6.— és 6.90 frt jobb 7.75 frt finom 8.65 frt legfinomabb 10.— frt legeslegfinomabb

Egy szelvényi szalon-öltönyhöz 10.— frt-ért, valamint felöltő-szövetet, turista-bőrdet, legfinomabb kammarnokat szállít gyári áron a legjobb hírnevűnek és szolidnak elismert posztó gyárral.

Siegel-Imhof Brünben.
 Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.
 A magánvörönek, aidi a szöveteiket követlenül a fenti cégnél a gyár székelyén megrendeli, előnyös feltételekkel.

Millió betegnek e szor már segített.
Kifolyások ellen
 a SCHNEIDER-féle
Santal-Capsulák
 a legbiztosabbak.

8 nap alatt teljesen kigyógyítanak (uraknál és nőknél) mindennemű húgyúti betegségeket, elgyengült férfierőt, hólyaggyulladásokat, megújíthatják, fehérfolyást, ideggyulladást, a nyamén-fajdat. E kapsulák hatásában felismerhetetlenek. Egy doboz ára 2 frt 50 kr. Öreg mkaos betegségnél egy doboz 4 frt bérmentve. Egyedül kapható postai úton:

SCHNEIDER JÓZSEF
 gyógyszerész, RESICA, Fő-utca 5. (Délmagyarországi.)
 Szétküldés titoktartás mellett történik.

Elgyengült férfierő (impotentia)
 bármily öreg korban is esküszik az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikorú

Electro Massage
 vagy
Psychrophor

által gyógyítható legrövidebb idő alatt biztos és állandó sikerrel

Dr. KAJDACSY
 v. cs. és kir. ezredorvos

Elektrotherapiai rendelő intézetében.
 Budapest, V., Váci-körút 4. sz. I. em.
 Rendel: délután 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig.
GARANCIÁ: 25 évi részben katonai, részben magánorvosi praxis.
 Külön váró- és gyógytermek.
 Levelekre azonnal diskretn válaszolunk.

Disznó-eladás.
 A szerb-csanádi uradalomban,
 Begova major,
 208 darab süldő eladó.

Érdeklődőknek szabad a megtekintés. — Kérdésekre válaszol: **San-Marco hercegi uradalom NAGY-KOMLÓS.**

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles és közzévalólagosan ellenőrzött és fennálló rendelő-tulajdonosok legelőnyösebb ajánlata.

TITKOS BETEGSÉGEKET
 húgyúti betegségeket és sebeket, az érzéketlenség utó-baját, az elgyengült férfierőt, magánjelű, a bűnjelű utóbetegségeket, nőknél fehérfolyást, bármennyire látható is, valamint minden női betegséget, melynek a magánorvosnál egyik főbetegsége és legbiztosabb gyógyítást nyújtó gyógyszerrel, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal
 orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt csász. kir. oszt. főorvos
 BUDAPEST, Belváros, IV. ker., Kilyó-utca 1. szám, II. em. bejárati lépcsőnél.
 RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 órától 8 óráig.
 Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszolunk és gyógyszerrekről is gondoskodva leszek.
 Nőknél külön váróterem.
 Ugyanott megjelent és a szerző: DR. GARAI ANTAL-nál megrendelhető **NÉPSZERŰ UTMUTATÓ** (már a 15-ik kiadásban megjelent) nemzeti betegségek és ezek őszkori gyógykezeléséhez című könyve, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól beszerelhető lesz elküldve, 1 frt beklüldése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.
 A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. — II. A nemzeti betegségek. — III. Az érzéketlenség és az újjelű megbetegedések. — IV. Húgyvesztés (diabétes) és húgyvesztésküldetek. — V. A bűnjelű (siphilis). — VI. Fehérfolyás. — VII. Elgyengült férfierő. — VIII. Női magánjelűség. IX. Az ivarszervek megbetegedéseinek főtünetjei és a megelőzésük.

Makulatura papir
 eladó.
 Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

GUMMI!
 A legfinomabb francia és angol gummi-különlegességek, valódi jóállás mellett Roulé eredeti dobozban, tucattja 3, 4, 6 és 8 frt. Roulé egyenként csomagolva, tucattja 3, 4, 6 és 8 frt. Capote americ. (rövid) fehér színi, tucattja 3 és 4 frt. narancsszínű 5 és 6 frt. Viktoria, tucattja 4, 6 és 8 frt. Halhólyag (hosszu) tucattja 3, 4, 6 és 8 frt. Halhólyag (rövid) tucattja 4 és 6 frt. Poly Form Financ, dróba 2 frt. Poly Form Menstinger dróba 2.50 frt. Párisi felvongony, tucattja 4, 6 és 8 frt. Nőknek legújabb Dianaöv, Teufel-féle, 3-8 frt'ig

Csak a **Pollitzer Mór és Fianál,**
 Bpest, Deák Ferenc-utca 10. kaphatók.

BUTOR

üzletünk tetemes megnagyobbítása által arra törekedtünk, hogy a legmodernebb butorokkal egészítsük ki raktárunkat, melyek a mai kor legmagasabb igényeinek is megfelelnek, különösen fűszűrt fektetünk a szalon berendezésekre, továbbá háló-, ebédlő- és uriszobák nagy választékban úgy mahagoni, mint matt fából egyaránt óriási választékban és a legolcsóbb árak mellett. **Mahagoni hálószobák 300 frittól kezdve.**

PATYKÁLMÁN és TIVADAR (Testvérek)
 Üzletünk kizárólag Kossuth Lajos-utca 11. földszint.
 Üzletünk szolidaságáról számos elismerő levél van birtokunkban.

Központiraktár Ausztria-Magyarországrészére:
F. Berlyak Bécs, I., Naglergassel. sz.
 Kapható az összes gyógyszerárterekben.

NESTLÉ H. FELE GYERMEK LISZT
 TOKELETES TAPSZER KIS GYERMEKEKNEK

Egy szelence Nestlé-féle gyermekliszt 90 kr.
 Nestlé-féle sültített tej 50 kr.
 Mintaszelencék gyermeklisztből kivá-natta ingyen és bérmentve.

Most jelent meg!
Korhadt fakeresztek
 Írta: **Rákosi Viktor.**
 A szabadságharcunk névtelen hőseiről szól és a kötet, akik korhadt fakeresztek alatt, szerzetesek az országban alusszák siri álmukat. Érdekes, előtlen színezett, fantasztikus novellákban vezeti elénk a szerző a nagy nemzeti époszt, s hang, felfogás, földolgozás annyira új és eredeti, hogy ez a könyv a maga nemében páratlan a magyar irodalomban.

Ára 1 frt 40 kr.
 Postal bérmentes küldés-sel 1 frt 50 kr., ha az összeg előre utalványoztatik.
 Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAPIAN PAPIAN PAPIAN

szőnyegváza 3 mátracsal	10.—	acél sodrony ágybetét 5-6	5.—
drb rouge paplan	1.70	tengerifü fűzőkötő	1.—
— enohimr paplan	2.50	lovartól szőnyeg	2.50
— satin cachmir paplan	3.50	Orinde Afrique matrác	4.50
— atlas cachmir paplan	4.50	légyőr	12.—
— atlas selyem paplan	7.50	1 párnázott ruganyos matrác	10.—
— fedrosati sely. paplan 12-16	12.—	1 nagy szoba szőnyeg 200/300 2.50	2.50
— jó váson ágylepedő	1.90	1 alk. tusos függöny	1.50
varas női k. 1.90	1.90	1 bonet ágytörő	2.30
1 drb jó váson chifon paplan lepedő	1.80		
1 drb flanel takaré pokróc	1.80	Futószőnyeg méterenként 25	25
1 drb jó lepókróc	1.50	król 4 frt'ig.	

GICHNER JÁNOS és TÁRSA
 paplan, matrác és kárpitosáru gyárosok, szőnyeg, függöny, ágy- és asztaltörz stb. nagy vá sarkokban.
 Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.
 Árjegyzékét kívánára ingyen és bérmentve küldünk. Nem töltse árakat kísérőnk, vagy a pózt visszajutunk.

HOFF JÁNOS SÜRITETT MALATA KIVONATA
 Hűvelőlegesség, torok-izomrend, nyakát és köhögést, főképpen hideg gyakorlatok a gyermekek legbiztosabbnak bejárnál. Igen kellemes ízű.
 Egy üveg ára 1 frt, 5 üveg bérmentve 5 frt kapható az összes gyógyszerárterekben, drogák, élelmiszerárterekben. Magyarországi kizárólagos forgalmazó: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszer-tára, Király-utca 12.

Magyar Cukoripar-Részvény-Társaság.
 A t. c. részvényes urakat, a folyó 1899. évi március hó 28-án déli 12 órakor a társaság hivatali helyiségeiben (V. Ntdor-utca 18. szám) tartandó

rendkívüli közgyűlésre
 tisztelettel meghívjuk.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az A. és B. sorozatu részvények egységesítése az által, hogy a mindkét sorozatu részvények, egyenként 1200 koronáról (egyenlő 1020 ném. bir. márkával) és bemutatóra szóló, egyenlőre címletekkel cseréltetnek ki, úgy, hogy hat darab B. sorozatu részvényért egy, tízenöt darab A. sorozatu részvényért pedig két darab új részvény adatik; e végből
  - a) a forgalomban lévő 26,000 darab A. sorozatu részvénynek névértéke 100.— frittól, egyenként 80.— forintra és ekként az alaptőke 5,600,000.— frittól 5,080,000.— frra leszállítatik és az ebből eredményezett 520,000.— frrt az értékesítéskénti alaphoz csatolatik;
  - b) a B. sorozatu előjogos részvényeket a jelenleg érvényben lévő alapszabály szerinti megilletés összes előjogos megszüntetnek.
2. A részvénytőke felemelése 5,080,000.— frittól (10,160,000 korona) tizenkét millió koronára (egyenlő 10,200,000.— ném. bir. márkával) 1,840,000.— korona névértékű, teljesen befizetett új részvény kibocsátása által és határozathozatal ezek elhelyezése tekintetében.
3. Az I. és 2. alatti pontokra hozandó határozatoknak megfelelő alapszabálymódosítások.

Azon t. c. részvényes urak, kik a közgyűlésen személyesen vagy meghatalmazott által résztvenni kívánnak, szíveskedjenek részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt, legkésőbb f. óvi március hó 25-ig, a szokott irodai órákban, a társaság főszékhelyén, vagy Budapesten a Magyar Államias Hitelbanknál, Bécsben S. M. v. Rothschild bankháznál, Berlinben S. Dietch-röder bankháznál elismervény ellenében letenni.
 Budapesten, 1899. március havában.

Az igazgatóság.

Hofmann Rudolf
 gummiáru gyári raktára
 3écs.IV., Margarethenstrasse 38 b.

GUMMIKÜLÖNLEGESSÉGEK
 A tanítóházegyletnek, a turistaklubnak és a cs. k. állambizaltaloknak szállítója.

